

- gestochenes illustriertes Titelc
- gestochenes Portrait
- 100 gestochene halbsseitige Emblemstiche
- Illustrationen

387

ACCIPIT
ARMATI
RAM
ZELVS

ILLI S.
Sap. 5.

AVT CONSUMPT
AVT CONSUMMET

IGNATIVS
IN SIGNIVM, EPIGRAMMATVM
ET ELOGIORVM CENTVRIIS EXPRESSVS
A CAROLO BOVIO SOC. IESV

R. OMN. IS. IN.

V

M

VIGO

ALTV

ALI MENTA DAT I GNI

EMINENTISSIMO PRINCIPI

ANTONIO BARBERINO

S. R. E. CARDINALI CAMERARIO

Carolus Bouius felicitatem.

VI conscium, ideòque timentem, fœtum hunc mentis meæ pertenuem (CERVAM dicerem, si vivacem crederem) vt securum, ac tutum à prælo in Urbem, Orbemque dimittã, illud, EMINENTISS.^{ME} PRINCEPS, à Tua humanitate nunc impetrem, vt hæc illũ torques ornet simul, & muniat, ANTONIUM: & si animum spectare Tuum velim, nihil à prisco immutans, adscribam & CÆSARIS. Offensum scilicet qui Te nolint, nã illi parcent & Tuis. Te verò quis hominum habere velit offensum, quem nec possit? Magna profectò Ti-

bi securitas, amor omnium : munimentum par,
admiratione. Et, quod amplius est, gradu, ad hæc
vtrinq; reciproco, ideo Te miratur, quòd amat,
ideò te amant homines, quòd mirantur. Igi-
tur, Tui causâ à mortalibus polliceri mihi quid
possim, hoc in oculis est: quid etiam ab illo Cæ-
litum, qui à me Tibi inscriptus prodit, IGNA-
TIO, hoc in argumentis. Si grati sunt Superi,
meminit profectò ille, semperque meminere
primum Societatis ab ipso fundatæ sæculum, in
sæcula omnia à Te cum tanta celebritatis gloria
vindictum. Vt vincere Te nolit, nisi à Te me-
ritis vinci velit IGNATIVS, reddet profectò Tibi
sæcula omnia in Tui nominis celebritate peren-
nia. Superi verò quàm mortales vincere bene-
ficijs & possunt, & solent; tam à mortalibus gra-
tiâ nec solent vinci, nec possunt. Iam mihi si
aduersus IGNATIVM toto in hoc opere nihil
ipso dignum à mente fluxit in calamum; hæc
certè cogitatio, Parentis (vt arbitror) optimi,
sanctissimique nutu, filio ipsius, vtinam non de-
generi, à Cælo fluxit in mentem: vt Tuum,
ANTONI, nomen inscriberem, atque ità aliquid
hic tellus, aliquid et Cælum aspicerent, quod
pro-

probarent. Nihil de IGNATIO excelsus iste
Tuus animus, nisi cum maiore ipsius gloria
meditatur. Ipsius Ordinem nulla foues animo
huic tuo significatione non pari. Ut ab IGNA-
TIO, qui nihil nisi dignum maiore Dei gloria
cogitauit, hoc est cælesti ab illo IGNE accepisse
uisus sis, vnde in ijs omnibus, quæ cogitas, &
moliris, Tuus sit VIGOR OMNIS IN AL-
TVM: & à gentili rursus APE, quemadmo-
dum illa suæ confecturâ ceræ ALIMENTA DAT
IGNI; sic Tuâ Tu beneficentiâ, Ordinem ames
fouere semper IGNATII. Iam verò, à Te tam
benè qui cœperim, ne operi huic meo ex omni
parte desperem, dimidium certè facti iam habeo.
Quòd si benè initium, nisi à Cælo, non ducitur,
an non qui à Te, etiam à Cælo sum orsus? De-
bitum Heroibus Cælum est. Heros Tu magnæ,
magnanimæque virtutis insignis, quot Cælum
nominibus promereris! Hinc porrò insigni-
bus hisce meis Heroicis, operique toti in ipsa
fronte Cælo dignum Te, Tuumque nomen ex-
pressi. Quod idem, si viuam, annuatque Deus,
non exiguam mihi alicuius aliquando operis
ibit in partem, Tu interim libello in hoc tan-

rulo tantum. Te aspici, prælegique nunc patere.
Atque tùm, quòd tantulum opus hoc dixerim,
hoc imputa mihi, Mundo Tibi assentiente, men-
daciùm. Similium enim Tui Principum est,
quæ ad ipsos parua mittuntur, ea statim magna
efficere, dum admittunt. Viue diu, & Vale,

Exiguarum est, cum corporatae sunt, rerum, parvitate vindicante, patere minus in vulnere. Incorporeos inter fetus ingenij, vulnere illi, & plura patiuntur, & plurimum, qui brevissimi. Insignibus, Epigrammatis, Elogijs in omni descriptionum genere, mole quid brevius? Quid tam multa censurarum aded patet in vulnere? Vni se statim obtutu dum ostendunt, quam cernuntur facile, tam et prone censentur. Hac verò si novi simul, et memet, qua tandem fiducia, cum terreri possem à singulis terzeminum hunc, qui cum me ipsum experirer, hostem laceffui in me pariter, et coniunxi? Nimirum, ut qui cessissem et singulis, puderet me minus, cum viderer sub terzeminis cecidisse. Dicam, ut habet. Conceperam hæc primùm animo, unius dumtaxat Rhetoricæ, in qua Præceptor inclusus sum, palæstræ visura lucem in partu. Sed dum illuc prodeunt, et spectantur, arbitrati nimirum aliqui, ceteros erga me eodem fore iudicio, qua ipsi erant benevolentia, expressum à me triplici hoc genere descriptionum Ignatium, à privata panegyri publicum in aspectum suis denique suasionibus extra. xere. Neque verò me fugit, quemadmodum, quæ vividos habent spiritus, et subtiles, illa patentem in aërem cum primùm expirant, vim, efficacitatemque deperdunt; ita finitæ, ac finitimæ coronæ animos posse nonnullis à descriptionibus aliquando feriri, quæ ad infinitos, remotosque cum transvolant, sine ullo plerumque & vulnere cadunt, & sensu. Verùm, ut non sum de laude sollicitus, sic apud æquos aestimatores veniam

non despero: qui cum huic meae Insignium centuriae non liberam è quouis argumento materiam, sed ex Vnius I G N A T II uita selectiora gesta decerpta à me uiderint: et mox argumenta eadem legerint Epigrammate simul, Elogioque tractata, si minus in omnia feliciter eque fluxit ingenium, non ita me fortasse damnatum uolent, ut aliqua saltem in parte, si uoluerint excusare, non possint. Et ego quidem, ne me tanto Parenti filium approbarem ex æquo degenerem, et ingratum, hæc eadem, quæ de ipso conceperam, uigilare diutiùs, constantiùsque potueram, nisi dum hæc scribo, diu me obstinata torisset insomnia. Sumat et hinc tamen sua incrementum laudis I G N A T I V S, quando illaudato scriptore, supra scribentis ingenium multò ornari potuisse meliùs Lector intelliget, quæ scribuntur. Profanae nimirum militiae armis (quod expressum in fronte operis est) ad Virgineam Montis Serrati aram exutis, Spiritus gladium, et armaturam accepit Zelus I G N A T II. Hisce tum armis ab ipso, ipsiusque Ordine fusi, profligatique exercitus Superstitionum, et Heresum. Ac ueluti Ignis uepres, et aurum, alterutrum, uel utrumque cum corripit, AVT CONSUMIT, AVT CONSUMMAT, Sic uitiorum spinas absumere, sic uirtutum et Sanctitatis aurum excoquere, inextincti fuit ardoris I G N A T II. Tantus ille gessit, scribi de ipso quæ possent. Iam mihi à mei operis tenuitate non metuo. Nemo scribet hæc tantulus, qui aliquid ex hac tanta argumenti basi non crescat.

I N D E X

I N S I G N I V M,

Quorum numeris Epigrammata, & Elo-
gia in idem argumentum adie-
cta respondent.

<p>Illustribus ortus Parentibus fa-
milix suæ splendorem addit
Ignatius. Aqua in phiala, & ad
adiectum à tergo lumen <i>Quod
accipit auget.</i></p> <p>Aulicæ vitæ species allicit, & ad
se trahit Ignatium. Trigonum
vitrum. <i>Decipit, & placet.</i></p> <p>Inanium voluptatum amore
consumitur. Vrina in fonte. <i>Mer-
gitur, dum impletur.</i></p> <p>Studio maxime ambitionis in-
cenditur. Turbo igneus. <i>Concre-
mor, ut specter.</i></p> <p>Nominis, & gloriæ cupidus mili-
tarem vitam aggreditur. Bom-
barda. <i>Cum fulgore sonus.</i></p> <p>Ex infracta Pampelone tibia ad
animi sanitatem reuocatur. Tessel-
latum pauimentum. <i>Fracturis in-
tegritas.</i></p> <p>Morti proximus ab apparente
sibi D. Petro cogitare incipiens me-
liora sanatur. Cereus in inuerso
candelabro deficiens. <i>Verceatur, &
vitet.</i></p> <p>Pij lectio libri, profanis alijs,
quos poposcerat, non inuentis, no-
uam affert lucem Ignatio. Sol. <i>Ab
209 & 21.</i></p> | <p>Christi, Sanctorumque virtutes,
& gesta diuersis notata coloribus
Ignatius. Pleni serico, auroque ad Phry-
gium opus globuli. <i>Parantur in
vnum.</i></p> <p>Dum se Deo ardentem offert, cõ-
scusa domo fenestræ diffiliunt. In-
cendiaria; glans. <i>Ardendo concussit.</i></p> <p>E domo, & cognatione sua exi-
ens, relictis omnibus famulos etiã
diuinitit Militis exuuiã cum indi-
cato circo. <i>Ipsè in arenam.</i></p> <p>Deiparæ Virginitatem à partu
aduersus Mahometicum Maurum
defendit. Ferrea crates cum exacu-
tis mucronibus. <i>Tutor, & vlcisor.</i></p> <p>Deiparæ amore succensus Casti-
tatis, quam vouet, donum accipit.
Cera Solis obiecta radijs. <i>A calore
6 candor.</i></p> <p>Vestes suas pretiosas exuit, easq;
pannoso pauperi donat. Margarita
extra concham. <i>Nuda capis prec. ñ.</i></p> <p>Ante Virginis aram in primo spi-
ritus feruore noctem vnam exu-
bat. Lucerna accensa. <i>Non scribitur
ardendo.</i></p> <p>Conscientiam spiritali Institu-
tori integerrimè aperit. Scriptum.</p> |
|---|---|

In sacra Lysfanorum theca sub
 crysallo descriptum nomen appa-
 rens . *Et clausa leguntur .* 16
 Molestissimi scrupuli in primo
 vitæ melioris exortu ab Ignatio
 vincuntur . Nebula à Sole oriente
 dissesta . *Ad primos victa calores .* 17
 Longa inter ieiunia mira rerum
 spiritualium voluptate perfundi-
 tur . Musicum organum . *Per inania
 spiritus .* 18
 Dæmon in varia spectra se in-
 duens ab Ignatio contemnitur .
 Horridioris imago personæ . *Cogni-
 ta ridetur .* 19
 Spiritus bonos, malosque suo di-
 scit experimento discernere . Am-
 phora mathematica varietati tem-
 porum indicandæ accommoda .
Scit frigus, & æstus . 20
 In Minoresæ spelunca latens se
 se ad perfectionem excolit . Statua
 sub sipario . *Celatur, donec caletur .* 21
 Libellum scribit spiritualiū exer-
 citorum permouendis animis pô-
 dere, & ordine meditationū aptissi-
 mum . Mechanicum Horologium
Pondus, & ordo mouent . 22
 In altissimo mētis raptu septē dies
 perfenerat . Auicula tenui alligata fi-
 lo ad caueam . *Cupio dissolui .* 23
 In Nohcomijs corpora curans
 animos sanat Ignatius . Ornatus
 laceræ vesti faciendæ suffectus .
Dum reficit ornat . 24
 Minoresæ prauī æstimatores I-
 gnatiam hypocritam dicunt . Con-
 cauum speculū . *Recta distorquet .* 25
 Ibidem cognita ipsius nobilitate
 in famam sanctitatis attollitur .
 Nomyx extra ergastulum gladius .
Quia mollia liquit . 26
 Morbo laborantem extremo ina-
 ni afflare gloriola tentat Dæmon
 Ignatium . Aqua cum spuma defi-
 liens . *Habeat cadendo tumorem .* 27
 Dei contentus fiducia pecuniam
 abijcit emendicatam . Detonsa ra-
 musculis virens arbor . *Spe diuise
 pauper .* 28
 Varia inter pericula anxius ab
 apparente Iesu recreatur . Ros in-
 flores illabens . *Tolerata proemia
 noctis .* 29
 Sub porticu iaceas ab admonito
 diuinitus Senatore in hospitium
 Venetijs excipitur . Sol intra nu-
 bus . *Sentitur & latens .* 30
 Inuitis nauitis nauigat , quò de-
 stinarat , in Cyprum . Flamma inter
 aduersos ventos in altum euolans .
Vis nulla retardat . 31
 Inter diuinæ cædis monumenta
 diuinis illecebris in Palestina per-
 funditur . Oliuæ arbor in tellure
 saxosa . *Inter dura dulcescit .* 32
 Ab Okueti custode acerbè accep-
 tus Iesum sibi præeuntem videt .
 Directus ad sidera tubus opticus .
Visa per argustium . 33
 Emendicatam pecuniam in pau-
 peres distribuit . Medius inter areo-
 las plenus aqua puteolus . *Congre-
 gat, ut disperdat .* 34
 Ignominia appetens fatui mores
 imitatur Ignatius . Papyraceus pul-
 ueris sulphurati tubus . *Furit , quia
 ferust* 35
 Triginta tres natus annos ad fru-
 gem animarum discit inter pueros
 elementa Grammaticæ . Arbor
 cum insito ramusculo inter arbu-
 scul-

- ferias . *Non ad umbram* . 36
 Importunas inter studia illustra-
 tiones repellit . Impositum libro
 cum accenso lumine candelabrum .
Non expedit, dum impedit . 37
 Ob restitutam Virginum coeno-
 bio disciplinam vapulat . Incus . *Fe-
 rendo, non feriendo* . 38
 Suspendiosum hominem ad cri-
 men expiandum à morte reuocat .
 Obeliscus in basi stans . *Erutus, &
 erectus* . 39
 Ardentissimas inter preces ex-
 clamare passim auditur . Cicadula
 ad Solem . *Cantus ab aëtu* . 40
 Infensus Ignatio qua die ignem
 sibi imprecatus erat, conflagrauit .
 Navis fatiscens ad scopulum . *Ver-
 bere fracta suo* . 41
 Furi suo ægrotanti adest ; atque
 inseruit Ignatius . Balsami arbor ex
 aperto cortice balsamum fundens .
Nudata medetur . 42
 Iuuenem ludi, quem ille amabat,
 occasione, ad seria, virtutemq; tra-
 hit . Inter viridia visco hærens auic-
 cula . *Smis capta delicis* . 43
 Gelido de stagno impurum Iu-
 uenem ardens increpat, & à me-
 ditatis absterret . Fulmen inter
 nubes . *Inter frigida feruet* . 44
 Seuerioris vitæ formam suis effi-
 cit alumnis amabilem . Musica
 duro notarum nexu contexta . *Per
 duriora dulcior* . 45
 Aliquot è Socijs Petri Fabri ope-
 ra ad se trahit . Vitrea vasa cum fi-
 stula ad fornacem . *Non sine fabri
 spiritu* . 46
 Decem Patribus primò Societas
 coalescit . Numerus arithmeticus,
 10 . *Ex coniunctione perfectio* . 47
 Ignatius cum Socijs voto se ad
 procurandam aliorum salutem .
 obstringit . Speculum vstorium .
Cogit ut cremet . 48
 Reuertens in patriam Cleri, &
 Militiæ occursum excipitur . Aurora
 cum auiculis, floribusque depictis .
Vna excitat omnes . 49
 Concionantis in campo vox ad
 300, passus auditur . Bombarda cum
 explosa glande . *gne procul mittere* . 50
 Malos sæpe spiritus fugat Igna-
 tius . Nocturnæ aues Solis in exor-
 tufugientes . *Affulget, & fugat* . 51
 Ignatij vita, etsi non aspera, saluti
 proximorum accomoda laudatur è
 Iesu . Gladius nudus . *Dat aciem
 laetor* . 52
 Socium morti proximum labo-
 rans ipse feбри sanat amplexu . Tra-
 ctorium organum pertenui funi-
 culo lapidem grandiozem attol-
 lens . *Intenui vis* . 53
 Baiulans Crucem Iesus Romæ se
 Ignatio propitium fore pollicetur .
 Vestigium Templi Crucis forma
 descriptum . *Fastigia signat hono-
 rum* . 54
 Summo Pontifici se se cum Socijs
 ad omne Religionis vouet obse-
 quium . Parata picturæ tabula . *Quæ
 forma placebit* . 55
 Paulus Tertius lecto Societatis
 Instituto, Digitus, inquit, Dei est
 hic . Mundi globus . *Indicat aucto-
 rem* . 56
 S. Franciscum Xauerium in In-
 dias ab Vrbe mittit . Papyraceus
 tubus ex conflagrante globo ad
 globum alterum incendendum .
 fer-

- ferreò filo decurrens . *Vnus non repelluntur . Lauri vineam opafufficit .* 57 *cantes . Ornant , sed impediunt .* 68
- Societatis Iesu Præpositus Generalis eligitur . *Stillatoria in machina vitra multa cum igne . Satis omnibus vnus .* 58 *Ignauj , & Sociorum tessera . A . M . D . G . Planetarum orbes , fixorumque Cælum astrorum . Rapiunt maiore .* 69
- Religiõ vitæ votis se se cum Socijs obitringit . *Arbor ligneis reterta circulis .* *Vincta fœoundior .* 59 *Societati characterem facit Ignatius , Obedientiam . Nomen IHS . antestû ex floribus . A flexus forma .* 70
- Præpositus Generalis humiliora se demittit ad munera . *Celsum respicit ima .* 60 *Catechismi pueris tradendi morem instituit . Auicula pullis alimentâ deferens . Mollia dat teneris .* 71
- S. Franciscus Xauerius flexis genibus ad Ignatium scribit ex India . *Sidera Solis in ortu cadentia . Inclinata colunt .* 61 *Iuuentuti formandæ Scholas instituit . Malum citrium modulo inclusum . Donec formetur .* 72
- Sacramentorum frequentia meliores inducit mores Ignatius . *Vuæ racemus , manipulusque frumenti .* *Discreuere feris homines .* 62 *Societatem voto terrarum orbe diffeminat . Signiferi orbis , & Vrsæ sidera . Fernidiora latius .* 73
- Rabulæ Lutheriani errores detegit , & repellit . *Lucerna scopulos de turri prodens . Dat vitare , dum dat videre .* 63 *Sociorum vocationis esse vult diuersa loca peragrare . Sidera in Cælo Vertigine profunt .* 74
- Falsis è criminibus obiectis sanctitas apparet Ignatij . *Microscopium . Veritas ex mendacio .* 64 *Socijs passim ingemiat , Itote , & omnia incendite &c . Ager vepretis horridus . Incendere proderit .* 75
- Ignatius cum Socijs ab inuidiæ probis cum planctu tandem erumpit . *Flores è viminea theca erumpentes . Post exactam hyemem .* 65 *Instituti Ignatij , Socijs omnes in Lusitania Apostoli nuncupantur . Grana mali punici coronata . Honor omnibus idem .* 76
- Collegium Romæ Germanicæ , & Hungaricæ iuuentutis instituit . *Vestigium surgentis arcis . A forma munimen .* 66 *Varios gradus in Societate distinguit . Varia columnæ segmenta . Ordo dab: e formam .* 77
- Constitutiones , Deo , ac Deipara apparentibus , approbantibusque describit . *Sol & Luna cum patente per iugum via .* *Alterno munere visa .* 67 *Muneribus omnibus animarum causa Societas aptatur . Varijs è siphunculis aqua in fonte profiliens . Formam se fingit in omnem .* 78
- Honores in Societate ab Ignatio

Non mole, sed vi.

In nulla rerum volubilium acquiescit Ignatius. Accipiter in baculo versatili. *Ademis verugo quierem.*

In ardore precum vberimè lachrymatur. Aqua in amphora mathematica &c. *Dum calet exilis.*

In lacrymarum donum imperiū accipit à Deo Ignatius. Aqua in fonte clavis obice retenta. *Da veniam, & veniam.*

Supra sacrificantis caput ingens flamina conspicitur. Solis lux à speculo reuerberata. *Incidit in purum.*

Litteras inter orandum redditas cremat. Flagrans in ara victima. *Procul este profani.*

Conscientiam horis singulis sedulo examine recognoscit. Aus opere topiario cum forfice. *Seruat solertia formam.*

Vnius in salutem animæ diū laborat. Graue saxum ad organum tractorium. *Non uno astollitur orbe.*

Præsentem salutem animarum lucro postponit. Frumenti faccus in agro. *Spem crede labori.*

Idem in secundis, aduersisque sibi semper constat Ignatius. Adamas inter aquæ craterem, & malileum. *Nec moll. or. nec frangor.*

Affectiones animi rationis imperio habet obsequentes. Clavis in

throclea mechanici horologij. *Accipiunt violenta modum.*

Ad ardua quæque animum semper paratissimum habet. Aqua emicans è syphone. *Spiritus intus agit.*

Paupertatem amari iubet, vt matrem. Vna innudata frondibus unæ radijs obiecta solaribus, *In nuda melior.*

Castitatis donum modestia oculorum seuerissima tuetur. Lumen intra laternam. *Tutum quia rectū.*

Animum facillimè ab humanis euehit ad diuina. Versa in Cælium ballista. *Est tetigisse factis.*

Prophetiæ Spiritu futura, & arcana videt. Pineæ nux. *Patet ad flammam.*

S. Philippus Nerijs, & alij vultum Ignatij radiantem vident. Lunæ discus inferiore parte obscurus, superiore clarus, et supra hunc sidera. *Clara vident claram.*

Mortis meditatione mira voluptate perfunditur. Apis in thymo. *Dulcescit amaror.*

Romæ Sanctissimè moritur. Flamma extincto è cereo in altum euolans. *Deseruisse iuuat.*

In Ignatij loculo sidera apparèt. Apes alueari circumfusæ. *Ad sua funduntur.*

Inter Sanctos aris admouetur Ignatius. Ignis in altari flagrans. *Sacratur, & sacrat.*

The first part of the document discusses the importance of maintaining accurate records of all transactions. It emphasizes that every entry should be clearly documented and supported by appropriate evidence. This includes receipts, invoices, and other relevant documents that can be used to verify the accuracy of the records.

The second part of the document focuses on the process of reconciling accounts. It explains how to compare the records maintained by the organization with the statements provided by banks and other financial institutions. This process is crucial for identifying any discrepancies and ensuring that the books are balanced.

The third part of the document addresses the issue of budgeting and financial planning. It discusses how to set realistic goals and allocate resources effectively to achieve those goals. This involves analyzing past performance and identifying areas where improvements can be made.

The fourth part of the document covers the topic of financial reporting. It explains how to prepare clear and concise reports that provide a comprehensive overview of the organization's financial health. This includes the preparation of the income statement, balance sheet, and cash flow statement.

The fifth part of the document discusses the importance of internal controls. It explains how to design and implement a system of checks and balances that can help prevent errors and fraud. This involves establishing clear policies and procedures and ensuring that all employees understand and follow them.

The sixth part of the document covers the topic of financial risk management. It discusses how to identify and assess the risks that could potentially impact the organization's financial performance. This involves analyzing the market environment and identifying the key risks that the organization faces.

The seventh part of the document discusses the importance of financial transparency. It explains how to ensure that all financial information is accurately reported and made available to the appropriate stakeholders. This involves establishing a strong culture of accountability and integrity.

The eighth part of the document covers the topic of financial innovation. It discusses how to leverage new technologies and business models to improve financial performance and create new opportunities for growth. This involves staying up-to-date on the latest trends in the financial industry and being open to experimentation.

The ninth part of the document discusses the importance of financial sustainability. It explains how to ensure that the organization's financial practices are environmentally and socially responsible. This involves considering the long-term impact of financial decisions and taking steps to minimize the organization's carbon footprint and support social causes.

The tenth part of the document covers the topic of financial governance. It discusses how to establish a strong framework of oversight and accountability that can help ensure the organization's financial success. This involves defining the roles and responsibilities of the board of directors and other key stakeholders.

I N S I G N E I.

ILLVSTRI BV S ORTV S PARENTIBV S FAMILIAE SVAE
SPLENDOREM ADDIT IGNATIVS.

Aqua in rotūda phiala lūmē, QVOD ACCIPIT,
AVGET: Et ab Ignatij sanctitate quantum
incrementi Loyolæ nobilitatis
fulgor accepit!

EPIGRAMMA I.

IN IGNATII NATALES ILLVSTRES.

*Nobilis Infantem quid cere fumus , & altum
A longo Veniens Stemma coronat Auo ?*

*Effluet Ignati iam iam cera omnis ad Ignem ,
Qui meliore suos stemmate tollet Auos .*

*Fumosum iubar ergo domus remouete ; nec inter
Clara Ignis tanti nomina fumus eat .*

*Ambiat à Veteri fulgere superbia fumo ;
Splendorem , fumo qui caret ignis , habet .*

ELOGIVM I.

*Vt minores appareant ,
Veniant in Ignatij Stemma Maiores ,
Maiores etiam apparituri tunc se se ,
Cum minores quidem Ignatio ,
Sed Maiores Ignatij apparebunt .
Mortalis certè à Parentibus genitus
Posteræ immortalitatem famæ
Filius refudit in Patres .*

*Quicum vt Aui, Proauique perēnent in nomine
Nepotis iam sui facti sunt posterī .*

*Vsq̄ue adeò clarâ Patrum serie longa nobilitas
Vno tamen est Ignatij fulgore contractior .*

Suos

Suos inter Germanos natu minimus
 Naturam sic virtute præuertit,
 Ut maximus moreretur.
 Alias ab alijs augendæ nobilitatis vias
 Occupatas vt vidit,
 Nouam ipse, felicioremque ingressus est,
 Contemptum nempe splendoris, & famæ.
 Quàm verò antiquâ suorum relictâ semitâ
 Minimè Ignatium via hæc noua sefellerit,
 Ex tam felici, quod fecit in illa, compendio
 Mundus iam omnis intelligit:
 Nunquam enim Loyolæum nomen
 Tanti omnibus esset,
 Nisi illud nihil: fuisset Ignatio:
 Qui magnis ardens, lucensque virtutibus,
 Quod ab Igne accepit,
 Ne suo quidem otium admisit in nomine.
 Audite iam è sepulcralibus vmbri
 Loyolæi manes illustres:
 Antiquæ vestræ domus ceræ
 Ignatij debent Igni,
 Quòd non fluxerint:

INSIGNE II:

AVLICAE VITAE SPECIES ALLICIT, ET AD SE
TRAHIT IGNATIVM.

Falsis coloribus trigonum vitrum DECIPIT, ET
PLACET: Et cum rerum ferè omnium fal-
sa sit species in Aula, adhuc tamen
illa tam multos oblectat,
& capit.

EPI:

EPIGRAMMA II.

5

IN AVLICAM IGNATII VITAM.

*Spectat adorati Loyola insignia fastus,
 Inque Aula, blandè quo crucietur, amat.
 Et vitreae vacua deceptus imagine bulle,
 Ludibri in spectro querit inane iubar.
 Ingenium hinc Aula felix agnosce, malumque:
 Qua potius debet fraude fugare, trahit.
 Res, si non fallax, foret Aulae curta; capaci
 Arte sed hac, omnes decipit, inde capit.*

ELOGIUM II.

Sapis; Ignati:
 Ne grauiter vitam feras;
 Vitam tolerare meditaris in Aula:
 In qua quid leue non sit,
 Cuius elementum est vanitas?
 Disce tamen prius Aulae portenta:
 Hac leuitate nil grauius,
 Quæ viris vires adimens
 Masculam omnem in ijs virtutem effœminat.
 Disce iterum Aulae portenta:
 Cum tot inter vanitates
 Totus sit labor in Vacuo,

Adhuc in illo, vel inuitis Philosophis,
 Dari posse motum,

Tot Aulicorum ruinis, & cladibus
 Magna iam euicit congeries proiectorum.

Et, tam multis in ima cadentibus,
 Nemo tamen motum non sperat fursum:
 Voto fortasse vndecumque non irritò,

Quando animis
 Spes inter vanas pendentibus,
 Hoc vno veluti suspendio
 Aulici efferuntur.

O' curas hominum verè leuissimas!

Quid enim illæ ponderis habent,

Quæ tam facilè possunt

Fortunæ flatu circumagi?

Et Aulicos suos

Cum alumna lactet Aula, ceu pueros,
 Ij, Dentati ceu Curij, nati cum dentibus,
 Dura semper, & rodunt, & vorant.

Ità suo ludorum omnium dentatissimo
 Aulicos omnes folles præparat Fortuna lusorios:

Quos dum tundit, vt efferat,
 Effert, vt tundat.

7
INSIGNE III.

INANIVM AMORE VOLVPTATVM, ET CAETERA
SAECVLI VANITATE CONSVMITVR.

Fontis in cratere vrna MERGITVR DVM IM-
PLETVR; & sordibus tantumdem obruitur,
quantum quis hauserit profanorum.

EPIGRAMMA III.

IN IGNATIVM VANIS AMORIBVS IRRETITVM.

*Et balanum fronti, & sædas Loyola capillis
 Spargit odorato puluere munditias.
 Inde Cupidineas avido bibit ore fauillas,
 Quæque ignem sitiât, potat in igne sitim.
 Quin per fata sequi vel dira paratus Amorem,
 Imbelli miles pro Duce robur habet.
 Robur habet? molli quæ Virtus constat Amori?
 Posse, ut ames, vitam spernere, mollitia est.*

ELOGIVM III.

Inter Aulæ vanitates,
 Infrugifero in solo,
 Quid mirum, si, quod solum potuit,
 Esse non frugi cæpit Ignatius?
 Miror tamen, quòd palca factus,
 Adhuc se ludibrium venti circumferens,
 Vanos inter amores ignem quærit.
 Et facilis ardendo materies
 Quàm adhuc tota sit fumus,
 Ex oculis agnosces amantium.
 Quos poenâ, vel alterutrâ, vel utrâque
 Nunquam ad fumum hunc videas,
 Nisi

Nisi , aut cum lacrymis ; aut finē luce . 9

Et adhuc

Illarum vbertate fomitem parant ,
Huius orbitate quærunt pericula .

Felicitate miserrima ,

Quòd nunquam, quid plorent, non habeant ;
Qui ardorem semper habent , vt plorent :
Nunquam , vbi pereant , non inueniant ,
Qui nunquam non pereunt , vbi amant .

An verò illi non pereunt ,

Qui se ipsos amittunt ?

Quid porrò perditè magis amittitur ,
Quàm quod sic mutatur in alia , & distrahitur ,

Vt tam sibi nunquam constet ,

Quàm nunquam inueniatur in se se ?

Iam non gratis mentiuntur Póëtæ :

Quorum nempe leuiora mendacia

Magno venalia sunt pretio veritatis .

Vnam ijs Circem figmenta quid imputent ?

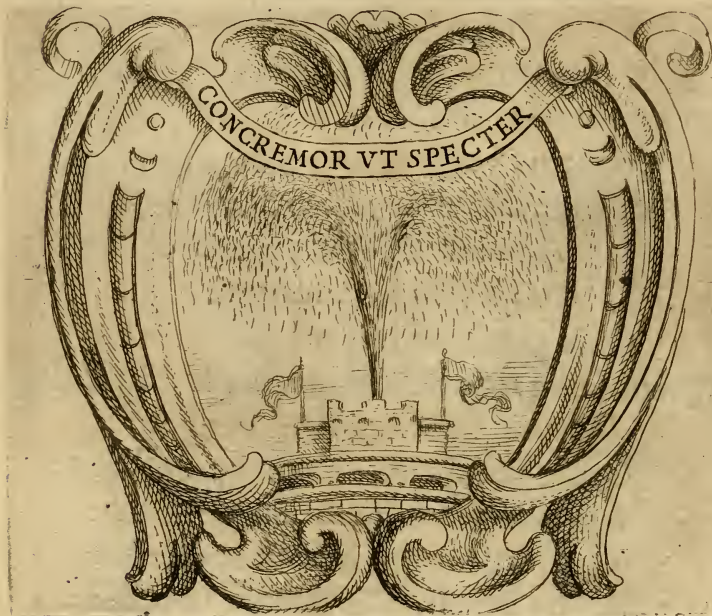
Quæcumque Solis filias vultu se probant ,

Suos hospites

Rarò non mutant in belluas .

INSIGNE IV.

STUDIO MAXIME AMBITIONIS INCENDITVR.

Turbo igneus tam multis papyraceis tubis, totidem veluti linguis ait, **CONCREMOR VT SPECTER**: Ambitiosum vides: Totus arcano igne, non nisi, vt spectetur, absumitur.

EPIGRAMMA IV.

IN STUDIVM AMBITIONIS IGNATII.

*Caucasea sub rupe nefas illustre Prometheus
 Dum luit, æternam viscere pascit auem.
 Crimen erat, modicæ furtum, Loyola, fauilla,
 Et pœna tantum tantula culpa tulit.
 Tu titulis inhians, non flammam à Sole, sed omnem
 Furari famam prædo superbus amas.
 Mirarisque, iecur tibi restro Vultur edaci
 Tundere si nunquam desinit Ambitio?
 Vnde potest tamen esse fames tam longa voranti?
 Esurientem cibus hic prouocat, inde potest.*

ELOGIVM IV.

Longum, Ignati, iter ingrederis:
 Magno tibi opus erit viatico,
 Patientiâ.
 Iturum se recta non speret,
 Ambire cui placuit.
 Quàm verò longa via est,
 Quæ tota fit ambitu?
 Tantum porrò corruptissimæ viæ
 Num sine forde confeceris?
 Efferri semel vt possis,

Ferenda sæpè illa sunt , quæ nec possis .

Sed ambitionis hæc toga est :

Nemo ambit, nisi in fordibus candidatus.

Et hic , si vsquam alius :

Verè vitiosus est circulus .

Obstinatè quippe

Per fortunæ insolentiam vel reflantis

Vt in Principem effèraris ambire ,

Hoc est , ea , quæ fuerint negata , repetere ,

Non hoc est petere principium ?

Iam, Ignati, ad portenta te compara:

Meditanti Cælum via est calcanda per Tartarū :

In quo quæ patieris turpiter ,

Cum ferre vltro libuerit ,

Patientia ipsa execrabili portento fiet vitium.

Sed aliquando tandem euaseris ,

Euectus, illic denique sistendus es ,

Vbi omnia , vel de te

Vel circum te fieri senties meteora .

Arseris hìc simul , & alseris ,

Clarum sperare quod poteris, fulmen fies,

Non aliàs daturum clades, nisi cum cades.

I N S I G N E V.

NOMINIS, ET GLORIAE CVPIDVS MILITAREM VI-
TAM AGGREDITVR.

Murale cum tormentum exploditur, CVM
FVLGORE SONVS excluditur. Eò mi-
litia se dedit Ignatius, vt ex illa ip-
sius nomen clarè cum gloria
personaret :

EPIGRAMMA V.

IN MILITARIS GLORIAE CVPIDITATEM IGNATII.

Post Aule ludum, tuus est amor alea Martis,
 Et tibi post mollem gloria dura placet.
 Falleris, Ignati; in molli nisi vota quiescunt,
 Dura inter votis accidet unde quies?
 Omnia sed tentas, ut tantam errore magistro,
 Quod citò iam posses, discere serò velis.
 Martis laude tumens pacem tibi fingis in armis?
 Frustra alios vincit, qui sibi bella mouet.

ELOGIUM V.

Ades huc animæ largus, Ignati:
 Bellonæ in campo, nundinante Morte
 Venalis est Gloria.
 Clasticum audis? Præconis ea vox est:
 Quisquis huc emptor accedis,
 Anima hìc tantum
 Licitari licet, & sanguine:
 Magnum porrò pretium, anima magna est,
 Magnitudinem vis probare? contemne.
 O homines, durum genus!
 Tunica tectum adamantina
 Nequicquam in castra corpus infertur,
 Nisi

Nisi animus comes subeat catafractus .

Qui nempe in ictum timoris ne pateat ,
Audacia ferus , & ferreus ,

Terribilium omnium maximum

Nihil necesse est mortem exhorreat .

Et adhuc quod deberet esse metus , est votum :

Tantique stat clarum nomen ,

Vt , illud apud alios lucrari qui cupiat ,

Se inter alios amittere non recuset .

An verò secūdo cursu immortalitas nō appetitur ,

Nisi in oppetenda morte

Nemini se miles patiatur cursu secundum?

Qui in albo Gloriæ

Vna tantum atratæ illius manu scribendus ,

Nobilis argumento ambitionis ,

Adhuc candidatus exposcitur ,

Suo nimirum sanguine purpuratus .

O iterum homines , durum genus !

Quorum pectora , vt sibi aut parcāt , aut metuant ,

Nec tot ferientium ictus infringunt ,

Nec tantus pereuntium sanguis emollit .

INSIGNE VI.

EX INFRACTA PAMPELONE TIBIA AD AMIMI
SANITATEM REVOCATUR IGNATIVS.

Mufuo in opere **FRACTVRIS INTEGRITAS**
furgit imaginis :

Integritatem Deus animo facturvs Ignatij,
ipfius tibiam muralis tormenti vulnere in fru-
fta propemodum Pampelone
comminuit.

EPI-

EPIGRAMMA VI.
IN IGNATIVM EXTIBIAE VVLNERE ANIMO
SANATVM.

*Quantus ab obsessa Loyola interritus Arce
Infecta immoto sustinet arma gradu ,
Dissiluit postquam iaculato tibia plumbo ,
Ut meliora iterum surgat in arma , cadit .
Ac velut icta silex , quo tangitur , ardet ab ictu ,
Protinus accepti Numinis igne flagrat .
Flagrat , & ipse sui de victo Victor , ab hoste ,
Quem vix rara petit pugna , trophœa refert .
Euge , licet , Galle , & victa super arce superbi :
Plusquam tu victor Pampelo victisaacis .*

ELOGIVM VI.

Magnum aliquid molitur in Ignatio Deus ,
Circa quem tantum iam lapidem mouet .
Profana Arx vetus euertitur ,
Nouo sternitur area ædificio sanctitatis .
An verus homo
In Duce profano deijcitur ,
Ut homo nouus sacro in milite erigatur ?
Ne quisquam Deum possit effugere ,
Vide quàm aliæ sint viæ hominum , atque Dei .
Dirigitur in corpus ictus ,
Dum vulneri scopus est animus .

Tibiamque Deus tunc frangit Ignatio ,
Cum parat capiti sanitatem .

Cum elatus ille superbiâ

Altiùs sèper motu grauiù ad humana descēderet,
Pondere lapidis grauiore deiectus
Ferri ad diuina sursum incepit .

Ferale aliquid

Videri poterat cecinisse tormentum ;
Sed Gallus boni fuit ominis , vel Hispano :

Ità Petrum

Imitatuero deinceps , & propugnatuero ,
Ut vitam anteaactam fleret ,
Vberes lacrymas Ignatio Gallus elicuit .

Qui cum veræ virtuti

Vel strepentia inter arma dormiret ,
Cum affixus est lecto

Sibi vigilare cæpit , & Deo.

Ita rursus , quòd excitatus à somno est ,
Gallo debet Ignatius .

Et tibi , tormentum murale , non plaudam ?
Quantum cum vi capis , explodisq̃ue globum ,
Quo percussum tanti ponderis Heroem
Ad ipsum vsque Cælum impellis Ignatium !

MORTI PROXIMVS AB APPARENTE SIBI D. PETRO
COGITARE INICIPIENS MELIORA SANATVR.

Candelabro cereus inuerso in luminis interitū
iam iam diffluens, sedula manus dexteritate
VERTATUR, ET VIVET . Ignatio Petrus
hoc contulit : Illum, vt benè deinceps viue-
ret, alia in morbo vel extremo cogitantem ad
meliora conuertit , & sanauit .

EPIGRAMMA VII.

IN IGNATIVM AB APPARENTE ILLI D. PETRO
SANATVM.

*Dum vitæ Loyolæ subitæ fata Ultima, Petrus
Labitur è Cælo prima repente salus.
Crure laborabat fracto Loyola; Petrique
Consimili huic Luther transfuga vulnus erat.
Ergo ut conualuit, Lutheri in vulnere cunctis
Loyola exertis viribus inualuit.
Iam mentem, Loyola, manus cognosce medentis:
Te medicum Petri hæc cura medendo facit.*

ELOGIVM VII.

Masculas nunc fume vires, Ignati:
Deiectus petra, erectus Petro,
Veteri relicta militiâ,
Ad nova bella te compara:
Stipendia si quæris,
Cum clauibus Quæstor adest è Cælo:
Insolentiam iam suadelæ ne respue:
A vulnere conualuisti, morboque,
Vingueta nimirû, & pharmaca supplète prodigio,
Viribus nunc abutere licet acceptis.
Cæli æratio
Nunquã certè opportunius inferre vim poteris,
Quam,

Quā cū illius tā prope ad manus tibi sūt clauēs ?

Ne non sis vel in Superos animosus ,

Ipsū habeo thesauri dominum ,

Quem tuę cedam securitati sponsorem .

Vim patitur Cælum ,

Et violenti rapiunt illud .

Quid hīc opus est asterisco , vel nota ?

Beneficia , quæ conferre non vult inuitis ,

Hæc Cælum auferri sibi expetit , vel inuito .

Iam verò Dauid futurus alter

Fundibularius Vaticani ,

In Inferni Goliathi frontem

Petram hanc fumes Erebo capitalem .

Timeant monstrosæ gigantes doctrinæ :

Scientiæ ipsorum gladium , vel profanæ ,

Suo attactu pietas consecrabit Ignatij .

Eoque mox quæ sua , quæ suorum manu

Dauid hic amputabit Fidei corruptores ,

Hostes Cæli propterea contumaces ,

Quia Romæ rebelles .

Hunc interim apud homines , Diuosque ,

Cæli Ianitor Petrus Ignatio

Mortis in forib⁹ ad immortalitatē aditū referauit ?

I N S I G N E V I I I .

PII LECTIO LIBRI, PROFANIS ALIIS, QUOS POPOSCE-
 RAT, NON INVENTIS, NOVAM AFFERT LVCEM
 IGNATIO .

Cæterorum siderum aspectu sublato, Sole AB V-
 NO DIES exoritur. Et profanis, quos maluisset,
 non suppetentibus libris, pio sibi ad legendum
 oblato, melioris suæ vitæ diem debet Ignatius.

EPIGRAMMA VIII.

IN PII LECTIIONEM LIBRI MELIORIS VITAE LVCEM,
AMOREMQVE IGNATIO AFFERENTEM.

*Parue, sed ingenti, liber ò, virtute, nec astris,
(Tantus es afflatis ignibus) inuideas.
Te quicumque videt Loyolam ignescere lecto,
Ille librum Cælum dicat, & astra, notas.
Astra diù multi sed contemplantur, & argent:
Vix Loyola breui te videt, atque flagrat.
Frigida nam spectant noctu illi sidera: præfers
Ipse Deum: ardentem Sol parit iste diem.*

ELOGIVM VIII.

Tàm alto veterno dormit Ignatius,
Vt nec murali potuerit excitari tormento.
Qui in mortem properans,
Rebusque adhuc mortalibus hærens,
Minimè se euigilasse ad vitam ostendit,
Quando in mortis germani sinu
Animum cœcis habet affectibus sic sopitum
Lecto nimirum æger affixus,
Adhuc ægriore laborat cura,
Vt tempus fallat.
Sed Ignatium falli vetat æternitas:
Quem, ne non benè laboret,

Lectio*n*i totu*m* affigit :

Vt verò melior melius inueniret vita cõpendiũ,

Compendiariã venit viã ,

Quando breui volumine

Ignatio se tota Celi euoluit immensitas .

Ille nimirum ,

Cum vano , quod maluerat, in volumine
Leuium nugarum folia ventosa deposceret ,

Qui rotam expleret sanctitatis libram,

Librum , alijs non inuentis , oblatum

Et ponderis , & momenti sumpsit æterni.

Gesta erant , & vita

Dei hominis , hominum Diuinorum .

Ignarus sui qui vixerat ,

Quia præter se nihil prius aspexerat ;

Alios à se dum hìc Ignatius aspicit ,

Ipsu*m* se denique discit agnoscere.

Vnam eternorum veritatẽ testatus Ignatio Deus,
Falsũ omne rerum labentiũ illũ docuit detestari.

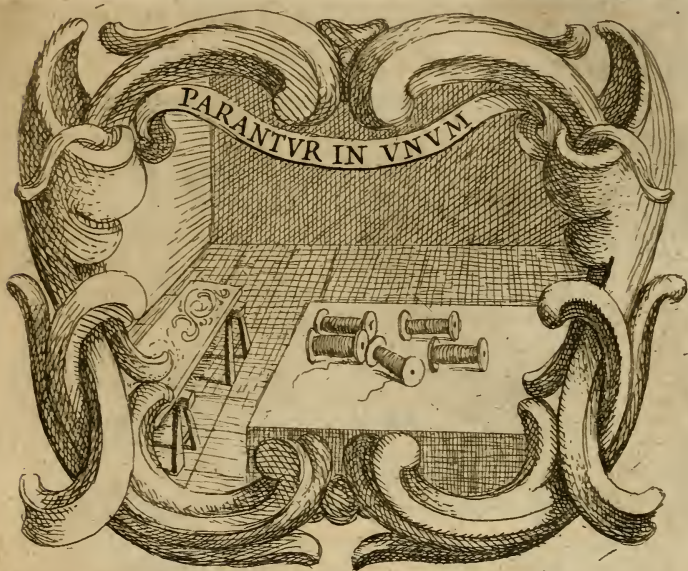
Quo tandem euentu ?

Diuino statim illo se scripsit in libro ,

Humanis se se omnibus dum proscripsit .

INSIGNE IX.

CHRISTI, SANCTORVMQVE VIRTUTES, ET GESTA
 DIVERSIS NOTATA COLORIBVS, AD IMITAN-
 DVM SIBI PROPONIT IGNATIVS.

Multiplices radij, globulique, vel serico pleni,
 vel auro, ab arte ingeniosa opus PARANTVR
 IN VNVM: Ingenium agnosce nauum Ignatij:
 Vt sanctitatis suæ mirificum planè textū efficiat,
 Christi, Sanctorumq; quas imitetur, virtutes, co-
 lore multiplici seorsim accuratè describit.

EPIGRAMMA IX.

IN VARIOS COLORES, QUIBVS VARIAS SANCTORVM VIRTUTES NOTABAT IGNATIVS.

*Quæ tibi tam miros Iris, Loyola, colores,
 Se quibus ambitis arcuet ipsa, dedit?
 Pingere tam tenui ductu quo doctus Apelle
 Picturam in tabula, prodigiumque facis?
 Sed res multicolor, res est tenuissima Virtus:
 Inde notans munus præstat utrumque manus.
 Haud ultra Vanum Virtus est sæpè colorem?
 Intra virtutem nunc venit ipse color.*

ELOGIUM IX.

Totus in coloribus Ignatius est:
 A præstigiatore Virtutis ingenuo
 Fucum sibi timeat
 Vitiorum sycophanta Tartareus.
 An non illi feliciter illudit Ignatius?
 Molitor magnorum animus,
 Coloribus, hoc est, cémentis tenuissimis
 Virtutis extruit solidæ colossæum,
 Et tu, quisquis ad hanc tabulam
 Spectator accedis,
 Hic etiam, Nimum ne crede colori.
 Res quippe oculorum Virtus non est,

Quæ , cum tota sit ingenua ,
 Adhuc colores , & pigmenta non renuens
 Ducere suum potest
 E' colore quouis , vel nigra candorem .
 Iam verò , Ignati ,
 Tam bonum Christi odorem
 Tua isthæc membrana dum halat ,
 Florum ne colores ,
 An Virtutum flores hos dicam ,
 Quos tu in animi tui horto conseris ,
 Verè pensili , quia cælesti ?
 Sed flores
 Paucis nascuntur , aut diebus , aut horis :
 Tu perpetuum , Ignati , ver facis :
 Et , quod prodigiosius est ,
 Quicquid tibi vernat in floribus ,
 Hoc tibi simul autumnat in fructus .
 Iam quas intimè celas in corde ,
 Coloribus extimis virtutes obline in membrana .
 Manum etiam de tabula nunquam aufer ;
 Inficiari non poteris æternitati te pingere ,
 Qui pingas diù :

I N S I G N E X :

DVM SE DEO ARDENTER OFFERT IGNATIVS,
CONCVSSA DOMO FENESTRAE DISSILIUNT.

Quanto cum fragore , ac vi diffilientem incen-
diariã glandẽ ignis ARDENDO CONCVS-
SIT! Vt Ignatium diuina flamma corripuit,
illo , quo se Deo deuouit , ardore , im-
petum vel in fenestras , & parietes
fecit :

EPI-

EPIGRAMMA X.

IN IGNATII DOMVM INTER VOTA OFFERENTIS
SE DEO CONCVSSAM.

*Tecta labant ; trepidas diducit rima fenestras :
Nec tamen hic terræ motus , at ætheris est .
Scilicet Ignati dum Cælum in vota calefcit ,
Cæli igne haud potuit stare mouente domus .
An celer approperans Loyola in pectora , rectam
Numen hiante sibi pandit in aede viam ?
Quidlibet hoc fuerit , caue Pluto : manibus hostis
Quid faciet , propriam qui quatit ante domum ?*

ELOGIVM X.

Postquam de Virtute fundanda
Statuere cæpit Ignatius,
Domus omnis

A fundamento concussa vix stetit .
Vsq̄ue adeò, nisi per terrestria diruta
Cælestia non conduntur.

Iam ex quo terris ille vim intulit ,
Vim ab illo sic pati Cælum incepit ,
Vt deditioem apertè iam cogitet ,
Quando intimè se totum indit Ignatio .
Porrò tunc se totum Cælum homini dedit
Cum,

Cū humanis exhaustis totū sibi vindicat homine.

An quia vacuum

Nec Natura patitur dari, nec Gratia?

Vt iam (quicquid disceptent contra Philosophi)

Et intra naturam

Repugnans illud esse demonstretur, & supra.

Iam verò, arcanum ne ignis cuniculum

Motus hic indicat, qui videtur?

Adeste iam, Superi, spectatum è Cælo:

Diuinæ Gratix partu,

Cælesti edito terris Infante,

Loyolæa in domo ignes accenduntur in plausū.

Porrò, quantus hic olim futurus sit,

Parietes ipsi nunc docent:

Quem quia non capiunt,

Magnis hiatibus miras laxantur in rimas.

An qui diū ludus Mundi fuerat Philistæi,

Perire terris certus nouus hic Sampson,

Fortioris consilij cæsarie iam adultâ,

Profanam domū in interitū cōcutit profanorū?

Age iam: angustiarum impatiens

Exspira hinc Ignatij feruor in Cælum.

Et te vereri Tartarus iam incipiat:

Tua in illū firmat Deus, domo vel nutate, cōsilia.

E DOMO, ET COGNATIONE SVA EXIT, RELICTISQ;
OMNIBVS, FAMVLOS ETIAM DIMITTIT IGNATIVS.

Venturus in certamen, depositis vestibis nudus
IPSE IN ARENAM luctator ingreditur.
In Christi arena luctaturus, opes, famulos, & sua
omnia, tamquam vestium impedimenta, do-
mum exiens à se reiecit Ignatius.

EPIGRAMMA XI.

IN IGNATIVM E DOMO EXEVNTEM ET FAMVLOS
CVMSVIS OMNIBVS DIMITTENTEM.

Macte Gigas : laribus , Loyola , excedis auitis ;

Macte , gigantæo pergis in astra gradu .

Commoda , delicias , famam , spes , nomen , opesque ,

Atque tua , atque tuos præterit iste gradus .

Quin tibi , post tua , te dempto , non cerneris Ultra :

Tàm procul ex oculis te tulit iste gradus .

Magna solum dirimant licet interualla , polumque ,

Terram ut quis primùm liquerit , astra tenet .

ELOGIVM XI.

Verum meditâs Philosophum agere ,

Ne non bona sua omnia secum portet ,

Nihil è domo suum exportat Ignatius .

An quia verebatur , & iure ,

Ne de se aliquid in illa relinqueret ,

Si de suis aliquid

Ex illa secum efferret ?

Porrò intutus è domo abit ,

E domo qui non abit totus .

Totus verò non abit ,

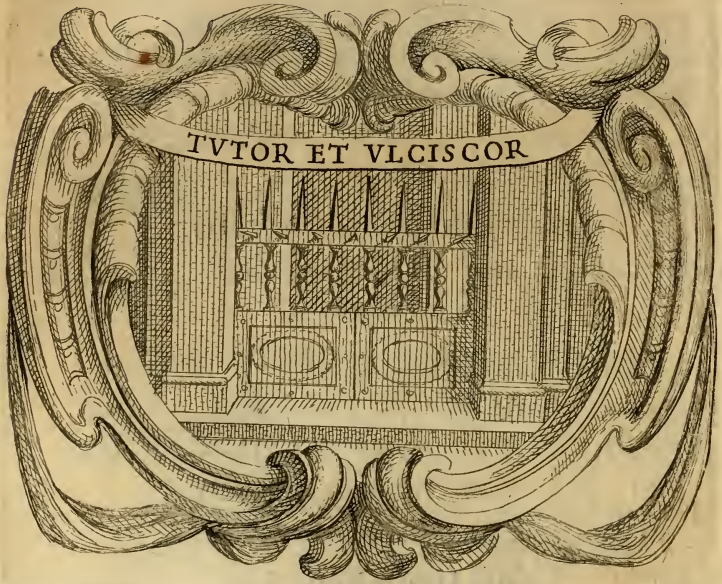
Qui conuectis sarcinis leuium recularum ,

Gradu incedit plusquam testudineo domiporta .

Iam ille frustra se diuinis addixerit ,
 Qui se humanis antea non abdicauerit.
 Interim, arctum vt meminit esse iter ad Cælum,
 Ne illius Ignatius augetet angustias ,
 Famulos etiam ,
 Quos admiserat discedendo, dimittens,
 Viæ abstulit impedimenta circumpedes.
 Denique itinere sic expedito ,
 Ad Montis Serrati Virginem vt aduenit ,
 Vectario se etiam iumento ,
 In quo scilicet non erat intellectus , exonerans
 Planè nudus
 Plenè se Christi Philosophiam
 Intelligere persuasit .
 Cui nimirum capiendæ nil expedit magis,
 Quàm , ne res vlla nos capiat ,
 Rebus esse omnibus expeditos .
 Alia terrarum onera
 Ne baiulantes excrucient ,
 Culcitâ subiectâ gestantur :
 Christi Crux , leue vt sit onus ,
 Nudis tantùm humeris non incommodat.

I N S I G N E XII.

DEIPARÆ VIRGINITATEM ADVERSUS MAHOMETICVM MAVRVM, QVAM ILLE NEGABAT ILLIBATAM A PARTV, DEFENDIT IGNATIVS.

Aediculae sacrae ostium ferrea dum crates munit, rectis, transuersisque mucronibus, illud in sacri legos loquitur inuasores, TVTOR, ET VLCIS-COR. Nec suum minus exacuit ardorem Ignatius, vt sacrilegã Mahometici Mauri audaciã reprimetet Deiparae Virginitatẽ à partu linguã impiã pernegantem.

EPI-

EPIGRAMMA XII.

35

IGNATIO DEIPARAE VIRGINITATEM ADVERSVS
MAVRVM DEFENDENTI.

*Vile caput, Cælum sic est tibi vile, profano
Vt violes magnæ Virginis ore niues ?
Non, inquit Loyola, feres impune, sequar te,
Te licet alatis auferat Eurus equis.
Sumeret ergo nigro pœnas à sanguine ; sed quæ
Fortè uehebatur, non mala mula negat.
Scilicet in diuersa abiit, docuitque pudorem
Non benè Virgineum cede ; pudore tegi.
Castâ uouens igitur vitæ tunc munera, Maurum
In proprio extinxit pectore : pœna data est.*

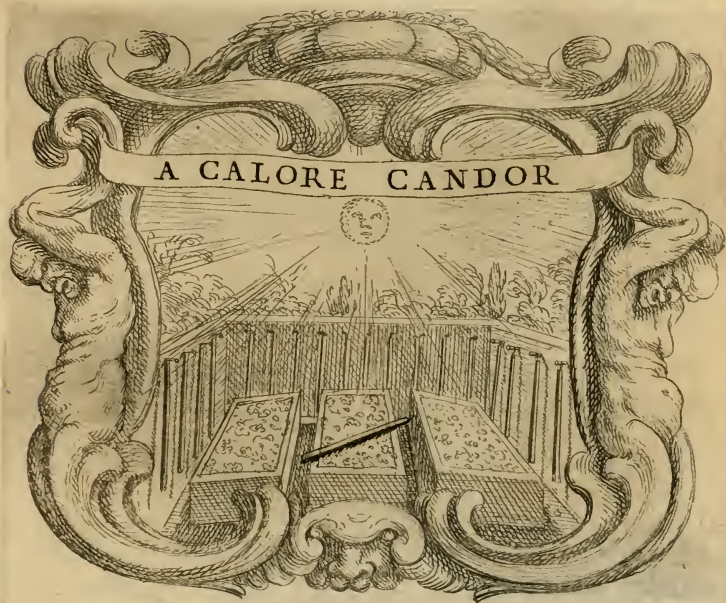
ELOGIVM XII.

De Virgineo post partum candore
Fœtus à partu, & ante partum nigerrimus
Atrum calculum
Cum ferre Maurus auderet,
Vocem impiam expiaturus Ignatius,
Vbi rationum fonte
Lauari frustra vidit Aethiopem,
Intimè nigrum
Intimo ratus est lauacro esse tergendum :
Proinde vt Veritas emergeret,

Conuiciatorem impurum
 Mergere sanguine destinavit,
 Sed boni feruor amoris
 Malum excanduerat in furorem :
 Impotem proinde rationis affectum
 Animâtis, qua uehebatur, cômisit brutæ iudicio
 Quæ ad biuium cum venisset,
 Habentæ libertate acceptâ
 Furentis animo frænum iniecit,
 Quando aliâ à Mauro viâ discedens
 Redire ad cor, & se se dedit Ignatio :
 Qui sequacem virtutis
 Herculem imitari aggressus à biuio,
 Deiparæ succensus amore castitatem vouens,
 In nouæ vitæ cunis
 Hercule maior, & melior
 Lubricorum affectuum virosos angues elisit ;
 A. quibus post Hydram, & Cerberum
 Ita illusum Herculi est,
 Vt virum se vltrâ non patiens,
 Agens proinde mulierem,
 Masculam omnem virtutem
 Præcipitarit in lubrico scæminarum .

INSIGNE XHI.

DEIPARAE AMORE SVCCENSVS CASTITATIS, QVAM
VOVET, DONVM DIVINITVS ACCIPIT IGNATIVS.

Solis obiectæ radijs ceræ A CALORE CAN-
DOR accedit . Et Ignatius vt primùm a-
more ad Deiparæ Solem incaluit, Ca-
sttatis simul illi vouit , simul
accepit ab illo cando-
rem .

EPIGRAMMA XIII.

IN CASTITATEM AB IGNATIO DEIPARAE VIRGINIS
AMORE DEVOTAM.

*Virginis ut niueos Ignatius arsit amores ,
Igne in niuibus sensit in igne niues .*

*Flammea nix ergo flammatum, & flamma niualem
Huic niuea , ut uouit , protinus esse dedit .*

*Pro casta castum se Virgine uouit amator ,
Virgo dato castum munere fecit amans .*

*Quid magni magnum vis nescit amoris? amâtes
Consimiles si non inuenit , ipse facit .*

ELOGIUM XIII.

Nulla maior Cælo litatur Hecatombe ,
Quàm Castitas .

Vna in hac Victima
Numerosâ sui victoriâ

Centum vitia iugulantur .

Quæ grauissimo cum sint odore , cum viuunt ,
Extincta cum fuerint,

Diuinæ fundunt fragrantiam suauitatis .
Bonus Christi odor

Sacerdos igneus initiatus Ignatius ,
Corde flagrans , vt fragret & corpore .
Deuotæ litat thiamiamate Castitatis .

Odoratus nempe Virginem
 Quid aliud nisi Integritatem
 Adoleret hic Ignis?

Odorem verò tam bonum
 Vbi fenfit è Cælo Deus ,
 Suam hanc Victimam

Vt Cælesti flamma statim incenderet ,
 Collato Castitatis dono ,
 Impuri flammæ ardoris
 In Ignatio prorsus extinxit .

Integritatis igitur

Et voto , & munere accepto deuinctus ,
 A corporis seruitute solutus ,

Vna eademq; manu transcriptus in numerũ est
 Seruorum pariter , & liberorum Dei .

Iam verò

Qui brutarum omnium repudio voluptatum
 Corpus planè totum grande soluit in pretium ,
 An non à Cælo ille magnũ mercatus est spiritũ ?

Disce Lector :

Totum Deus illi se debet ,

Qui , vt castè viuat , nihil debere vult sibi .

I N S I G N E X I V .

VESTES SVAS PRETIOSAS EXVIT, EASQVE PANNOSQ PAVPERI DONAT IGNATIVS.

Quamdiù intra concham latet, margaritam iuste non æstimes: proinde suas extra exuuias, NVDA CAPIT PRETIVM. Quanti habenda sit virtus Ignatij pari iudicio, postquam pretiosas exvit, pauperique largitus est vestes, in ipso sic mundo iam æstima.

41

EPIGRAMMA XIV.

IN IGNATIVM VESTES SVAS PRETIOSAS PAUPERI
LARGIENTEM.

Quem lacerò in cultu spectas, Ignatius hic est :
Hic est ille, decens non erat ille oblamys .
Est idem, est alius : censu modò diues inani ;
Veras in cultu paupere sumpsit opes .
Scilicet ipse palam se publicus ante ferebat ,
Quando nihil damni , quod pateretur , erat .
Pauperiem ut sumpsit , metuit Loyola latrones ,
Cur etenim non vult publicus ire ? timet .

ELOGIVM VIII.

Ad Virginem postquam autumnavit Ignatius,
 Et præcoci foetu
 Castitas deuota maturuit ,
 Decerptis iam fructibus ,
 Grauem pretiosæ vestis ornatum ,
 Inania veluti folia ,
 Virtus ramosa cæpit excutere :
 Et Castitas Puellæ imitata modestiam ;
 Cum solam incedere crederet indecorum
 Fidiissimam comitem ,
 Grauem voluit matronam adiungere sibi,
 Pauperiem .

An verò nouam Ignatius ,
 Diuersamque viuere vitam incipiens ,
 Iustitiæ Solem
 Suo habet in Cælo retrogradum ?
 Quo nimirum regrediente
 A Virgine ad Leonem ,
 Vbi satis amore virtutis incaluit ,
 Vt æstum temperet , nudat se se .
 Et cum Castitate sit candidus ,
 Nudatus Pauperie
 Colorari in Sole incipit Caritatis .
 Sed suarum munditias vestium
 Pauperi elargitus,
 Sordes ipse induendas à paupere mutuatur .
 Constanti veritate
 Virtutis mundissimæ modestiam ,
 Quæ in sordibus putere tunc incipit ,
 In munditijs patere cum appetit ,
 Nitere tunc melius , & latere ,
 Cum se se amat ,
 Vel laceram spectari , vel nudam .

I N S I G N E X V .

ANTE VIRGINIS DEIPARAE ARAM AD MONTEM
SERRATVM IN PRIMO SPIRITVS FERVORE
NOCTEM VNAM IGNATIVS EXCVBAT .

In lucerna lumen NON SOPITVR ARDEN-
DO. Noui feruore Spiritus, & amore
Virginis cum arderet Ignatius, no-
ctem totam vigil excubans,
suis ab oculis soporem
omnem excludit .

EPIGRAMMA XV:

INIGNATII ANTE VIRGINIS ARAM EXCVBIAS.

Plenus amor vitæ non gaudet imagine mortis :
Nec cœeunt gelidus , feruidus , humor , amor .
Propina ut radijs nictantibus astra soporem :
Loyolæ at somni nil tamen inde bibit .
Virginæ ad mensam discumbit , et excubat aræ :
Sobria sunt frontis lumina ? corde bibit .
Hinc Mariam corde eructat : potatur amoris
Impotis somno lucibus ebrietas .

ELOGIVM XV.

Quàm citò Ignatius Iustitiæ libram inueniet ,
 Qui quærere illam incepit à Virgine ?
 Primo itinere fertur sursum .
 An humile aliquid de virtute ille cogitat ,
 Qui eius fundamenta ponit in monte ?
 Porrò casum hæc structura ne timeat ;
 Quàm enim solidè illa innititur ,
 Quæ terra fundatur in Virgine ?
 In hanc verò frustra vndarum torrentes ,
 Frustra ventorum flamina dimicabitis .
 In sinu posita est , manumque Deiparæ :
 Tempestates , & meteora omnia

Infra intumescunt, & detument :

Olympus hic est.

Tu verò quid iam in insomnem hūc lucis filiū

Propinator veterni, ages,

Princeps nigerrime tenebrarum ?

Tuis desperare militibus, & armis potes,

Quando Ignatius

Dauidicæ illi se turri iam credidit :

Ex qua mille clypei pendent,

Omnis fortium armatura.

Et cum vigilare militia sit,

Vigilia militare,

Senties aduersum te quàm strenuè ille militet ;

Qui in hoc sui ardore spiritus

Tàm vigilat inconniuens.

An ex hoc monte propior Cælo,

Astiorum eruditus exemplo,

Sacræ Tyro militiæ

In veteranorum inuidiã tantū profecit Ignatius?

Militare Deo incipit à vigilia?

Suis in stationibus excubans

Vetus siderum exercitus

Cæli exercet militiam vigilando.

INSIGNE XVI:

SPIRITALI SVO INSTITVTORI CONSCIENCIAM
INTEGERRIME APERIT IGNATIVS.

In Saerorum theca lypsanorum descripta nomi-
na sub ambiente crystallo ET CLAVSA LE-
GVNTVR: Sua: arcana Conscientiæ non
claré minus, quám translucido in vitro
spirituali suo Institutori patefecit
Ignatius.

EPI-

EPIGRAMMA XVI.

IN IGNATIVM CONSCIEMTIAM SPIRITALI SVO
INSTITVTORI PANDENTEM.

*Quas ferrum ex alta rapuit tellure , latebris
Rursus opes alta condit auarus humi .
Nam satis haud tutum , nisi cum teetum , aestimat auris .
Quod si vlli patuit , vix putat esse suum .
Seruat opes aliter virtus : sua cuncta Magistro ,
Ut lateant furem cuncta , patere iubet .
Sic potitur , nec furta timet . Tua solus habere
Vis tutus ? teetus ne tua solus habe .*

ELOGIVM XVI.

Dies pariter cogitantem antiquos,
Et annos in mente habentem æternos,
Hoc est, retró simul, & anté
Quisquis te spectantem videt, Ignati,
An non ille iure te sanctiorem quidem,
Sed bifrontem Ianum appellet?
Qui tamen
Cū bellū Tartareo indixeris hosti perpetuum,
Tui Templo cordis
Spirituali Institutori semper aperto,
Magnæ opis, & victoriæ omine
Nunquam Clusius,

Sem-

Semper debeas salutari Patulcius :

Et humani arcem cordis

Cingere quidem potest , & quaterere ,

Sed expugnare illam , & capere

Tamdiù non potest acies Tartarorum ,

Quamdiù spiritualis militiæ Præfectus

Sit in illa conscius arcanorum .

Ità præsidium hanc in arcem Deus

E Cælo quidem semper ,

Sed via ferè semper infert securiore pet terras .

Iam quisquis singulari instat triùphare victoria ,

Bicipiti cum hoste

Certamine dimicare fugiat singulari .

Nimirum hic etiam excitus ab Inferis ,

Nec Hercules contra duos .

Qui solus cum solo si dimicet ,

Cum plusquam forma tricorporis vmbraë ,

Plusquam Giges sit , Briareusque centimanus ,

Vbi committenda est pugna cum geminis ,

Nec vnum , quo fidere , corpus ,

Nec vnam , qua possit fodere , manum habet .

Quid? arcanos hostis , subterraneosque cuniculos

Vt exitu in auras efflare possis inani ,

Apertâ magistro tuo Conscientiâ ,

Hoc animus tuto pateat spiramento .

I N S I G N E XVII.

MOLESTISSIMI CONSCIENTIAE SCRVPVLI AB I-
GNATIO IN PRIMO VITAE MELIORIS EXORTV
VINCVNTR.

AD PRIMOS VICTA CALORES Solis in-
exortu nebula euanescit. In primo spiritus
feruore quantam animi nebulam mo-
lestissimis excitam scrupulis diffi-
pauit Ignatius!

EPIGRAMMA XVII.

IN CONSCIENTIAE SCRVPVLOS AB IGNATIO
VICTOS.

*Tænearcam fundens ex ore tenebrio noctem ,
(Quis credat ?) nimium cernere dat tenebris .
Cernere dat nimium , nihil et dat cernere , ut idem
Inde premas dubium cæcus , & Argus iter .
Nil Loyola videt , timet et tam multa ; sibi que
Dum vana horrescit vulnera , vera facit .
Quid , Loyola , times , cum sit tam vincere pronum ?
Hostem hunc non pronum est vincere ? nosse sat est .*

ELOGIVM XVII.

*Hūc verò liguritorem scelerum voracissimum ,
Artificem propterea scrupulorum ,
Humanæ mentis ventosum sanè hostē , & vanū
Suis tamen præstigiæ , & fraudum
Tutum latebris , & dumis implicitum ,
Maior Ignatio labor fuit
Inuenire , quàm vincere .
An verò facilè illum
Dignoscere quisquam possit , aut cernere ,
Qui laruaticus totus est ,
Et filius tenebrarum ?
Quis verò capiat illum , & teneat ,*
Qui

Qui sui corpus exercitus

Totum vanis conflat ex umbris ?

Proinde cum viribus quatiendo non posset ,

Obsidione famis

Hunc ad deditorem cogere tentauit Ignatius :

Quando septem solidos dies nullo usus cibo ,

Certus aut illum inuentum conficere ,

Aut ipse quærendo deficere ,

Infractâ nunquam sepsit constantiâ persequēdi :

Sed fugitiuus , & contumax ,

Vt teneretur , & cederet ,

Suis extrahendus è latebris ,

Eidemque ad spiritalem Institutorem tracto
Sua, qua se tegebat, persona fuerat detrahenda .

Tum verò , quem scrupulum , & inflexum

Tot afflicto se duris , & asperis

Mollire nequiuit , aut frangere :

Animo in obsequium molli ,

Suum Ignatius hostem comminuit , & contriuit .

Sui nempe Moderatoris imperio cibum sumpsit :

(Tanta Obedientiæ vis est)

Quicquid á scrupulis indigestum erat , absumpsit .

I N S I G N E X V I I I .

IEIUNIIS SE AD MVLTOS DIES PRODVCTIS
EXHAVRIENS, MIRA SPIRITALIVM RE-
RVM VOLVPTATE PERFVNDITVR:

Vt Musicum organum sonum edat in fistulis,
PER INANIA SPIRITVS necesse est conci-
piatur, & permeet. Vt se ieiunijs exhausit,
inanemque fecit Ignatius, suum ani-
mum diuino spiritu cum voluptate
sensit impleri.

EPIGRAMMA XVIII:

IN PRODVCTA AD MVLTOS DIES AB IGNATIO
IEIVNIA.

*Exuerat Vestes , pretiosum pondus : euntem
Et procul , et properè nempe retardat onus .
Nunc etiam vires adimunt ieiunia : euntem
Num procul , et properè robor fracta iuuant ?
Inualidus Loyola , exsuccus , anhelus , obire
Ille valet mortem , non valet ille viam .
Festinat tamen , et Cælo festinat : in auras
Contempta cursu præpete fertur humo .
Forte petat robur terræ via perbreuis ; ingens
Cæli iter infracto robore conficitur .*

ELOGIVM XVIII:

Concentum virtutis , quo nihil suauius ,
Non nisi asperam modulando vitam edideris ,
Cuius canoris delicijs
Molliores tum cantes aperies ,
Cum voluptatibus terrarum omnibus
Penitus in te guttur eliseris .
Ut igitur dulcissimè canat hic Cycnus
Morum senium in iuuentutem appropera .
Tunc instar victuri semper , carus Superis ,
Videri poteris æternitati præcinere ,

Cum mox morituro similis

Vitæ epicædium canere tui osor institeris.

Et cælestium orbium melos emodulatissimum

Ideò terris efficitur inauditum,

Quia (vt ille dixit) circum hominum aures
Confragosâ nimiû hæc humana nûc perstrepût .
An nõ igitur Cælo auritos exhauriêdo nos facim⁹ ?

Qui ideò benè Cælum non audimus,

Quia oppleti humanis , & obruti
Apud Cælites non audimus benè ?

Per voluntarias pœnas

Humanis sibi omnibus interdicit Ignatius .

Tùm linguâ , & auribus

Huic terrarum exilio peregrinis

Tàm percipi ab alijs ,

Quàm alios non poterat ipse percipere:

Miraculum nempe factus , & admirator

Quòd nihil ipse , nisi Cælum diceret ,

Omnia audire vellent alij , præter Cælum.

Interea Ignatij vocem

Benè Cælum , & audiit , & percepit ,

Qui nempè cælesti lingua , operibus loquebatur.

INSIGNE XIX.

55

DAEMON IN VARIA SPECTRA SE INDVENS AB
IGNATIO BACVLO ABACTVS SAEPE
CONTEMNITVR.

Fœda licet, horridaque sit personâ, vel larua, CO-
GNITA RIDETVR. Infernum anguem va-
rias, horridasque imagines induentem,
quia laruaticum nouerat, per cõtem-
ptum, vel baculo abigebat Ignatius.

EPIGRAMMA XIX.

IN MALVM DAEMONEM AB IGNATIO ABACTVM
BACVLO, ET CONTEMPTVM.

*Horribiles dum Larua Erebi se vertit in angues ,
Loyolam orantem territat , an metuit ?
Sibilat illa diu , & sinuosa Volumina torquet :
Mentem non hic ad spectra , nec ora mouet.
Aut aliquid si quando mouet , tremefacta rotatum
Aspiciens baculum larua repente fugit .
De Styge , de Lybie fœcunda erumpite monstra :
Hoc fatum est , semper Scipio monstra domat .*

ELOGIVM XIX.

Delicias ex pœna facturus
Vetus, & veterator anguis ,
Terram olim damnatus comedere ,
Morsus suos terræ vertit in filios .
Et fame irritatâ , utinam irritâ ,
Gurges ipse ter reprobus ,
Cibum semper opsonatur electum .
Nimitum , ignem , qui nunquam dicit, sufficit,
Cum duro alat in stomacho
Adhuc delicatus , & mollis
Dapes quærit , inhiatque tenerrimas :
Itâ nouum induentes hominem ,

Hoc est, quasi modò genitos infantes,

Deterrimæ vt immolet morti,

Vitæ melioris libare tentat exordia.

Terrores proinde, aut errores immittens,

Quà minitando, quà mentiendo

Alterutrum moliri non desinit,

Vel sanctitatem exturbare consiliorum,

Vel perturbare consilia sanctitatis.

Verùm Ignis iam cæperat Ignatius esse

Ardens, & lucens:

Laruaticum feruore suo anguem incendens,

Ingesta sibi sua in illum terriculamenta regessit:

Sanctitatis radio, & Sole perculsum

Suis cum erroribus erronem fugauit in tenebras.

Quid? mastigiam versipellem

Baculo Ignatius abigens per contemptum

Vbi. verè fecit in cute ficta luentem,

Parasitatum de alieno qui venerat,

Proprio dedit luori pascendum.

Sanctitatis ad farcinam

Factus Deo erat Ignatius, vt iumentum:

Factus est & Dæmon vt iumentum Ignatio,

Sed ad verbera.

INSIGNE XX.

SPIRITVS BONOS , MALOSQVE SVO EXPERIMEN-
TO DISCERNERE DISCIT IGNATIVS.

Amphora mathematica inclusam aquã seù den-
siorẽ, seù rariorem ostendens, SCIT FRI-
GVS, ET ÆSTVM. Expertus ipse quid
virtuti calorem, quid frigus afferret, v-
trumq; spiritũ gelidũ, seruidũq; bonũ,
& malum discernebat Ignatius.

EPI.

EPIGRAMMA XX.

59

IN IGNATIVM BONOS, MALOSQVE SPIRITVS
DISCERNENTEM.

*Tartaream, Pluto, iubaris tege firmate noctem:
Et Stygia Zephyros effer ab Aeolia.
Arcanas Loyola tuas Sol discutit umbras,
Spiritus & sentit non bona flabra bonus.
Sed tu etiam, prodit mihi se se Ignatius, inquis:
Atque vides, illo in nomine quid lateat.
Credo tibi? mendax, & caeca es talpa: sed ipse,
Vror ab hoc, inquis, nomine: credo tibi.*

ELOGIVM XX.

Chimicum agit Ignatius:
Eius in fornacula spiritus discernuntur.
Ars enim verò subtilis,
Quæ cum circa spiritus tota versetur,
Plusquàm mathematicé
Omni penitus abstrahit à materie.
Quam porrò empyricus ille est,
Qui spiritalis artis exercitatione tam intima,
Bonorum pariter spirituum, & malorum
Quintam scrutando novit naturam elicere?
Tu verò adulterini auri
Corruptissime trapezita,

In oculatum sanè menfarium incidisti :

Proinde tuæ præstigias monetæ ,
Perambulante in tenebris negotio

Supponere illi frustra tentabis ,

Quando ad lapidem Ignatij lydium exploratus,
Tuâ corruptelâ deprensâ iam decoques .

Tum verò alieno ære ,

: Hoc est , tuo te grauem scelere

Sic ille proscribet ,

Vt tua, quotquot sunt , omnia planè bona

Publicæ palam hastæ subijciat ,

Cum tua omnia , quæ nouit intimè , mala ,

Suæ vocis præconio

In corona omnium publicabit .

Quo interim exitu ?

Eo nempe , cuius te sic pudeat , vt rumparis.

Quando ad hanc hastam

Tàm multos accedere licitatum videris ,

Fructuosæ scilicet rei emptores ,

Quia artis tuæ perditissimæ contemptores .

Quid ? prauum & inscrutabile cor est hominis ?

Dæmonis in illo deterrimi

Prauiora consilia perscrutatur Ignatius :

I N S I G N E X X I :

IN MINORESSAE SPELVNCA LATENS AD OMNEM
SE SE VIRTVTIS PERFECTIONEM IGNATIVS
EXCOLIT.

Sub sipario statua **CELATUR DONEC
CALETUR**: In Minoreſſæ ſpelunçæ
latebris omnium remotus ab ocu-
lis, perfectum virtutis ſuæ ſi-
mulacrum expreſſit Igna-
tius.

EPIGRAMMA XXI.

IN VOLUNTARIAS POENAS QVIBVS SE IN MINO-
RESSAE SPELVNCA AFFLICHTAVIT IGNATIVS.

*Cantaber hos Brontes ictus? hos Aetna tonantes
Hispana è terris mittis in astra globos?
Fulgmina num Cælo cudit noua Mulciber, unde
Tartareus recidat fractus in antra Gigas?
Nempe Mimas Erebi tua cernens verbera, & ignes,
Te Fabrum, Ignati, & fulmen adesse timet.
Nomen ab Igne trahis, factusque es vulnere claudus;
Vulcanus veri iam potes esse Iouis.*

ELOGIVM XXI.

Tellurem sibi totam excussurus
Cuniculum Ignatius agit in specu.
Igniarium puluerem
Nitratum si quæris, & nigrum,
Mortem illuc intulit meditandam;
Cuius puluis cum à tumuli nocte sit niger,
Adhuc salem habet,
Quia resipiscere docet, & sapere.
Excusâ tellure Cælum in proximo est:
Hoc certè non olim gigantes,
Hoc nunc homines, terræ filij, non intelligunt:
Terrarum non aggestu, sed deiectu
Cælum

Cælum inſcendi .

Cui tunc ſcalas admouemus ,

Cum deſcendimus ad inferna viuentes ;

An verò non inſcendit Ignatius ,

Qui Cælum vt iuſto etiam nomine occuparet ,

Cum Dei Filio , hærede Patris nempe legitimo

Inijt Societatem ?

Grates nunc Minoreſſæ antro Societas litet ;

Si gratus eſt , litet & Mundus :

Suos Ieſus habuit in antro natales ,

Suos Ieſu Societas

Huic antro refert exortus :

Pari vtrumque in partum horoſcopo ,

Vt & Ieſus , & Socij

Vitam pariter ſuam , & mörtem

In ſalutem omnium deuouerent :

Quid ? portentofa ferarum corpora

Nafcuntur in antris ?

In antris moriuntur

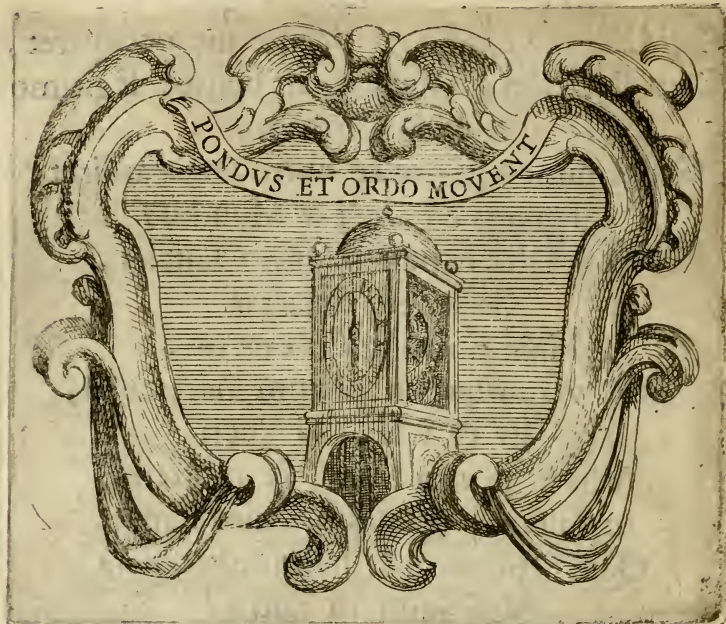
Portenta immania vitiorum .

In quibus cum affectuum feræ cicures ſiant .

Homines ipſi mutantur in Deos .

I N S I G N E X X I I .

LIBELLVM. SCRIBIT SPIRITALIVM EXERCITIORVM
PERMOVENDIS ANIMIS PONDERE, ET ORDINE
MEDITATIONVM APTISSIMVM.

Mechanici horologij rotas, vt horas æquè partiantur, & indicent, PONDVS, ET ORDO MOVENT. Spiritualia Ignatij exercitia vt animos cum fructu permoueant, præscripto meditationum pōdere simul, & ordine sunt tractanda.

ÈPI-

EPIGRAMMA XXII.

IGNATIO LIBELLVM SCRIBENTI SPIRITALIVM
EXERCITIORVM.

*Pexa Stagiritam commendet barba : tumentis
Defluat in multam syrma Platonis humum .
Et macie , et lacero Loyola informis amictu
Dignius et barba , et syrmatæ scribit opus .
Nempe Deum nactus tacita sub rupe Magistrum ,
Discere nil extra hunc , scribere nec potuit .
Cuncta alij discant alio à doctore ; Magistrum
Hunc unum , ut discas omnia , scire sat est .*

ELOGIVM XXII.

Vsq̄ue adeò Magiæ exercendæ , vel bonæ
Antra fuere semper accommoda .
Deos ex hominibus facturus Ignatius,
Metamorphosim tantam
Aliâ ne arte , quàm Magiâ efficeret? sed diuinâ.
Proinde non triformem ex Erebo Hecatē ;
Sed Augustam è Cælo Triadem :
Non Virginem Lunam, sed Deiparam Virginem,
Potenti verè carmine
Minorellæ deduxit in antrum .
His nimirum Auctoribus
Spiritaliū exercitiorū libellum scripsit Ignatius .

An verò arcanis refodiendis thesauris

Has ille paginas exarauit ?

Superstitiosas dicerem ,

Si Lemurum spectra inter , & verbera ,

Terrarum nos in sepulcra deducerent .

Sed Regnum Dei intra nos esse dum docent,

Ad Sanctitatis thesaurum

Cum Lemurum cruciatu inueniendum ,

In nobis tantum inquirendo iubent effodere .

Interea litterarum rudis

Libellum hunc scripsit Ignatius .

Tantum sapuit antè , quàm sciret ;

Qui difficillimam omnium

Discere potuit , & docere scientiam ,

Nosse se ipsum .

Et ad arcana clariùs peruidenda

Turbat plerumque mentem scientia multa,

Dum inflat :

Hic , cognito quisque se se cum detumer,

Quæ Dei sunt peruidet , quia sua non ignorat

Adi lector hoc antrum :

Tum ex illo tibi nouum vbi lumen affulserit,

Veritatis diuinæ Solem

Solitarium sæpe inueniri noueris inter vmbas .

INSIGNE XXIII.

IN ALTISSIMO MENTIS RAPTU SEPTEM DIES
PERSEVERAT IGNATIVS.

Auiculam extra caueam volatu conantē, tenuiq. ne auolet, filo retentā, an nō suo modulo dicētē audis, CVPIO DISSOLVI? In eo septē dierum raptu, modicā illā, quæ de vita supererat, circum præcordiâ, palpitatione, cupere se dissolui animus loquebatur Ignatij.

EPIGRAMMA XXIII.

IN IGNATII SEPTEM DIERVM ECSTASIM.

*Carcere membrorum mens Loyolæa relicto,
Libera septenos iuit in astra dies.*

*Et potuit credi defuncta hoc lumine, obiret
Ni circum exiguus languida corda calor.*

*Quid procul à terris egit, si quæris? Iesum
Dum redit ingeminat: num satis explicuit?*

*Quid? redit à Iesu membrorum ad vincula? fruendo
Sed bona mens didicit quid sit amare, pati.*

ELOGIUM XXIII.

Abalienato prorsus à sensibus
Septem, Ignati, dies potuere tibi præscribere.
Proinde aliena tamdiù in possessione qui fueris,
Nunquam te interim repetens,
Tuus iam vltra non eris.

Et verò, postquam decoctor splendidus
Amor pectus omne inflammabat Ignatij,
Bonis suis omnibus videri poterat planè cessisse,
Nisi cordis palpitatione pertenui,
Cum possessione retenta
Excelsisse Dominum indicasset:
Qui nempè cum foris tunc maximè ageretur,
Ni-

Nihil planè habebat domi, quod ageret :
 Quin rerum omnium & summam, & maximam,
 Animam fortasse tunc egisset Ignatius,
 Nisi illū nō humana, sed diuina pati voluisset De⁹:
 Et adhuc, diuina vt post modum ageret,
 Diuina prius illi dedit hæc pati :
 Quando Ignatium in eo mentis raptu,
 Arcano Deus magisterio,
 Vulgandâ omnibus clâ sciētiâ imbuit diuinorū:
 Disce, lector, otium sapientis :
 Viuere benè tunc discit,
 Cum videri potest planè non viuere.
 Et sensuum tam longa suspensio
 Labentis vitæ sic potuit obliuionem inducere,
 Vt mortuo simillimus
 Dies tantum deinde vixerit æternitatis Ignatius:
 Ab omni vacauit opere dies septem :
 Quales ferias suis ille habebat in fastis !
 Vnum adeò Verbum
 Cum Deum tunc loquentem audisset,
 Vnum hoc redditus sibi Verbū deinde reddidit,
 Iesu.

Bonus sanè discipulus,
 Qui idem, & sentit, & loquitur, quod Magister.

I N S I G N E X X I V .

IN NOSOCOMIO DVM AEGRIS INSERVIT, MVLTORVM
CORPORA CVRANS, ANIMOS SANAT IGNAT.

Laceram vestem artificis industria solers DVM
REFICIT ORNAT. Ægritudine fractos in
Nosocomijs Ignatius sic curâ reficiebat
corporum, vt illos cultu virtutum,
& pietatis ornaret.

EPIGRAMMA XXIV:

IN IGNATIVM NOSOCOMIO INSERVIENTEM!

*Viscera dum febris, sanies dum pascitur artus,
 Dumque animos scelerum putrida pestis edit,
 Omnibus appropereat fortis Loyola mederi,
 Et cunctis unus fit panacea malis.*

*-Tabentesque animos per hiantia corpora curans,
 Se domat, & saniem, quam premit, ore bibit.
 Ore bibit saniem? scelerum nam vulnera sanans
 Precipit haud virtus pharmaca, sed recipit.*

ELOGIVM XXIV.

Purulenta fugentem vulnera
 Quisquis Ignatium vides,
 Auspicatò ille medetur inualidis;
 Qui tam fortis accedit ad curam;
 Quàm verò profundè hauriat, hinc agnosce:
 Ore cuti sitienter admoto,
 Per extima corporis vlcera
 Pestem exhaurit intimam animorum.
 Gnarus quantum securæ spei habeas
 A prærogatio victoria,
 In Deum vt erigat, stratos inuadit:
 Nimirum suis corporibus dum metuunt,

Deum timendo , animis cauere docet ægrotos :

Calore febris scelerum frigus arcet ,

Et inæquales inter commotæ pulsus arteriæ ,

Turbatos sedat spiritus , dum explorat .

In omnium fastidio ciborum

Manna illos , Angelorum panem esurire docet ,

Qui grauiora in sceleribus esculenta cū quærerēt ,

Cibum hunc , ideò leuissimum ,

Quia efferentem se supra cæteros , fastidiebant .

An non hoc est, per proxima morti corpora ,

Cadauerum anastasin facere animorum ?

Porrò cum corpore vix vllus ægrotet ,

Sanari qui nolit ,

Quia nolunt, ideò tam multi animo non sanantur.

Vnum hoc , idemque efficientissimum ,

Vt sanari vellent ,

Ægrotantibus animis pharmacum

Præcipiebat Ignatius , & propinabat .

Quantum in illo Deus esset hinc discite .

Curandis animis

Vt se quisquam Galenû venditer, & Hypocratê ,

Huius elementa antidoti

Vnus nouit , & componit Æsculapius , Deus.

MINORESSAE PRAVI AESTIMATORES IGNATIVM
APPELLANT HYPOCRITAM.

Concauo in speculo nihil cum fide representatum aspicias : ita illud inuertit stantia, & RECTA, DISTORQVET. Aliter nequam prauè, aestimatores de Ignatio prauì ipsi sentirent ?

EPIGRAMMA XXV.

IN PRAVOS AESTIMATORES IGNATII.

*Tota nefas, fomesque mali, sanctum omne profanans,
 Virtutem improbitas, qua caret ipsa, negat -
 Maiorem humanis Loyolam, aptumque Tonanti,
 Vita probat sanctum, liuor at usque negat.
 Scilicet an calcat gratis humana? superbus
 Aras ille animus, dum petit antra, petit.
 Quid tu liuor edax? tamida nil mente superbis:
 Vnde probas? aras vertis in antra: probas.*

ELOGIUM XXV:

Malas habet aures improbitas;
 Apud quam malè audit, & virtus:
 Quæ cū tota sit vox totā habet suauitatē in voce:
 Malis verò auribus nū habet illa oculos meliores?
 Sed ipsa iudice sanctimonix gesta,
 Hoc est lucis opera, tenebræ sunt.
 Cum suum castigans corpus
 Non quasi aërem verberans diū pugnet Ignatius,
 Adhuc leuioribus animis
 Auram captare videtur:
 Adhuc ab ignauix fucis
 Fucum, vel in sanguine suspicantibus
 Sycophanta creditus, appellatur hypocrita.
 Qui

Qui pro solida ipsi virtute nil darent ,
 Omnia ab Ignatio putant inani dari pro gloria.

Opes, aiunt, opinioni soluit:

Laborum oneribus allaborat honoribus:
 Omnium fugit oculos, ut in ore sit omnium:
 Cultu sordido, gloriæ paludamento lenocinatur:

Perennem laudem esurit longa fames:

Admirationem instant excitare vigiliæ:

Cômune demû cû hominibus habere vult nihil,
 Ut credatur esse in communione cum Diis.

Papæ! quàm probè argutatur improbitas!

Sed, usque adeò intimè improbi

Nunquam nouere, nisi in cute, Virtutem.

Et cum ipsi se nolint,

Alios putant erigi ad meliora non posse:

Verùm testimonium par utrinquæ Virtuti,

Et cum à laudatis laudatur,

Et cum improbatur ab improbis:

A quib⁹ nec probari, aut benè velit, aut tutò possit,

Quorum prauitas

Suspicionem possit facere Virtuti non bonam.

Quid iam in Ignatium liuor obgannis?

Audi hoc demum, & rumpere.

Ignatiũ ignari tantũ improbarũt, aut improbi

I N S I G N E X X V I :

MINORESSAE ITEM COGNITA IGNATII NOBILITATE, PRISTINAQUE INTER DELICIAS VITA, IPSIVS VIRTVS IN FAMAM SANCTITATIS ATTOLLITVR.

Confecto iam serico bombycem suo ex ergastulo erumpentem auctum alis an ideò in altum euehit natura volatē QVIA MOLLIA LIQVIT? In sanctitatis famā euect⁹ ab ijs meritò Ignatius est, qui illum Christi causâ domus suæ delicias omnes nouerant reliquisse.

EPI-

EPIGRAMMA XXVI.

IN FAMAM SANCTITATIS IGNATII.

*Has patria incautes? hæc in spelea penates?
 In strata hæc lapidum culcita mollis ijt?
 Pædor hic antiqui, maciesque vicaria cultus
 Horrentem in formi sædat in ore comam?
 Excubiæ, lacrymæ, ieiunia, verbera, sunt hæc,
 Sunt ea prisca, sopor, gaudia, mensa, quies?
 Mollia fluxerunt: statuunt iam dura Colossum:
 Epigraphem inscribat gloria; Sanctus hic est.*

ELOGIVM XXVI.

Quæsituri opes

E terris irrumpunt homines, vel ad Inferos;

Quàm grati sunt Inferi!

Quæsituri homines è Tartaro erūpunt in terras.

Porrò si Plutonis diuitiæ sunt, viri diuitiarum

An non seruientium potiatur Pluto virorum,

Qui dominantium est dominus diuitiarum?

Age iam, & euge Virtus:

Qui ad ipsa vsque Tartara

Opes contemnendo deiiciunt,

Heroes hos in Cælum euehe, vel viuentes;

Nulla non ex parte caducæ illæ sint,

Auidè cum tenentur:

Magnum aliquid, cum dimittuntur, habet æternū;

Con-

Contemptus sui meritum pretiosum.

Postquam, & opes fugit,

Et illecebras à se fugavit Ignatius,

Nudisque paupertate iam artibus

Calcaria subdidit acutiora poenarum,

Peruagatâ sanctitatis famâ

Propositum fortibus

Visus est penè comprehendisse brauium;

Qui viribus, & corpore

Tâm sæpè inualidus, semianimisque cū caderet,

Erectus ahuc, & animosus,

Ad virtutis metam

Tota animi pernicitate currebat:

Diuitiarum in molli

Rarus adhuc potuit pedem figere non infixus.

Duro calle dura virtus incedit,

In quo cum insistendo semel incalluit,

Nullam deinde habet in via moram,

Quando per cænosa quæ declinat, mollia,

Via illi planè nulla fit inuia.

Porrò quid ni supra homines

Diuinorum famâ ille feratur,

Qui inter homines

Fame non graditur humanorum?

INSIGN E XXVII.

MORBO LABORANTEM EXTREMO INANIS GLO-
RIÆ TENTATIONIBVS IGNATIVM DAEMON
AGGREDITVR.

Subiectum in craterem multiplici resiliens Tap-
su aqua deuoluitur, vt immurmurante cum spu-
ma HABEAT CADENDO TV MOREM Per
anteactæ vitæ memoriam malus dæmon animû
deducit Ignatij, vt suarum virtutum gloria tu-
mentem inani, sic delusum extrema deuoluat in
fata..

EPI.

EPIGRAMMA XXVII.

IN INANIS GLORIAE TENTATIONES MALO A
DAEMONE IMMISSAS IGNATIO.

*Singultantem animam suprema Ignatius aura
Dum trahit, & mortis non procul ora videt
Daemonis obiectu virtutes respicit, & quæ
Par Cælo attulerant fortia facta decus
Antra, flagella, fames, macies, lacrymæque, precesq.
Cuncta ibi, quæ sumpsit, quæque reliquit, erant.
Spectantique, hostis blanda sic voce canebant:
Euge, io, quantus nomine, quantus eris!
Non potuit veris, tentavit inanibus hostis:
Ictus & hic vanus vulnera vera facit.
Quid Loyola? suæ solidum virtutis in hostis
Dum clypeum opponit vulnera, vana facit.*

ELOGIUM XXVII.

Altissimo ex suæ celsitate naturæ Dei Filio
A suo tentator ortu superbus ausus semel dicere,
Mitte te deorsum:
Demissioribus ex Christiana humilitate
Hominum filijs
Idem ab initio homicida iterare non desinit,
Attolle te sursum.
Et ille quidem Deo
Cuius solius solidæ omnis potestas est gloriæ;
Inanem in præcipitio tentavit afflare gloriolam;
De-

Hominibus ,
 Quorū solidum vnū est fundamētum, humilitas,
 Inani in gloria immane præcipitiū machinatur .

An Acherontis Zoilus ,
 Solidam in virtutem liuore dum rumpitur ,
 Rumpere tumore studet inani virtutem ?
 Hinc porrò sanctiora passim capita ,
 Vanogloriæ spiritu spiritus nequā afflat, vt inflet.

Morbo laborans extremo,
 CapitaLEM hunc planè ventum
 Afflari sibi Ignatius inferno sensit ab Æolo :
 Sed importunis afflatibus suū ipse caput eripuit ,

Quando , ne de se alta sapiens
 Vento quateretur superbiæ in sublimi ,
 Infra se planè descendit in Tartara .
 Igitur corruptæ sordes , & probra naturæ ,

Et se in pristina vita respiciens ,
 Non suo se solūm
 Sed ipsius planè Luciferi pede calcavit .

Superbi iam hostis , & tume:
 En tuos abiectum infra pedes
 Inuisum tibi vides Ignatium : quid est super ?

Sed quādo illū tibi nō successit efficere gloriosū,
 Et hīc , infecta re, tentator abis inglorius .

INSIGNE XXVIII.

SOLA DEI FIDUCIA CONTENTVS EMENDICATAM
PECVNIAM IN LITTORE NAVIGATVRVS
ABIICIT IGNATIVS.

Amputatis detonsam ramusculis quis arborem
miseratur? illa quippe fructuum SPE DIVI-
TE PAVPER est frondibus: Deo fidens fru-
ctumque fiduciae suae diuinam opem expectans,
pecuniae frondes inanes Ignatius contemnit, &
abijcit:

EPIGRAMMA XXVIII.

IN IGNATIVM PECVNIAM ABIICIENTEM IN
LITTORE.

*Prodige, pauperies tibi quam mendica parauit
Tàm modicam, effusam in littoſe perdis opem?
Non ſatis infidum terret te fluctibus æquor,
Ad breuia allidi nudus ut appropereſ?
Sed tamen ipſe Deo fretus, non decoquit, inquis,
Cui pro theſauro eſt Oberiore Fides.
Veſto diues iter parat auro? auroque relicto
Confidens portum à Numine pauper emit.*

ELOGIUM XXVIII.

Quàm plenus Ignatius eſt, & plenus Deo,
In quo locum, ne modicum quidem,
Mammaona iniquitatis inuenit!
Age nunc: Ignatium qui vehis
Naulum huic tuo ſolus nauita viatori.
Qui pecuniam abiicit emendicatam in littoſe,
Secluſis omnibus æris vel tantuli curis,
Auream certè ſecum inuehit ſecuritatem.
Ut tuus caro ſtet naulus,
Carior hæc eſt tua nauigatione ſecuritas.
Potèd num cautes timeat ille proſtates in mari,
Qui tàm ſolers in littoſe
Tàm latente cauit à ſcopulo?

Abiecit in arena pecuniam ?

Naufragio communi hominum

Dedit Ignatius in tellure naufragium .

In nauium , nauigantiumque pericula

Rarò gratis intumescit Oceanus :

Vel mercem scelerum , vel scelera mercaturæ

Cum inuectis admittens ,

Hoc plerumque pretio naufragiorum artificem

Venalem consuevit habere perfidiam :

Iam verò Carybdim , & Scyllam

Spargat verè aliquis toto mari Neptunus :

Desinent illa protinus esse voracia ,

Cum vacuo in Ignatio viderint

Nihil esse , quod vorent .

Innatent vndis canora monstra , Syrenes :

Suas , licet , habeat sibi ceras Vlysses :

Poterit sanè ille

Crudelem captus non haurire dulcedinem ,

Qui surdum se ad sonum probat esse ,

Vel auri .

Auro non fudit Ignatius ?

Nauticam abijce pyxidem gubernator :

Vacua in illius crumena

Tui mederatricem auream inuenies cynosuram :

IN:

INSIGNE XXIX.

85

VARIA INTER PERICVLA PROPE PATAVIVM
ANXIVS, AB APPARENTE SIBI CHRISTO
DOMINO RECREATUR IGNATIVS.

Subiectos in flores matutinus ros depluēs, grātus
ijs, & largus suo rependit allapsu TOLERATAE
PROEMIA NOCTIS. Varijs Ignatius periculis,
noctis, latronum, & viæ prope Patavium cum an-
geretur, illum apprensus Iesus suauissimè recrea-
uit.

EPIGRAMMA XXIX.

IN IGNATIVM PERICVLIS ANXIVM AB APPAREN-
TE ILLI CHRISTO DOMINO RECREATVM.

*Aspicis, Ignati, quantus Sol noctis in umbras
Emicat, utque tibi fit Deus ipse dies?*

*Esto via licet ignarus, propiusque latronum
Insano grassans turbine turba fremat.*

*Carpe tamen securus iter: non te via fallat,
Obuia quando tibi fit via vera Deus.*

*Nocte times alta grassantum examina? latro
Non venit ante Deum, si venit ante diem.*

ELOGIVM XXIX.

Age vel infortunio grates, Ignati;
Securitatem emisti periculis.

Curis anxius cum parturires angorem,
Abortum fecisti lætitiæ.

Intempesta quamquam nox est, meridiare:

Quando meræ tempestate lucis,

E' medio umbrarum sinu,

Serenissimam in occiduis

Parit tibi Sol Mundi meridiem:

Iam, ut omni prorsus aberraris à via,

Iesu sic inuento,

Minus sanè feceras, si non errasses:

Res agens Dei solers, ac perungil

Animarum , hoc est, Cæli negotijs
Nec diù potes indormire , nec noctu :

Pares retulit tibi grates Deus ;

Cuius Sol tanta cum luce

Tuis oculis antelucanus exoritur :

An verò Venalis & Deus est ?

Sed felicitas in illo summa ærumnis venit :

Rerum pretiosissima quàm vili stat pretio!

Et tamen quæ tam facilè fit parabilis

Quærita semper , tam rarò beatitas inuenitur :

Omnis permanat in homines

Ex vna Dei miseratione felicitas :

Hominum è miserijs

Nascitur miseratio omnis in Deo :

Pro Deo igitur miser esse qui fugit ,

Sui Deum miserentem ille non quærit .

Tu verò viator , Ignati , vacuus ,

Vel coram latrone iam cane .

Lætitiâ certè animo non debes exuere ;

Qui paupertate tam nudus spoliari ultra nõ potes :

Tuus est in Cælo thesaurus :

Tu in manibus Iesu es : euasisti .

In tam editum & ærarium , & asylum

Manus appropinquare nequeunt grassatorum .

I N S I G N E X X X .

VENETIIS NOCTV SVB PORTICV IACENS, AB AD-
MONITO DIVINITVS SENATORE IN HOSPITIVM
EXCIPITVR IGNATIVS.

Quamuis in nube Sol lateat, ab ijs tamen, quæ
sub illo sunt SENTITVR ET LATENS. Paus-
peris habitu, vultuque latebat Ignatius :
eius tamen virtus, vel sic celata, Deo il-
lam monstrante, se prodidit :

EPIGRAMMA XXX.

IGNIATIVM SVB PORTICV VENETIIS DORMIEN-
TEM IN HOSPITIUM A VIRO CLARISSIMO
EXCEPTVM.

*Dum latet, & lucet Loyola, & fulgor ab Umbra,
Quam patitur, noctis, degener exoritur.
Sanguine ter clarum intempeſta nocte cubantem
Excijt Hadriaca Numen in Vrbe Virum.
Culcita & in molli te nunc ſopor imbuit, inquit,
Ille meus gelido ſub Ioue membra locat.
Eripit euigilans ſe protinus ille cubili,
Loyolamque ſuum quærit in hoſpitiū.
Sic lucet, Loyola, latens: ſomno excitus ille eſt?
Attuleras vigilem Sol nouus ipſe diem:*

ELOGIUM XXX.

Sapientiam nunc, & umbratilem, & clamorſam
In circulis Philoſophi, & ambulatione ſectamini:
Et in umbra, ſed noctis: & in porticu, ſed tacente,
Chriſti Auditor Ignatius
Sub dio iacens diuinæ Stoæ philoſophiam
Discit, an docet?
Sui apud homines Interpretis
Deus ipſe factus Interpres,
Clariſſimum ex nobilitate Veneta Senatore m.
Deduxit ad illum, vel atra in nocte diſcipulum:
Qui & in porticu, & in lapide

Sensu tam nullo dormientem vt vidit Ignatium;
 Stoicum illum suspicari potuisset;

Nisi quòd non Zenonem aliquem
 Suspexit in patientia tanta, sed Christum.

Quantus enim Deus Ignatij exhibat in vultum,
 Cuius in cor tantum intrauerat, & tantus Deus!
 Num verò miserari debuit Senator Ignatium?

Sed virtute, quam vnice volebat. plenus,
 Nihil propterea mali volens

Omnia tunc apparuit habere, quæ vellet!
 Non hoc est esse beatum?

O, & pauperem, & inuidendum!

Iam hinc barbatus dicat ex Lyceo nonnemo,
 Lapis super lapidem.

At solide aliter ædificari non potest.

Hoc proinde lapide super lapidem

Christiana humilitate Virtus

Structuræ suæ posuit in Ignatio fundamentum.

Et hoc Senator demisso suspexit in hospite:

Quando illum supra firmam sanè petram

Tam bene iudatum, aspexit,

Quem suas vt in ædes cum honore deduceret,

Molaris instar lapidis

Ægrè tandem mouere loco vix potuit.

I N S I G N E . X X X I .

91

INVITIS NAVTIS IN CYPRVM NAVIGAT, QVO'
DESTINARAT IGNATIVS.

Vt contraria ventorum flamina concertent in
flammam,quò minus in Cælum euolet, illam
VIS NVLLA RETARDAT. Vt impia nau-
tarum consilia contra Ignatium niterentur, eius
tamen Sanctissimis aduersari votis minime
potuere.

EPI-

EPIGRAMMA XXXI.

IN IGNATIUM INVITIS NAVTIS NAVIGANTEM
IN CYPRUM.

*In Cyprias Loyola ratem dum dirigit oras,
Et Cyprio interea deflagrat igne ratis,
Ignes ignes casto impuros extinguere feruet,
Flammamque mari mergere naufragium:
Proxima at impellens puppim in deserta, ferarum,
Aut famis hunc morsu perdere nauta parat.
Ventorum aduersis afflatibus obstitit æther,
Quemque fugit portum nauita, nautis habet.
Numinis implerat Loyolam spiritus: una
Plus multò hæc remis omnibus aura valet.*

ELOGIUM XXXI.

Inauspicatò soluis è portu navis,
Quæ malè ominosam scelerum mercem vehis:
Vt æquabile, tutumque sit pelagus,
Adhuc scopulis es iniquitatum intuta:
Vt serenet Cælum,
Procellas adhuc scelerum nimbis cies.
Quin tibi ne spes vlla salutis affulgeat,
Vnam quã in Ignatio habes Cynosurã, & tabulã
Perdita funditus

Tuum

Tuum moliris perdere feruatorem .

Plenis nauigantia sinibus

Vnus in nautarum scelera reflabat Ignatius :

Remis omnibus connitens ad breuia ,

Longum nauigij malum

Vnus idem remora remorabatur Ignatius :

Sed ventum hunc secundò aduersantem

Dum tota ditarum Æolia nauitæ execrantur ;

Vim illam cum progressu remorantem

Vlteriùs progredi opitulando non ferunt :

Humanæ fidei desertores , & Dei ,

Deserta ferarum in insula

Efferati deferere meditantur Ignatium ;

Tam periculosè semper

Omnis impenditur cura furentibus :

Vt verò furorum maximus , scelus est ,

Sic furentissimus hominum est scelestus :

Verùm perfidiam votorum impiam

Fides elusit , pietasque ventorum .

Nitentibus nequicquam in ventos nautis

Destinatò nauigauit Ignatius .

Et latari poterat satis nauigio ad Cyprū appulso :

Sed plus satis doluit

Cypri sordibus è nauigio non expulsis .

I N S I G N E X X X I I :

SACRA PALAESTINAE LOCA DV M LVSTRAT, INTER
CHRISTI CRVCIATVVM MONVMENTA DVLCISSI-
MO PIETATIS SENSV PERFVNDITVR.

Quæ saxosum amat solum oliua , INTER DV-
RA DVLCESCIT . Per acerba Chri-
sti cruciatuum monumenta prò quã-
tum in Palæstina liquidissimæ
voluptatis , ac dulcedinis
hausit Ignatius !

EPIGRAMMA XXXII.

IN IGNATIVM CAELESTIBVS PERVSVM DELI-
CIIS , DVM SACRA PALAESTINAE LOCA
PERLVSTRAT .

*O mibi amara nimis , ni nium quoque dulcis Idume ,
Qua tristi è Domini funere mella liquas .*

*Mella sed hæc mortem dura hac in morte propinant ,
Inde fruens patior , & patiendo fruor .*

*Dulcedo fit amara mihi , fit dulcis amaror ,
Et mihi amaror amans ut fit amarus amo .*

*Sed mihi amara iubes , Iesu , hæc dulcescere : amoris
Factus enim dulci est syncope amaror , amor .*

ELOGIVM XXXII.

Nobilem quisquis artem
Exercendo discis amandi ,
Nisi tibi amara dulcescant ;

Mellitam amoris non expresseris confecturam

Cum patiendi pro Christo votum
Ignatio penitus abisset in pœnam ,
Præter votum pœna

Abiuit illi penitus in voluptatem :

Sacra inter Palæstinæ loca ,

Dum in libro vitæ mortis relegit characteres ,

Barbarisque typis , ex officina Platonis ,

Humanissimam hominis Dei membranam

Litu-

Lituris aspicit vndique deformatam,
Ab illo didicit volumine.

Argumentum omne, & suadelam amoris esse
Tàm non molliter viuere, quàm fortiter mori.

Proinde, errata iam, Lector,

Quæ terrarum in volumina

Hactenus irrepserunt, hinc corrige.

Index expurgatorius hic est.

Diuinum in hunc Iesu librum intuitus

Dedoceberis actutum benè,

Quod diù humana legens, & sapiens,

Docente Mundo malè didiceras:

Frui scilicet, & pati,

Antiquæ bibliothecæ,

Hoc est, veteris hominis in codicibus,

Legisti hactenus semper antitheta;

In noui hominis nomenclatore emendatissimo,

Duo hæc ratione inuenies, & experimèto synoni.

Noua lectio, sed probatissima: [ma.

Plurimum nempe, vel patiendo fruitur,

Qui plurimum patitur, sed amando.

Hanc porro lectionem Ignatiùs:

Quia tanti facit, intelligit,

Quia intelligit, tanti facit:

I N S I G N E X X X I I I .

EX OLIVETO REVERTENS ACERBE A LOCI CVSTO-
DE ACCEPTVS, CHRISTVM DOMINVM SIBI PRAE-
EVNTEM VIDET IGNATIVS.

Iouis fatellites, Medicea sidera, quæ prius late-
bant, optici beneficio tubi patuere VISA
PER ANGVSTVM. Ab Oliueti Custo-
de in angustias coniectus Ignatius,
Christum sibi apparentem aspexit.

EPIGRAMMA XXXII.

INIGNATIVUM AB OLIVETI CVSTODE DV RITER AC-
CEPTVM, ET AB APPARENTE IESV SVAVITER
RECREATVM .

*Hic, ubi in astra redux vestigia fixit Iesus,
Fixerat Ignati lumina longus amor .
Longus, in obtutu nam quæ sit forma, quis ipse
Plantarum positus dum pia cura notat,
Cunctantem increpuit custos, traxitque : sed ipse
Non aliter tractum spectat ab axe Deum .
Iam ne oculis ultra Iesu, vestigia seruet :
Dum patitur, multò plus facit, illa premit .*

ELOGIVM XXXIII.

Nimirum de Christi vindemia
Hæc tibi relicta, Ignati, racematio est .
Palæstinæ vineam frustra non obis,
Vetus licet illa sit,
Adhuc tamen est ferax .
Cruciatuum, & mortis,
Hoc est, vux fellis liberalis olim in Iesum,
Non est auara nunc
Labruscæ opprobriorum in Socium .
Sed insitum oculare nunc vide :
Suo fatori, ac domino vinea in amaritudinē versa,
Vinitori nunc famulo vertitur in dulcedinem :
Quan-

Quando syluestri de contumelia vite

Ex oculis apparentis Iesu

Prorumpentem Ignatius vidit

Botrum Cypri planè dulcissimum.

Quid enim illo dulcius,

Ex quo dumtaxat viso, tam liquido Cæli nectare,

Tantam Ignatius hausit animo voluptatem?

Hoc porrò vino ebrius

An non abalienaretur à sensibus?

Proinde dū in illū bacchanalia lymphatus exercet

Nec vultum vultuosum,

Nec manus sensit Custodis immanes.

Quid verò tu, Ignati, explorator intrepide,

De hac tellure sic perlustrata iam referes?

Suos ne habitatores solum hoc deuorat,

In quo nempe vorare tot impia

Ipsa compellitur pietas conuenarum?

Sed abscissum ad diuini torrentem sanguinis

Dulcissimum voluptatis botrum,

Tuæ indicem lustrationis, ac testem

In vecte Crucis exprime.

Per ipsa & acerba, & dura,

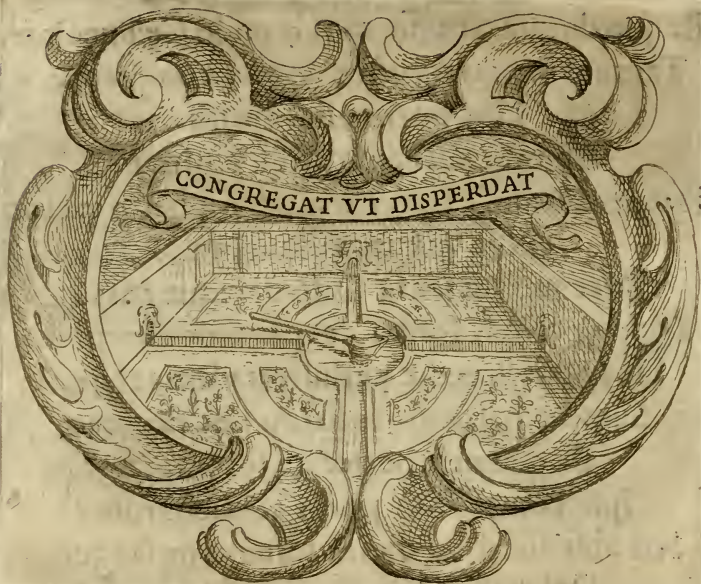
Propitiant e Pietati Deo,

Tellus omnis gigantū licet, & monstrorū parēs,

Adhuc amanti fortiter lacte manat, & melle.

I N S I G N E X X X I V .

IN MAXIMO FERRARIAE TEMPLO EMENDICATAM
PECUNIAM IN PAUPERES DISTRIBUIT IGNATIUS.

Florum inter aréolas medium in puteolum a-
quam Viridarius **CONGREGAT**, **VT**
DISPERDAT. Quam pauper ab alijs
corrogarat stipem, hanc in pau-
peres erogauit Ignatius.

EPIGRAMMA XXXIV.

INIGNATIVUM, EMENDICATAM PECUNIAM PAUPERIBVS IN MAXIMO FERRARIAE TEMPLO EROGANTEM.

*Exiguam, pauper quam corrogat, erogat idem
In populi turbas largus egentis, opem.
Hæret in obtutu Ferraria: scilicet unde
Arcta crumena est in paupere, larga manus?
Sunt hæc, sunt magnis digna hæc miracula Templis,
Quæ Templum attonita maius in Vrbe videt.
Iam duras occlude fores opulentia: dextram,
Ad quam confugiat, pauper egentis habet.*

ELOGIVM XXXIV.

Inepta oneri vera Christi paupertas est :
Quicquid supra modicum sit, ferre non potest.
De alieno Ignatius precario victitans,
De suo alios precatur, vt viuant.
Vsq; adeò, suo, & modico se se libens exonerat.
Quid? pauper ille fatis est,
Qui relictis omnibus,
Ad suam tolerandam vitam rogat, vt corroget?
Quantò ille pauperior,
Qui corrogata omnia
Ad alienam alendam, rogat vt erogat?

Corona circa Ignatiũ fit auida simul , & frequẽs:

Quis, & hunc , & hos pauperes diceret ?

Prodigium hoc tamen vidisti Ferraria ,

Pauperem largientem .

Iam verò quonam singulari se nomine

Diuites vindicabunt à cæteris ,

Si , quod hæctenus opum fuerat , opem ferre ,

In sua sibi inopia commune fecit hoc pauper ?

Sanctus proinde Ignatius audiuit ab omnibus :

Visus nimirum semper

Plus dando , quàm accipiendo lætari ,

Ad Deũ scilicet propiùs accedebat ab homine ,

Cui beatus est dare , quàm accipere .

Quid ? pauperes mēdicare nõ puduit à tã inope?

Sed in sanctitate tam diuite ,

Nec censum deesse illi sensere , nec fundum ,

Qui cum tot haberet in numero virtutes ,

Adhuc stabilia sua , quotquot habebat bona ,

Mutabili nunquam vno fundabat in Deo .

Audite iam , sed procul inuidiã , Cælũ , & Cælites :

In ista diuitum domo , largitatis in gloriam ,

Munificum vobis , dignumque Cælo visum est

Scriptisse pro foribus : Petite , & accipietis :

Ab Ignatio paupere accipiunt , qui nec petunt .

IN-

INSIGNE XXXV.

PRO SPECVLATORE HISPANIS A STATIONIBVS HABITVS, CORAM PRAEFECTO MILITVM, IGNOMINIAE APPETENS, FATVI MORES IMITATVR IGNATIVS.

Incerto actus impetu papyraceus tubus ignem per obliqua circūferens, FVRIT QVIA FERRET. Spiritus feruore succensus, indignatus sibi, quòd imminens probrum meditatus esset effugere, ad accipiendā contumeliam, amentiam simulauit Ignatius.

EPIGRAMMA XXXV.

INIGNATIVUM IESV APPARENTIS ASPECTV DIGNA-
TVM, DVMA MILITVM CVSTODIIS INDIGNE,
VELVT AMENS ACCIPITVR.

*Hoc sapere, Ignati, est? fatuum simulare? sapiſti,
Si probra, queis inbias deſpiendo, voras.
Non Cyclopæis magis incus duriter antris
Tunditur, vt fuſtes in tuat erga ſonant.
Hinc aſpernantem fame te, & dura ferentem
Audiſt, & vidit pronus ab axe Deus.
Et ſimilem ſpectans ſimilis ſpectatur, & ipſe,
Vt tu te poſſis cernere, fit ſpeculum.
Lixa time: Loyola ſubit ſpeculator? in illum
Quid pecces, Ieſus en ſpeculator adeſt.*

ELOGIVM XXXV.

Vt errabundi viſus eſt habere vultum Ignatius,
Speciem ſtationi prætulit ſpeculatoris.
Sed quicumque palans errat,
Illum aliena ſolum ſpeculari non dixerim:
Illud affirmare certò non dubitem,
Aliena ſolum qui ſpeculatur, errare.
Ignatius interim
In ſe dumtaxat aſſuetus inquirere
Tanquam explorator Præfecto militum

A custodia sistitur agnoscendus .

Et Ignatio quidem tam fordidæ notæ ludibrium

Cum maius multò videretur ,

Quàm quod totius vorare posset hiatu virtutis ,

Honestioribus verborum officijs

Contumeliam meditatus est primò redimere :

Brutam deinde meticulosi animi stoliditatem

In hac prudentiæ suæ humanitate redarguens ,

Vt melius saperet , simulavit insaniam .

Sed in seria scena virtutis ,

Amens in speciem verè vapulavit Ignatius .

Verbis nimirum acribus ,

Dum à Præfecto milites arguuntur , vt stolidi ,

Quippe qui stolidum

Seriò apud se veluti speculatorem arguerent ,

Suam verborum mulctam

Verberibus sanè multis

Cum scœnore locarunt Ignatio .

Bonus interea negotiator lucra hæc sua

Trapezitæ Dei collocavit in mensa .

Et ille illicò spectans , ac spectatus admisit :

Non hoc est maturos protinus

Ex frenore fructus accipere ?

INSIGNE XXXVI.

ANNOS NATVS TRES, ET TRIGINTA, AD CERTIO-
REM FRUCTVM SALVTIS ALIENAE PARANDVM,
PVEROS INTER PRIMA GRAMMATICAE
ELEMENTA DISCIT IGNATIVS.

Grandiori iam trunco famusculum quicumque
inferit, nã ille ad fructum inferit, NON AD
VMBRAM. Puerilia Grammatices elemen-
ta in virum iam adultus addiscens, vanas ne
gloriolæ frondes, an solidum salutis alienæ
fructum quærebat Ignatius?

EPIGRAMMA XX'XVI.

IN IGNATIVM TRICENARIO MAIOREM GRAMMA-
TICAM CVM PVERIS ADDISCENTEM .

*Disce , rudimenta Ausoniae puerilia linguae
Disce vir, Ignati, factus amore Puer .
Hæc disce , & sapienter amans dabis Emmanuelem ,
Quando nobiscum tu dabis esse Deum .
Omne quin huius Soboles tua nominis , olim
Grammaticam tradet , tradet & ipsa Deum .
Quid ? latiam solùm tradet linguam Aluarus ? Ut sit
Cum Pueris Deus , hoc inseret Emmanuel .*

ELOGIVM XXXVI.

Qui pueros inter vt paruulus efficitur ,
Regnum, opinor, Ignatius cæleste vult ingredi.
Triginta natus annos ,
Litterarum Infans, discit balbutire grāmaticam.
An librum vitæ cæteris euoluendum,
Ritè vt ipse prius intelligat ,
Suam incipit euoluere vitam in libris ?
Periculosè quippe docet, qui nō didicit ordinatè.
Et cum longè aliæ viæ sint hominum , atq; Dei,
Adhuc diuina , non nisi per humana ,
Fluxu nimirum solito illabuntur .

Scien-

Scientiam, quam in homine Deo suspiciebat,
 Consuetum habere suspectam,
 Pharisæum Mundum eruditurus Ignatius,
 Litterario se ludo volens inclusit,
 Ne vetus illa, & stolidi admiratio,
 Quomodo hic litteras scit, cum non didicerit?
 Quemquam vel indocilem faceret, vel incredulum.
 Consilium interea optimum
 Cum, & spes, & species interuerteret meliorum,
 Ità se ludi magistro tradidit instituendum,
 Ut cui iam Viro seria importunè vellent illudere,
 Nisi satis penso faceret communi cum Pueris,
 Cum Pueris vellet ferulam pati communem.
 Puerile in Ignatio quisquam hoc reputet?
 Virum se verè tunc ille probavit,
 Cum Vir ferulæ se subiecit, ut Puer.
 An verò ex quo tantum virtutis exhibat,
 Illū in animū elementa grāmaticæ nō intrarēt?
 Atque hic postquam Ignatium non puduit
 Litterarū frustula sumere cōminuta cum Pueris,
 Splendido postmodum, & adijciali conuiuio,
 Ultrò illi Sapiētia omnis
 Breui se tradidit deuorandam.

INSIGNE XXXVII.

IMPORTUNAS ILLUSTRATIONES MALO A DAEMONE
 IMMISSAS OBTRUDI SIBI SENTIT, EASQUE
 REPELLIT IGNATIVS.

Patenti libro impositum accensa cum face can-
 delabrum legenti NON EXPEDIT, DVM
 IMPEDIT obtegēdo. Et quæ animū auocarēt
 à studijs, interiecta malo à Dæmone impe-
 dimenta, non collata à Deo munera, impor-
 tunas repulit illustrationes Ignatius.

EPI-

EPIGRAMMA XXXVII.

IN IMPORTVNAS ILLUSTRATIONES MALO A DAE-
MONE INTER STVDIA OBTRVSAS IGNATIO.

*Perdere conuiuas satis Heliogabale non est,
Ni specie funus dona ferentis eat?
Floribus inclusus mucro est, feritasque timeri,
Exitio ut perdat deteriore, negat.
Grammaticæ Vepres inter, Loyola, quis iste
Flore voluptatum nimbus in ora pluit?
Aspicias, & Stygium sentis in flore Tyrannum,
Hoc te, dum mulcet, perdere flore parat.
Astibus aggreditur? desperat viribus: offert
Cur flores? Vepres nam timet ille tuos.*

ELOGIUM XXXVII.

Ità nè verò, fycophanta Tartaree?
Quæstionē de re grauissimā facturum in nomine,
Vna in voce, verboque verba dabis Ignatio?
Amoris nomen nō vis ab illo declinari per casus,
Sed per casus omnes illū declinare vis ad amorē:
Dū amandi verbum nesciat cōiugare per tēpora,
Tempus omne nouerit amando coniungere.
Hoc est, vt Deum auferas, offers Deum.
An puerorum illicio, captari dulcibus posse
Repuerascentem existimas?

Tui

Tui proinde poculum amaroris, & odij,
Mellita amoris in patera
Propinas vltro pincerna veneficus.

Grammatices elementa memorie dum mandat,
Hoc est, addiscentis pueritiæ
Alimenta dum mandit,
Cælestium interiectu cogitationum,
Cibo nimirum, & sapientum, & grandium,
Mirari cæpit Ignatius

Gratis se in Apolline conuiuari tam splendide
Sed cum diu studens nihil addiceret,
Veri famem ieiunij in mensa sensit umbratili:
Euanidis igitur solida ut succederent,
Frugalibus splendida permutauit:

Grammaticæ firmius hæsit, certius ut tene ret Deum
Ita suavis amor sæpè decipere,
Fortis decipi raro potest.

Et quæsitæ lenocinatur plerumque fraudi voluptas,
Seruit securitati contemptra.

Denique dulcia illa bilem Ignatio conciuere:
Sed eius vim totam in impostore effudit:
Dum, quidquid deceptus hauserat,
Eiurando statim euomuit.

Disce Lector:

Altum ne sapiat, sapere qui vult tuto.

I N S I G N E X X X V I I I .

OB RESTITVTAM VIRGINVM COENOBIO DISCI-
PLINAM VAPVLAT A PROCIS IGNATIVS.

Suam incus soliditatem auget validos à Fabris
ictus FERENDO, NON FERIENDO. Dū
vapulat Ignatius, non impotenter vlciscendo,
sed patiēdo fortiter virtutem suam efficit
solidiorem.

EPIGRAMMA XXXVIII.

IN IGNATIVM IMPVROS AMATORES, A' QVIBVS
VAPVLAT, AD DEVM EXEMPLO PATIENTIAE
CONVERTENTEM.

*Tecta labant, tecta unius, Loyola, pudoris
Prò quanto impellunt ariete mille proci!
Nunc suppone humeros, nunc obijce pectus, & uno
Stet fulero, & valla te subeunte pudor.
Etce raunt moti dira cum grandine fustes,
Totaque in Ignati terga procella tonat.
Tota tonat, tota in Loyola & detonat, inde
Fœda lues cecidit fracta, stetitque Pudor.
Amentum indomitus furor hic respiscit amantum:
Fitque ita: sapè alios verbera nostra domant.*

ELOGIVM XXXVIII.

Murum se sceleri, & arcem
Obijcere non debebat Ignatius,
Nisi sceleratorum vellet verberibus arietari.
Vehementior nunquam, & ocior
Assurgat in arma Gradivus,
Quàm Veneris suæ filio, vel strato in castris,
Vel de castris fugato Cupidine.
Vim tamen hostilem, & verbera
Nulla sustinent mœnia erecta magis, & tuta,
Quàm quibus Patientia pro vallo est,
Caritas pro structura.

Sacræ pudicitiaë labantem arcem ,

Excepta verberum grandine ,

Ignatius cadendo suffulsiſit :

Tum hoſtiles amantium impetus

Fractus ipſe corpore domuit tolerando

Atque ita deiectus , afflictuſque ſolo

Cælum integritatis vtraque parte

Seruauit Virginibus , procis aperuit .

Porrò Meduſæos qui angues

In Gorgone geſtabant ſui liuoris , & odij ,

Vt ſaxea duratum patientia viderunt Ignatium ,

Iuuenes ipſi facti planè ſunt , admirando , lapides .

Quid ? potuit tunc de lapidibus his

Suſcitare Deus Abrahæ filios ,

Quando puriore amplexu Caſtitaſis , & ſœtu

Amentes iuuenes , eiuratis amoribus ,

Cum Inferorum luctu

Riſus Cæli protulit Iſaacos :

Doluit hîc , gemuitque lanîſta Tartareus .

An fuſtuarium Lemurem inuidiâ liuidum

Vapulans fecit Ignatius verberonem ?

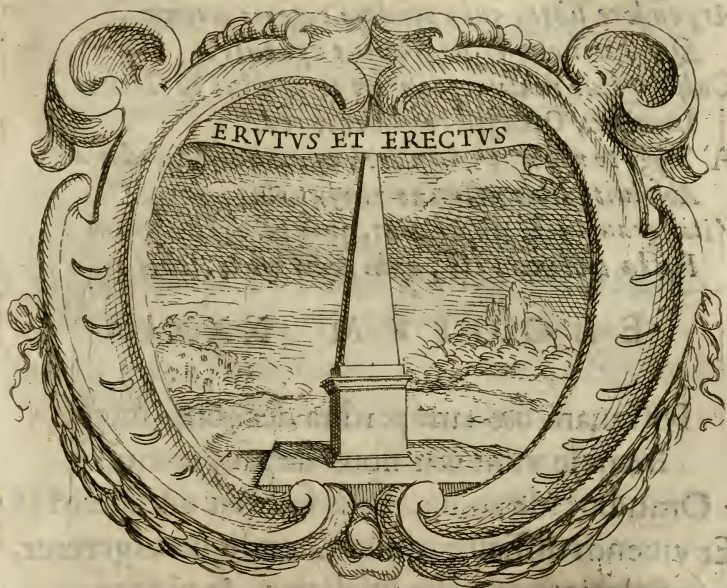
Et nunc neget aliquis viri eſſe fortis , pati :

Sed , in alijs etiam affectuum potentiffimum

Profanum vincit amorem :

I N S I G N E X X X I X

SUSPENDIOSVM HOMINEM TAMDIU' A' MORTE
 REVOCAT, QUAMDIU' PER EXPIATA PECCATA
 EIVS ANIMAM SALVTIS, VTI SPES EST, IN LOCO
 CONSTITVAT.

Quem sua stantem in basi obeliscum aspiciamus,
 ex alta tellure ERVTVSET ERECTVS est. Ho-
 minem Ignatius, qui in laqueum caput induerat,
 mortis è barathro eruit, vt illum æternam in sa-
 lutem erigeret.

EPIGRAMMA XXXIX.

IN SVSPENDIOSVM HOMINEM AB IGNATIO
A' MORTVIS EXCITATVM.

*Indueris laqueum? sed ius sententiã nuper
Quam ciuile tulit, non capitalis erat
At pendere libet, quia pendere cogeris aurum,
Quo leuis amissus, fit tibi Vita grauis.
Culpã igitur tantum traheret te pondus in Orcum
Loyola ex Orco sed retrahente redis.
A' Styge te reuocat: dein ore, manuque Sacerdos
Absoluit: liber crimine rursus obis.
Vita grauis tibi nuper erat, quia perdidit aurum:
Facta tibi mors est, dum dedit astra, leuis.*

ELOGIUM XXXIX

Postquam lite iam perdita decoctor infelix
Bonis se vidit omnibus de pauperatum,
Omnibus ditandus malis festinat ad Ditem.
Et viuendi difficultatibus cū vndique vrgeretur,
Solutionem iuxta infelicem, & malam,
Laqueum excogitauit.
Argumenti vim malè tentauit
Insolenti fallacia cauillator eludere.
Qui suam ne penderet in numerato pecuniam,
Pendendo, hominum se se deleuit è numero.

Ità ære grauis alieno, releuaturus se se
Ipse se sustulit in suspendium.

Ciuilis damna sententiæ
Capitali luens sua sponte supplicio,
Quo haberet in loco mentem ostendit,
Cuius caput sententia perculit,
Quæ petebat crumenam.

Hominem verò miseratus Ignatius,
Quem magnis videbat supplicijs
Æterni fore carceris debitorem,
Apud supremum Iudicem

Caritate locuples vadem obiit pro decoctore.
Nec sponsoris fidem sefellit Deus.

Salutis scœnori tamdiù homini vitæ dedit vsurâ,
Quamdiù confessione iustitiam,
Et vitam à scelere expiaret, & mortem.

Mētis impos rationes suas quâ malè subduxerat,
Qui nil reliquum sibi fore cum cerneret,
Suum inane desperatione tùm supplens,
Apud Plutonem thesauro se malorū impleisset,
Nisi suspendiosi laqueum expedisset.

Ignatianæ funiculus Caritatis.

INSIGNE XL.

ARDENTISSIMIS IN PRECIBVS EXCLAMARE PAS-
SIM AVDITVR IGNATIVS :O' DOMINE SI TE
HOMINES NOSSENT ,

Cordatus cicadulæ CANTVS AB ÆSTV Solis,
quo illi pectus incalescit. efficitur. Tàm ex ani-
mo intimè inter preces exclamat Ignatijs, quia
ab imis p̄cordijs, ad Solis diuini radios totus,
dum orat, exæstuat .

EPIGRAMMA XL:

IN IGNATIVM SVAS INTER PRÆCES EXCLAMAN-
TEM, O' DOMINE SI TE HOMINES NOSSENT!

O' Domine, ò si homines te nossent! clarus, & ardens
Loyola ardoris voce loquentis ait.

Non àër, non ignis obest, non astra Tonantem
Nosse, nec astrorum carnalia Tempia negans.

Omnia translucent, transmittunt omnia, nostras
Et lucas ipsum Numen ad usque ferunt.

Sed quam supposuit pedibus natura, profanis
Nos terram curis in caput efforimus.

Tellus nos supra, tellus stat opaca: quid ergo?
Interiecta Deum noscere terra negat.

ELOGIVM XL.

Leue onus Sanctitatem esse quis neget,
Quando & corpus in ecclasiim à tellure suspensũ,
Ab ipsa leuitatem discens

Centrum ponderis habet sursum?

Humo Ignatius relictã, toto corpore fertur in Cœ.

Et ne laborem existimes, modulatur. (lũ:

Quàm porrò suaue iugum illud est,

Quod ferri vel canendo potest?

O' Domine, inquit, si te homines nossent!

Tum arbitratus ineffabile

Quid futurum esset inde , reticuit :

Immo & vultu & toto corpore explicauit .

Ardens quippe , lucensque

Deum , qui ignis est , si nossent homines ,
Nec ardentem lucem , nec lucentem ardorem
Defuturum ijs fuisse Ignatius loquebatur .

Sed telluris frigidaë filij (lucē:

Adhuc tenebras magis homines amauere , quàm

Qui enim Deum , quem non vident agnoscant ,

Si se ipsos , quos & tractant , ignorant ?

Rursum , vbi Deum

Tàm dissito à terris Cælo eleuatum inueniant ,

Si præter se , aliud in tellure non quærunt ?

Quâquâ in ipso dū & viuim⁹ & mouemur , & su-

Nō longè Deus est ab vno quoq; nostro . (mus,

Vique adeò nec benè nos quærimus ,

Qui nec Deum , qui intra nos est ,

Quærendo nouimus inuenire .

Quantus interim magnus est amor !

Suam vbi vim animo totam affricuit ,

Suum animus secum trahit , & corpus :

Sursum cum animo corpus Ignatij fertur orâdo?

Non amat deorsum .

INSIGNE XLI.

INFENSVS IGNATIO, QVO DIE ILLVM DIGNVM
 FLAMMIS APPELLIAT, REPENTINO, QVOD SIBI AD-
 SVI DICTI FIDEM IMPRECATVS ERAT, CREMA
 TVR INCENDIO,

Nauim aspicias fatiscentem ad scopulum: in hunc
 illa cum imperu allidens VERBERE FRACTA
 SVO est. Suo se maledicto repentinum in ignem
 egit infensus Ignatio, qui solidam illius virtutem
 conuicio linguæ tam improbo verberauit.

EPIGRAMMA XLI.

IN HOMINEM IGNATIO INFENSVM REPENTINO
CREMATVM INCENDIO.

*Heu tam feralis festos quis permeat ignes
Mulciber, ut Dominum flamma inopina cremet?
Improbus ille, Ignes si non Ignatius, inquit,
Promeruit, flamma vindice dispeream.
Sed niueis Loyola esset cum moribus, ignis
Quamquam erat Ignati in nomine, disperijs.
Heu miser, Ignati sic tandem in nomine lusus
Vlta est sacrilegos seria flamma tuos.
Sit tibi Caucasais nomen de rupibus algens,
Promeruisse ignem te tua dicta probant.*

ELOGIVM XLI.

Cui de alijs iudicare sit facilè,
Huic difficillimum sic æstimare se ipsum.
Pronam scilicet in alios curiositatem
Nunquam ignorantia nostri supina non sequitur.
Cum infensus Ignatio
Tàm illum perperam nosset,
Quàm nihil ipse se sciret,
Caput hoc, inquit, igni deuoueo,
Nisi ignis debetur Ignatio.
Sed nouerat profectò illum
Intus, & in cute Vulcanus.

Victi-

Victimam proinde tam grã sibi quàm debitã
Eãdem, quæ deuota est, die flamma repetijt .

An in homine tam nulla virtute viuido ,
Quàm vitijs omnibus arescente ,
Facilem inuenit ignis incendendo materiem ?
Infelix ! qui supplicio tam funesto , quàm iusto ,
Dum festos ignes alienum accendit in plausum ,

Ignarus æquè , ac emeritus
Improuisum sibi rogam extruxit in funus .

Infelix iterum !

Qui & solatio caruit misero pereuntium ,

Vt nec fatum potuerit imputare fortunæ ,

Quando se dumtaxat Iudice ,

Adhuc & carnificè cremabatur .

Clarissimum interim de Ignatio tulit & flama

Quæ dum conuiciantẽ impium [suffragium :

Damnat iustè , cum cremat ,

Audientem pium cõsecrat sanctè , dum viadicat .

Time iam , scelus :

Vt alijs nonnunquam possis officere ,

Nunquam ipsum te planè non conficis .

Secura virtus esto :

Tuta tibi profectò sunt omnia ,

Quando nihil est sceleti non timendum .

I N S I G N E XLII.

A' QVO PECVNIA SPOLIATVS FVERAT, AEGRO-
TANTI IMPLORATVS AB EO ADEST, AC
MEDETVR IGNATIVS.

Inclusum cortici suo balsamum per eius incisuram effundens salubris Arbor NVDATA MEDET VR. Quàm veram sanctimoniam bonus Christi odor olet Ignatius, qui, à quo pecunia spoliatus fuerat, ad eum, ut ægrotantem curet, imploratus appropereat!

EPI

EPIGRAMMA XLII.

IN IGNATIVUM INGRATO SODALI, A' QVO PECV-
 NIA SPOLIATUS FVERAT, AEGROTANTI
 MEDENTEM.

Passus ab ingrato furtum Loyola Sodali

Ferre aegrotanti prae pes a target opem.

Vnio sic fluidus, rosa sic consumpta medetur,

Vomere sic frugem scissa rependit humus.

Fur exposcit opem: spoliatus praestat: amorem

Demere nec tantum dempta crumena potest.

Magnus es, Ignati, praestas qui haec munera furi:

Maior es, a te quod fur tuus illi petit.

ELOGIUM XLII.

Opem fur ab Ignatio, quem spoliavit, efflagitat.

Tacere ille de morbo, quo correptus est, potuit:

Quae aegrotanti vel inaniam attulit,

Vel abstulit memoriam,

Febrim illam acutam esse quis nesciat?

An verò compos ille sit mentis,

Qui, quem furto inopem effecerit,

Ab eo fur opem expostulet?

Sed raptori pecuniæ quid famam ipse suffuror,

Dum ratiocinando sic perperam

Benè factum ex merito non interpretor?

Furis animo furoris vim morbus eripuit:

Cum

Qui cū intellectu reddidit resipiscenti memoriā.

Proinde acutiore Caritatis feбри

Dudum Ignatium exæstuare cum meminit,

Illā cum sapiente phrenesi, censuit ipse benè

Nullam constare iniuriarum posse memoriā.

Et Ignatius quidem

Cum perægrè à morbo adhuc haberet,

Ad ægrotatē, valida caritate, profect⁹ est peregrè.

Oppressus à furto miserè,

Ad furis releuandas miseras festinauit.

Vsque adeò

Nec viaticum vnquam, nec vires desunt amanti.

Te verò, quando pro furto fecisti iam satis,

Tui fur, sceleris plena manu largus absoluo.

Nihil iam ultra restituere teneris Ignatio,

Qui eius virtutis opinione tam rara,

Plus illi multò, quàm pecuniæ furari potueris,

Boni nominis elargiris.

Quanta interim opulentiā Caritatis illa est,

Quæ in suarum iactura rerum detrimēta nō sētit?

An verò detrimēta Caritas sentit Ignatij,

Qui raptâ sibi pecuniâ,

A' raptore rapi sinit & se se?

INSIGNE XLIII.

IUVENEM AMORE LVDI CAPTVM , AD LVDEN-
DVM AB EO INVITATVS, ET VICTOR AD MELIOREM
FRVGEM TRAHIT IGNATIVS.

Viridium illicio ducta , visco hæret auicula SV-
S CAPTA DELICIIIS. Iuuenem Ignatius trudi-
culis ludere cum voluptate consuetum , ignarus
ipse ludi vicit , illumque spiritualibus suis medi-
tationibus exercitum , à Mundi ludis meliorem
docuit referre victoriam .

EPI-

EPIGRAMMA XLIII.

IN IGNATIVM OCCASIONE LUDI SIBI AD EAM
DIEM IGNOTI NOBILEM IUVENEM AD ME-
LIORA TRAHENTEM.

*Res est quandoque & ludus non ludicra: vobis
Seria vos etiam ludere, trudi, culi.*

*Loyolam Iuuenis dum certat vinceve, sentit
Arte suos pelli dexteriore globos.*

*Sponsum ergo obsequium victori prestat; & omnis
Formanda in vita seria ludus abit.*

*Inde voluptatum subijt fuga; laudis, honorum,
Mundi contemptus clarior inde fuit.*

*Et noua, Loyola, huic ludo est tua dextera? que scit
Totum Orbem globulis trudere, dextra noua est?*

ELOGIVM XLIII.

Infretum aucupio vanitatis Iuuenem

Obsequio veritatis vt mancipet,

Seria meditans, aggreditur ludum Ignatius.

Et nouus ipse cum veterano concertans.

Conditionem non veritus est deteriolem,

Qui animo luderet meliori.

Opum proinde pauper, cum quid spodeat de suo

Ipsum se opulētus virtute paciscitur. (nō habeat,

Tūc spōsione mutua inter ludētē vtrūq; cōuenit:

Vt victori victus octidui præstet obsequium

Et

Et suo felix infortunio

Callidus ille Ignatio cessit ignaro victoriam.

Aut iusto traiectu

Ter medium per annulū prior direxit Ignatius ,

Hoc tunc ipse agebat ,

Vt qui longè aliò , quàm quò debuerat ,

Collineare aberrans institerat ,

Illum recto postmodum vitæ ductu,

Spei bonæ aurea planè fronte

Æternitatis annulum intrare compelleret:

Aut suis erroribus Ignatio reliquit ille victoriam,

Suos inde maioris fanè momenti [res:

Apud victorē hūc deponere ausp icabatur erro-

Victum igitur, oicduo spiritalibus exercitijs

Nobilem Ignatius Gallum instituit :

Et qui sub rerum vanitate, ac se se peribat,

Illum rerum omnium victorem fecit, & sui :

Num verò leue hoc fuit, aut tenue?

Sed soliditatem mundi homini primò condere ,

Terrarum in Orbe ludenti

Ludus olim Deo fuit , atque deliciæ:

Homini deinde Mundi vanitatem eripere,

Terrarum in Orbe patienti

Auctori eidem sudore stetit , & sanguine.

I N S I G N E X L I V :

SVMMA HYEME GELIDO MERSVS IN STAGNO IUVENEM AD IMPVROS AMORES PROPERANTEM ARDENTISSIME' INCREPAT, ET A' MEDITATIS ABSTERRET IGNATIVS.

Accensum inter nubila fulmen, contrarijs inter se se pugnantis, INTER FRIGIDA FERRET Quid gelidum contulit Ignatio stagnum? Illum nempe, ad perditum insanis amoribus Iuvenem absterrendum, accendit in fulmen.

131

EPIGRAMMA XLIV.

IN IGNATIVM GELIDO MERSVM IN STAGNO, EX
EOQVE IUVENEM AB IMPVRIS AMORIBVS
RETRAHEMTEM.

*Ardeat (Ignatĩ nescis ?) orator oportet ,
Inflammare alios si velit eloquio .
Tu tamen è stagno gelidus glaciante peroras ,
Teque illinc alios Urere posse putas .
At potes ; infami Iuuenem quando igne calentem
Accendi casto protinus igne iubes .
Frigida sint igitur de stagno membra ; loquentis
Cor flagrasse, Venus frigida facta probat .
Credo, recepturus totum sub corde calorem ,
Extima debueras cingere membra gelu .*

ELOGIVM XLIV.

Piscatorem hominum
Inficiare iam te , si potes , Ignati .
Qui nimirum aquas
Et noctu , & hyeme algentes ingressus,
Vel ipsis amoris perditì hærentem in cassibus,
Iuuenem currere consuetum ad dulcia,
Adhuc tuorum capis illicio tormentorum.
Neque illum eripere tibi potuit
Infaniæ suæ aut altum , aut imum :
Subiturus nempe & illuc in prædam

Piscator simillimus pisci, merfariis.

Quid verò Iuveni immerfisse te profuit?

Emerfit:

Quid illius ardori te sic alfisse?

Refrixit.

Stimulos, quibus ille fodiebatur, carnis

In duratæ clypeo patientiæ retudisti.

Auram illius animo iam pereunti vitalem

Media de glacie, de sinu mortis afflasti.

Tàm cœcum

Nox potuit illuminare tàm alta:

Tàm perditum,

Tàm propè, Ignati, pereundo feruasti.

Et increpante te aliùs

Occupatis iam auribus non cerâ, sed tonitru,

Suam ultra non audiit ille Syrenem.

Agitè nunc, & Delphinum hunc melius,

Ignatium nempe, vos inter, astra, recipite.

Praui amoris, hoc est, sui crudelitate remigis

Ad cædem amens ille petebatur in iugulo:

Vt de suorum affectuum infania

Nouo dithyrambo caneret epinicium,

Suo hunc penè dorso exceptum Ignatius

Gratum Deo munus seruauit Arionem.

IN-

INSIGNE XLV:

ARTE, AC DEXTERITATE PERQVAM SVAVI MVL-
TOS AMORE VIRTVTIS, AC VITAE SEVERIORIS
OBLECTAT IGNATIUS.

Artificioſo notarũ nexu, cũ modulamur durius,
PER DVRIORA DVLCIOR concentus effici-
tur. Sanctitatis harmoniam ſic modulabatur I-
gnatius, vt in illa, quæ acciderent duriora, dulciſ-
ſima ijs, quos ipſe inſtituebat, efficeret. Canendæ
porrò muſicæ verba lemmatis aptabuntur.

EPIGRAMMA XLV.

IN IGNATIVUM SVAVI DEXTERITATE AD VITAE SE-
VERIORIS AMPLEXVM ALIOS ALLICIENTEM.

*Humani, Circa iubent medicamina, vultus
Cedite, & in fœdas protinus ite feras.
Monstrosi, Loyola iubet, discedite mores:
Viuat & humanus, qui fera vixit, homo.
Ut iussere ambo, euenere: veneficus inde
Dictus hic est, Circe ceû maga vera fuit.
Quis neget esse homines igitur portenta, ferasque,
Si Magus est, homines qui verat esse feras?*

ELOGIVM XLV.

Suaue, Pietas, nomen, & blandum;
Rarò tamen à crudelitate non incipit:
Esse propterea pium in Deum, ac fœuû in se se;
Non res est diuersa, sed formula:
Neminem sanè Deo parentem inuenias,
Qui fortiter non imperet sibi;
Neminem imperantem sibi,
Qui duriter se se non domet:
Magnos nimirum itura virtus in hostes,
Ne à tergo sibi latronum relinquat insidias,
Suum incipit fœuire primùm in tergo.
Scabram verò suâ iam corruptelâ naturam

Ad

Ad integritatis læuorem

Non nisi per ictus, & incisuras expolias:

An prima semper incrementa

Fiunt in virtute, demendo?

Demere verò sine vulnere quis nam possit?

Dulce tamen disce prodigium.

Suâ Pietas manu dum premit,

Ex acerbitate ipsa pœnarum

Dulcedo voluptatis exprimitur.

Flagra licet in artus tonent,

Sanguis è membris pluat,

Adhuc supra & tonitrus, & procellas,

Olympo serenante animi, innube Cælû frôtis est.

Dura iam, & aspera vltro sumite, & amate

In amplexu virtutis,

Ignatio scilicet

Commouente vos, & commutante, cardiaci.

Cum pium nihil sit, & non calidum,

Quæ sine pietate sunt amara, dum frigent,

Amoris ad ignem calefacta dulcescunt.

Actiuum vt sit verbum, res est, amare, passiuas;

Agere nihil otiano se reputet,

Quisquis, verè cum cæpit amare,

Non amat pati.

INSIGNE XLVI:

SVIS E' PRIMIS SOCIIS ALIQVOT AD SE PETRI
FABRI OPERA TRAHIT IGNATIVS,

NON SINE FABRI SPIRITV vitra formantur
ad ignem . Vt instituti sui Socios , vasa
electionis Christo conficeret , suo
Igni spiritum , operamque Pe-
tri Fabri adiecit Ignatius.

EPIGRAMMA XLVI.

IN PETRUM FABRUM PRIMVM IGNATII SOCIVM.

*Nomen ab Igne Parens flagrando, & prima Parentis
Se Fabrum soboles edificando probat.*

*Hinc Structura suum fert à pietate calorem,
Fert & Structuram de pietate calor.*

*Væ tibi perfidia: hic Faber hoc te destruit Igne:
Te hic Ignis Fabro hoc extruet, euge Fides.*

*Sed Faber aut condat, vel destruat Ignis, uterque
Pro Roma, & Cælo quid facit? edificat.*

ELOGIVM XLVI.

*Nouæ domus, compaginandæ moli
An non calcem parari iam autumem,
Quando in Ignatium Petrus incidit,
Hoc est cecidit in Ignem Petra?*

Et quidem viua,

Quæ scilicet diuino vitæ spiritu agebatur?

*Et hoc vel glutino, vel cæmento
Strues Loyolæi ordinis primò coaluit:*

Quin hoc vno in Primogenito

*Magnum & opus Ignatius sortitus, & operam,
Ut, quod meditabatur, extrueret,
Petram simul inuenit, & Fabrum.*

Hic

Hic porrò Petrus ille Faber est,
 De quo breue Ignatius cecinit,
 Sed grande præconium:

Faber inquit, omnia ædificat, destruit nihil.

Et rimatus altè Fundator prudens,

Quid Petrus in se potius haberet,

Quàm Faber in suis,

Solidæ vt illum mentis agnouit,

Contempto natalium, quo carebat, ornatu,

Aptissimum suo censuit fundamento.

Quamquam ornatus illi petræ non deerat,

Quam omnium anaglypto virtutum

Suo in primis cælo Caritas figurauit.

An verò opus erat in illa vulgare,

Circa quam magnorum sanè Artificum,

Cum admiratione factus est cætus,

Quando è primis etiam Socijs aliquot,

Petri huius Fabri operâ ad se traxit Ignatius?

Et primogenitus hæreditatē Patris vel viuētis a-

Qui tã penitus eius in se virtutes expressit, (diuit,

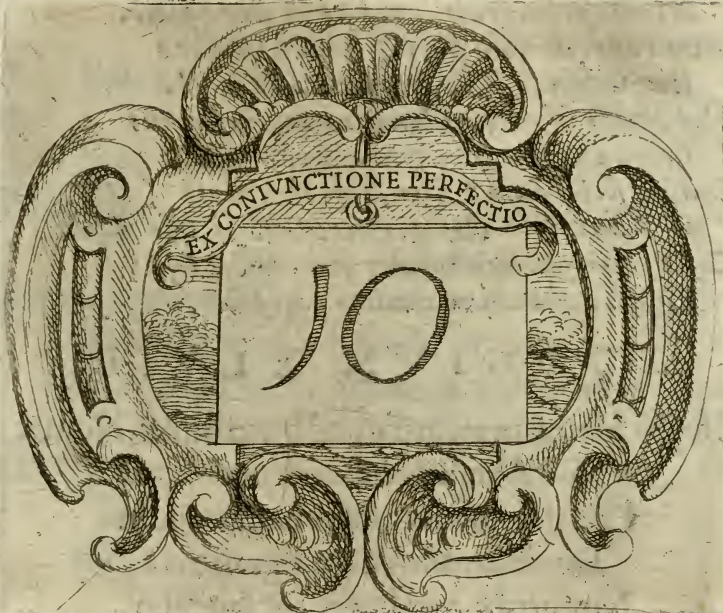
Quàm omnium, & proximus, & primus accepit.

Lector: Gloriam Patens hic profudit in Filium?

Gloriam hic Filius refundit in Patrem.

INSIGNE XLVII.

DECEM PATRIBVS, QVORVM PRIMVS FVIT IGNA-
TIVS, SOCIETAS IESV PRIMO COALESCIT.

In arithmetica EX figurarum 1, & 0, CO-
NIVNCTIONE PERFECTIO numeri
coalescit. Primi Socij in tantum vir-
tutis perfectæ creuerunt, quia v-
nū in Societatis corpus coniu-
ctis animis coaluere.

EPI-

EPIGRAMMA XLVII.

IN PRIMOS DECEM SOCIETATIS IESU PATRES.

*Nil recti toto Mundi stat in orbe, rotundo,
 Ni nota recta præt, quid fit ab orbe? nihil.
 Nimirum toto quid fit, nisi crimen in orbe?
 Hoc unum infelix, hoc fit in orbe nihil.
 Hoc, mala dispungens Ignatius omnia, certus
 In bona virtutum vertere cuncta nihil,
 Consilij socios dum deligit, ante rotundum
 Rectam orbem adnumerans prænотat ipse notam.
 Disce, hieroglyphico Soboles quo constat Iesu;
 Perfecto est numero condita? perficiet.*

ELOGIUM XLVII:

Elogiũ Heroi maximũ, quod breuissimũ, Nomẽ:

Accipite sic vestrum

Primi Societatis Parentes elogium.

Laude tantũ digna gessistis?

Nominabo vos igitur, & laudabo.

Franciscus Xaverius, miraculorum Parens,

Quantum Parentis miraculum fuit Ignatij!

Nomen Petrus Faber impleuit,

Tãm solidæ in se Petra virtutis,

Quãm Faber in alijs ædificandis excellens.

Iacobum Lainium Sapientia clarauit, & Virtus:

Quos

Quot illum hinc Vrbes, quot Sacra Cœcilia demi-
 Quãti fecere Simonẽ Rodericiũ Lusitani! (ratur!
 Ex ipso nimirum, atque Xauerio
 Apud illos Apostoli nomẽ in Socios permanuit;
 Alphonsum Salmeronem
 Plus ne tot scripta ab ipso volumina,
 An magna pars Orbis
 Ipsius gestis inscripta de prædicant?
 Claudij Iaij præconium esto Rex Ferdinandus,
 Quem ille suspexit
 Sacras Infulas æquẽ promeritum, & recusantem:
 Quid Ioanni Codurio sit præclarius,
 Quãm quòd ipsius animam vix extincti
 Cælo receptam vidit Ignatius?
 Paschasius Bròëtus an supra hominem erat,
 Qui ab Ignatio
 Angeli in Societate nomen accepit?
 Nicolai denique Bobadillæ
 Strenuos pro re Christiana labores,
 Lauretana Virgo suam morientis ad Ædem
 Extremâ pietatis in se laureâ coronauit:
 Primis hisce Societatis membris
 Caput fuit Ignatius.
 Quantis in membris, quantum caput!

INSIGNE XLVIII.

IGNATIVS CVM COLLECTIS SOCIIS VOTO SE AD
 PROCVRANDAM ANIMARVM SALVTVM
 OBSTRINGIT.

Vistorium Speculum radios Solis omnes vnum
 in punctum **COGIT VT CREMET** Ad
 Orbem totum diuino spiritu incen-
 dendum, ardentem in se, socijs.
 que virtutem obstrictam
 voto còegit Ignatius .

EPIGRAMMA XLVIII.

IN IGNATIVM VOTO SE CVM SOCIIS AD PROCV-
RANDAM ANIMARVM SALVTEM
OBSTRINGENTEM.

*Non patera humanum circumtulit atra cruorem ,
Ut coniurantum fœdera potus alat .
Nec sibi iam Puero iuratum excindere Romam
Effracta Pœnus durior Alpe probat .
Pro Cælo Ignati iurat , coniurat in Orcum ,
Non poto , effuso sanguine , lecta cohors .
Alpe tua obduresce nefas : patiere domantem :
Pœna tibi hic Ignis , hic tibi Pœnus erit .*

ELOGIVM XLVIII.

Quantus adolescens is fuit ,
Qui sua morte Manes placaturus immanes ,
Tantum Romæ telluris hiatus
In illum ruens se se vnus impleuit !
Curtius hic est Romanus Eques ,
Cuius nomen vorare tempora
Nec potuere , nec poterunt :
Quando in hac tanta voragine
Omnes illis cum gutture dentes elisit .
Sed immortales & famam , & gratias
Incolumis Roma suo debeat assertori .
Perenniores Ignatio Mundus debet .

Nun-

Nuncupato cum Socijs voto ,
Nisi alienam quærendo

Suam non vult Ignatius inuenire salutem.

An non hoc est in barathrum ire præcipitem ?

In tam prisca , immanique scelerum voragine ,

Cum tam recens in Luthero , & altus

Ad Stygem vsque pateret hiatus ,

Quantus laborum , malorumque gurges [dus!

Oppleto nunquam, aut fesso erat pectore deuorâ.

Et illum Ignatius , ac Socij deuorarunt .

Lustra Hæresum interim lustrantes , & Tartara

Quinâ Leones & Cerberi tãtos Hercules nõ sese.

Cum elisis, quâ rugitibus, quâ latratibus, re?

Et spolijs detractis , & extractâ prædâ ,

Securus vt in terris regnaret ,

Vero protulere scilicet pacem Ioui ?

In Ignatio rursus , & Socijs ,

Mutium , Romanamque pubem

Tartareus Porfena

Coniuratos in se norit , & timeat :

Quid in illos possit ipse , vel paret ,

Quibus, dum Mundum vindicent in salutem,

Malorum vltimum, vororum est primum, mori?

Fortitudinē manu probauit Mutius patiēdo?

Et patiēdo probarunt Iesu Socii , & agendo .

INSIGNE XLIX.

IN PATRIAM VALETVDINIS CAUSA REVERTENS, MI-
LITIAE PRIMVM, TVM CLERI OCCVRSV IGNA-
TIVS EXCIPITVR.

Languentes in nocte flores, auiculasque silentes,
Aurora cum primùm affulget VNA EXCI-
TAT OMNES. Ignatij patria tantum virtutis
Solem oboriri sibi suo in atumno cum vidit, in
plausum excita, lætabunda prodijt in occursum.

EPIGRAMMA XLIX:

IN IGNATIVM MILITIAE, CLERIQUE OCCVRSV, DVM
IN PATRIAM REDIT, EXCEPTVM.

Sine sagum, Loyola, tigram siue aspicias, ordo

Quantus, io, patria, quantus ab Vrbe venit!

Murorum cinctu haud capiuntur gaudia, plausus

Obuius inde tibi mœnibus egreditur.

Et tu, cum tua non caperet te Patria, magno

Maior Alexandro manibus exieras.

Nunc patria à proprio incrementum sumpsit Alumno:

Scis quantum? quia se non capit, egreditur.

ELOGIVM XLIX:

Subsiste, Ignati, & caue:

Tua te Patria,

Vel victimam odorata, vel prædam,

Hinc Sacrorum Ministris,

Hinc tibi occurrit ordinibus armatorum.

An potius non te aræ,

Sed aram tibi admoturi Sacerdotes,

Castra tibi, non te Castris milites deuoturi,

Ideò te pro Numine consecrandum putant,

Quia profana omnia vincere visus sis,

Cum vnum te tam sanctè potueris expugnare?

Et calcata olim à te. Patria

Meritò nunc te suspicit ,

Quæ tuos se aspicit infra pedes .

Quæ verò tanto subsilit motu ,

An non persuadet concepisse se spiritum ?

Et Ignatij certè spiritum ,

Qui ex humilitate

Vel infra tellurem latere cum vellet ,

Alijs Virtus sic inclusa vim inculit ,

Quæ excelsa cum esset , in loco erat ibi non suo :

Vno implendæ nunc hospite ,

Suis se domesticis domus omnes exhauriunt ,

Augustæ virtutis viro locū omnē angustū rata ,

Qui, per casus omnes declinatis honoribus ,

Adhuc tamē cū tāto veniret nominis incremēto .

Perge nunc , Ignati , & ægroto corpori

Salubre quære Cælum in Patria .

Modicam à Cælo vt capias ,

Multam solo dabis natali salutem :

Neque animos multo negotio præfens expurges ,

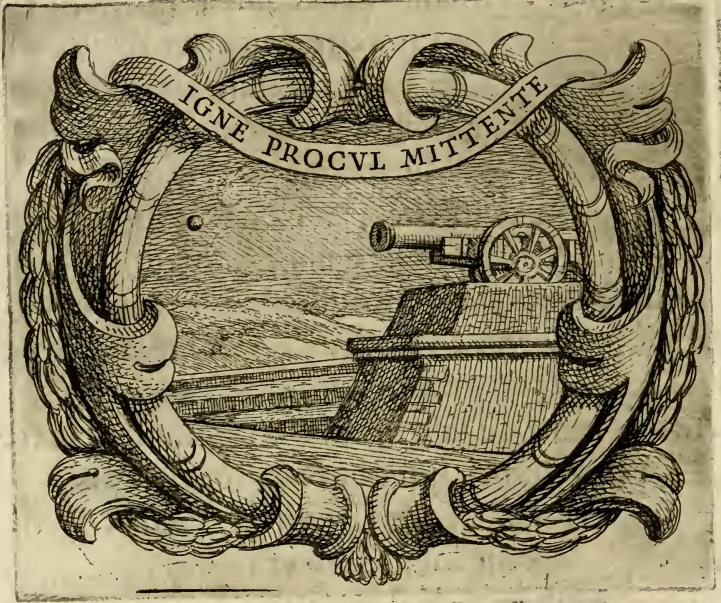
Quos absens

Tàm facilè potueris commouere , vel famâ :

I N S I G N E L.

CONCIONANTIS IN CAMPO VOX IGNATII, A' CON-
 FERTA PATRIAE SVAE MVLTITVDINE AD TRE-
 CENTOS PASSVS AVDITVR.

Explosa murali è tormento glans cum vi fertur ,
 & impetu, IGNE PROCVL MITTENTE .

Diuini Spiritus , quo flagrabat Ignatius ar-
 dor , & vis , concionantis vocem tam
 procul in aures audientium impel-
 lebat .

EPIGRAMMA L.

IN IGNATIVM CONCIONANTEM IN CAMPO AD
CCC. PASSVS AVDITVM.

*Vnde Periclae tonat ore, & fulgurat? unde
Fulminat hic, nouus hic Iuppiter eloquij?
Effusa ad passus audit conferta trecentos
Turba, et ab orantis tam procul igne calet.
Scilicet in sola non est facundia lingua,
Cuncta sed officium membra loquentis habent.
Ille horrens oris pædor, pudor ille modestus,
Frons ea virtutis nobilis, eloquium est.
Rhetorice hæc vera est: vis cominus, eminus omnes
Verba diserta clement? audiat illa oculus.*

ELOGIUM L.

*Dei Verbo, gladio armatus ancipiti,
Certam pugnaturus in victoriam
Patentem prodit in campum Ignatius.
Tanti auditorium populi nõ capiebãt angustia,
Verius Oratorem:
Rursum, nec populum,
Qui magno Spiritu voce implendus orantis,
Maior ibi non potuisset capi,
Quò minor intrasset.
Interim miraculo multitudinì fuit,*

Vox ad trecentos passus audita :

Prodigium videri maius illi potuit ;

Quòd vocem tunc videret potius , quàm audiret.

Totus vox totus Echo diuinæ vocis Ignatius,

Dei Verbum integrum in se certè reddebat ,

Qui plenis integritatis operibus ,

Gratiæ respondens , nihil mutabat in se se :

An messem futuros

Suos Ignatius colonos eduxit in campum ?

Aspeithiæ certè solum, nunquam aliàs visum est

Adeò vber , & properum ,

Quàm cum, iactò vix femine,

Matura statim messe

Frugem plerique dedere centesimam .

Ciuis planè bonus, & hæres frugi ,

Vnius vix horæ negotio , tam cultis noualibus

Suæ auxit Patriæ patrimonium :

Quæ, ne veluti mobilia vsus attereret ,

In Cælo, hoc est, æterno in fundo

Superum commisso fidei

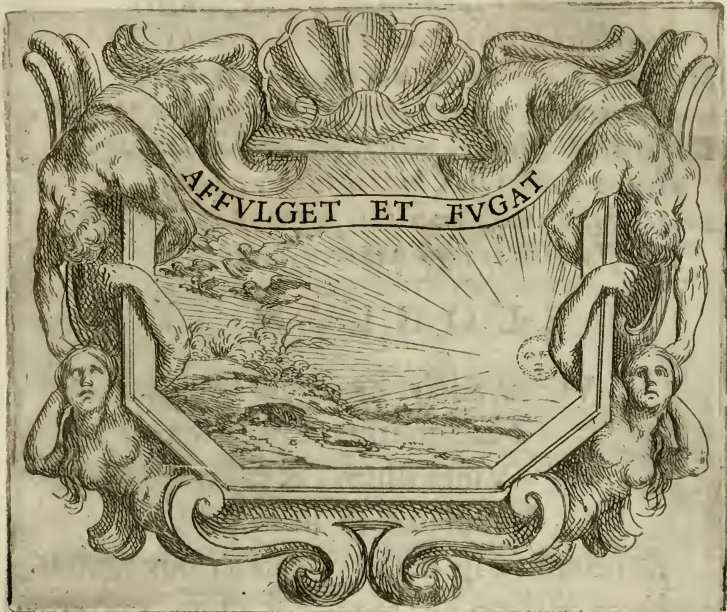
Firmis ipse precibus stabiliuit in Domino.

In mores iturus alios , aliud in solum abiuerat :

An, mutatis alibi moribus,

Redit nunc, vt mutet & solum ?

MALOS SPIRITVS OBSESSIS A' CORPORIBVS SÆPE
 CRVCIS SIGNO, A' LAVRETANA PATRVN SOCIE-
 TATIS DOMO, MISSA EPISTOLA FVGAT IGNATIVS.

Tristes , ac inauspicatas volucres , & animantes
 noctu suo aut volatu, aut excursu Cælum, ac
 terras infestantes matutinus Sol AFFVL-
 GET, ET FVGAT. Coram Ignatij Sole
 infernæ noctis aues, mali spiritus co-
 gebantur effugere .

EPIGRAMMA LI:

IN MALOS SPIRITVS AB IGNATIO FVGATOS.

*Siue characteres, signum seu grande salutis:
 Exprimis Ignati plena Tonante manus,
 Stigmatica inferna fugiunt ergastula noctis,
 Et chartam, et dextram ceu flagra sortis pauent.
 Dextra subhastavit, proscripsit epistola larvas.
 Hinc homines illa, hinc deseruere domos.
 Loyola haud unquam potuit simul esse, lemurque:
 Inde similtates ergo habuere simul.*

ELOGIUM LI.

Vsq̄ue adeò, cruciarie Dæmon,

Tua Ignatius Crux est:

Vides illum, & fugis.

Stabulatus in hominibus

Residem in ijs belluam calcitrosus agebas:

Sed pati verbera ab Ignatij scipione consuetus,

Eius nunc manu vel tantùm motâ te commoues:

Nimirum aërias Ignatius potestates,

Expresso in aëre Crucis signo,

Armis in ipsarum castra illatis aggreditur;

Tum quæ obsessis in corporibus

Solidæ suæ fecerant improbitati praesidia;

Vir-

Virtute sua solidiore depulfas

Suum redire compulfit ad inane : (mitur,
Vfque adeò nō vanū ab illo signū Crucis expri-
Qui fuis in membris Crucē Christi circumferē

Neque baculum rotans in spiritus

Aërem dumtaxat is verberat ,

Qui suum antea corpus

Redegit verberibus in feruitutem :

Iam & Lauretanum Societatis Collegium

Contubernio suo infestabant , & fpectris .

Sed malus Erebi negotiator ,

Qui cum Ignatio ex asse decoxerat ,

Occupatis iniquè bonis

Cedere compulfus est illicò :

Cum datæ ad Socios epiftolæ chyrographo ,

Nullâ factâ induciarum veniâ ,

Illum ex ædibus Ignatius iuffit excedere :

Ità qui ambufto verberoni ,

Et Crucis signo ardentia verbera ,

Et Ignis nomine verberantē minabatur ardorē ,

Parenti mortis perditiffimo ,

Salutis , & vitæ Filius

Plurimam, cum fcripfit Ignatius ,

Dicere illi , & dare potuit calamo calamitatem .

INSIGNE LII.

IGNATII VITA, QVAM, VT MINVS AVSTERAM SOLITARIVS CONTÈMNEBAT, AB APPARENTE ILLI CHRISTO DOMINO, VT SALVTI PROXIMORVM ACCOMMODA COMMENDATVR.

Vt faciliùs feriat, altiùsque, perpolito artificis manu gladio DAT ACIEM LAEVOR. Ignatij vita, & si minus in fronte aspera, vt virtutem in animis proximorum infigat, sua ipsa læuitate altiùs insinuando se penetrat.

EPIGRAMMA LII.

IN IGNATII VITAM HOMINI SOLITARIO AB APPARENTE ILLI CHRISTO DOMINO COMMENDATAM.

*Quòd neque de Scythica pendentem rupe , sepultum
Nocte nec horrenda cernis hiantis humi ,*

*Loyolam spernis , nemorum vetus incola , Virtus
Iudice quo tantùm quæ fera , vera quoque est.*

Iudice sed Cælo errasti: Loyola sub illo ,

Quem spernis , multum parcurit ore Deum .

*Quæ nota sit , quæris , Virtutis ? blanda , vel horrens ,
Non facit illa feras , sed facit illa Deos .*

ELOGIUM LII.

Virtutem ne credas ingenuam ,

Quæ extimo tantùm dignosci possit ex habitu :

Quacumque illa gradiatur in veste ,

Cuius semel usum ceperit ,

Illi statim conferet honestatem :

Diuina res est , quam certè non capit ,

Qui nesciat omnia posse facere illam , & fieri .

Vt duris gaudere sit solita ,

Si qua tractare sit tanti ,

Ipfius durantur in manu vel mollia :

Tunc se duriozem etiam probatura ,

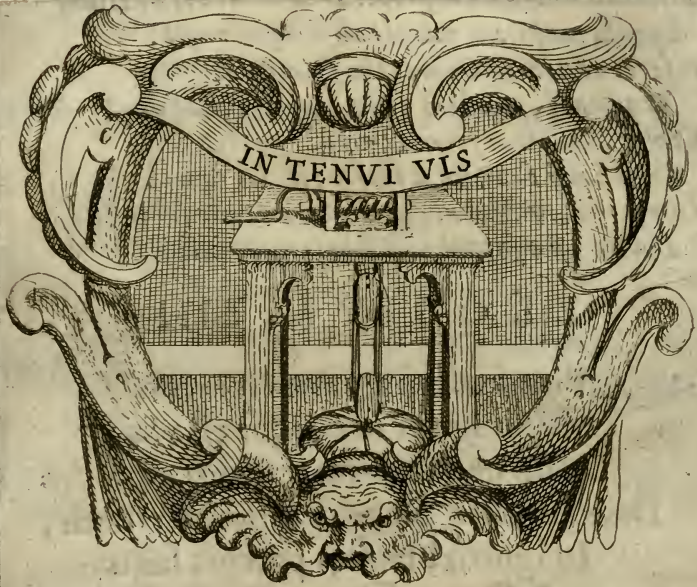
Quando nec inter imbellia eneruatur .

Boni, certè Lycei Philòsophus, sed angusti,
 Solitariam sectam in Eremito sectatus,
 Virtutem, cauernâ tantùm, & asperis,
 Non Vibe, ac lenioribus definiebat.
 Minus proinde vt horrentem aspexit,
 Vt minus Sanctum despexit Ignatiùm:
 Ratusque pronam adeò in alios curam
 Incuriam sui esse supinam,
 Conscientiæ fortassis, virtutisque suæ periculo,
 Illum credidit malè sibi sufficere,
 Qui tantùm de se alijs impertiret.
 Sed docente Deo tunc didicit,
 Spiritus quâdoque fortes sic staret molli sub frõte,
 Vt mollis animus
 Duram non rarò cutem effœminat:
 Iá verò Puerò in senectâ tot sæculorum Mundo,
 Sanare illum qui velit,
 Nisi dulcibus oblitum,
 Pharmacum medicus ne propinet:
 I nunc, & Ignatij vitam liuor improba;
 Sed Deus hanc probat.

INSIGNE LIII.

SOCIUM MORTI PROXIMUM LABORANS IPSE
FEBRI SANAT AMPLEXV,

Tractorium organum pertenui funiculo lapidē
grandiorem attollit tanta: IN TENVI VIS est
Ignatium imbecillum fecerat ægritudo: Ea ta-
men erat ipse virtute, vt grauissimo laboran-
tem morbo æger crexerit, & sanarit.

EPIGRAMMA LIII.

IGNATIO P. RODERICVM MORTI PROXI-
MVM AMPLEXV SANANTI.

*Mortis in amplexum properat Rodericus, at illum
Loyola amplexu mortis ab ungue rapit.
Auferrī pradam sibi mors in frenduit: Ultra
Et puduit, pradam quod rapit inualidus.
Nempe laborabat febrī Loyola, ruentis
Cum Socij tantum à morte recepit onus.
Rumpere iam Mors: quid contra te credis in illo
Debile, si tantum vel febris ipsa valet?*

ELOGIVM LIII.

Vitæ fructu an vllus est melior?
Melior igitur nec arbor est vlla,
Quam quæ proferat fructum vitæ.
Dum morbus Socio maturat interitum,
In Ignatij brachijs præcoci fœtu
Festinata salus autumnat.

An quia Christi Crucem
Suo Ignatius in corpore dum circumfert,
Mortem vt arceat,
Hoc habet in Paradiso gratiæ lignum vitæ?
Et hoc virtutis est contagium, sed salubre,
Per inualidum febrī corpus

Attactu suo affricare ægrotanti salutem .

Tangi non potest Ignatius , quin ab illo virtus

Tanta Deum cum fide tetigit , (exeat .

In quem tanta cum virtute Deus intrauit .

Nemo dat , quod non habet , sit Naturæ :

Torus Ignatius Gratiæ est ,

Qui & hoc dare potest alteri , quod non habet :

Febri nempe laborans

Socium sanat proximè moriturum .

Sed , monentem audio Pharisæum ,

Medice cura te ipsum :

Quæ , cum indiget , à se non incipit ,

Perfecta non est , quia non est Caritas ordinata .

Apage : statura pusillus es , Pharisæe ,

Qui Caritatis non vides ordinem altiorem :

Dum se totum alteri prodigit in salutem ,

Ne quærat , quæ sua sunt ,

Ità Deus ordinavit in Ignatio Caritatem

Qui Parens cum sit ,

Relativum se factum ut vidit ,

Suum esse totum pertinere putat in alios .

Quantum hic ignis valuit Caritatis !

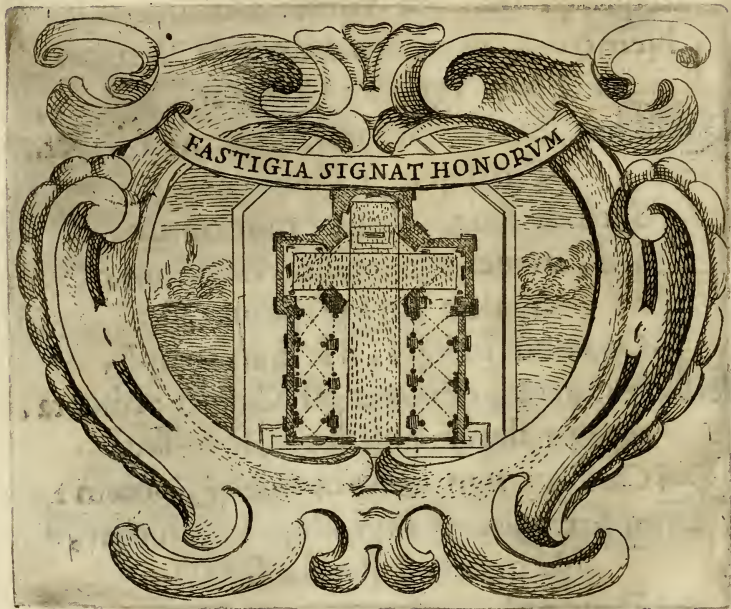
Sensus in Socio iam sepultos ,

Ut sentirent vitam ,

A' veterno mortis excussit .

INSIGNE LIV.

BAIVLANS CRUCEM IESVS IGNATIO APPARET,
EIQVE ROMAE SE FORE PROPITIVM POLLICETVR.

Vestigium Templi aspicias Crucis formà descri-
ptū: Crux illa Diuos inter in Cælo receptis, hic a-
pud nos in terris FASTIGIA SIGNAT HONO-
RVM. Neq; aliam, nisi Sãctitatis, & gloriæ aream.
Ignatio Iesus oblata descripsit in Cruce, quam
baiulans, illise Romæ dixit fore propitium:

EPI-

EPIGRAMMA LIV.

IN APPARENTEM IGNATIO IESVM, EIQUE SE BA-
IVLATA CRUCE ROMÆ PROPITIUM FORE
PROMITTENTEM.

*Nempe solacisum Patris Sapiens gestu,
Cui non concordant edita verba, facit?
Mollia si sunt verba, Crucem cur gestat Iesus?
Durus non gestus mollia verba decet.
Cali an Grammatices non antiquanda figura
Cruce est, qua Numen, quos amat, alloquitur?
Gratia enim Cali qua nunc est, & Numinis? Una hæc?
Omnia pro Calo, et Numine posse pati.
Ergo solacisum gestus non vocibus aptus
Esto: solacismo hoc candida lingua Dei est.*

ELOGIUM LIV.

Vaticinari de te libet, Ignati:

Crucem quæris:
Nec me fallunt diuinantem auguria.

Apparens tibi Iesus,
Quæ tua sint vota, palam facit:

Crucem humeris gestat,
Et Romæ tibi fore se propitium pollicetur.
Tâto iâ fretæ suffragio, an nō securæ spes abiant?

Te nimirum ut efferat,

Tibi suum gestat Iesus in humeris Principatum.

Porro, quo Deus tuam habet in loco virtutem,
 Qui vel inter beneficia tibi Crucem adnumerat?

An verò diuinæ litteraturæ
 Abecedarius adhuc Ignatius est,
 Qui, dimidium vt facti habeat,
 Benè profectò iam incipit,
 Quando bono discendi ordine,
 Non sine præposita Cruce
 A simul indigitat, & Ω?

Immò mētis ille potius est magnæ Philosophus,
 Qui ex profundiore Cæli doctrina
 Difficilia captu

Effata hæc sibi propugnanda assumit, & probat.

Diuina non est Virtus, quæ non est fortis.

Virtutem Tolerantia fortem facit.

Denique propitiantis Dei tantum omen

Ruinoso Ignatius capit in Templo.

Metuere de illius perennitate iam posset,

Nisi fundaretur in Cruce.

Ità quicquid, vt recreet, molle Iesu fluxit ex ore,

Hoc, vt perennet, Iesu duratur in humeris.

Gregales in Urbem milites

Admittat semita venientes angustior:

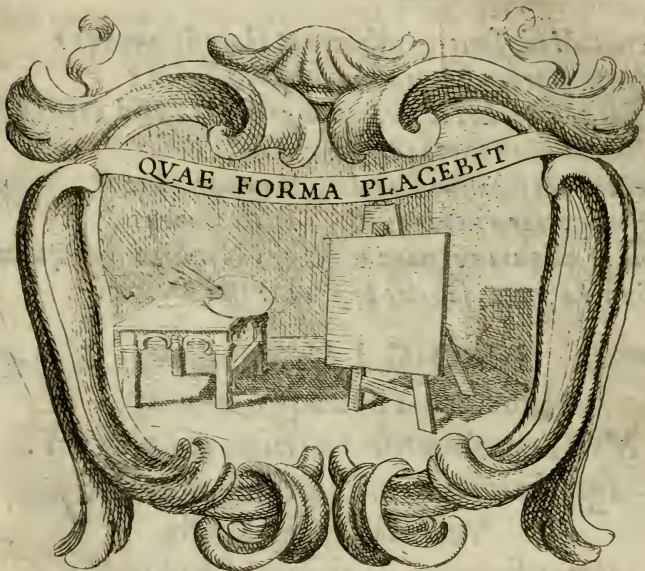
Ignatius regiâ in Capitoliũ viâ Crucis inuehitur,

Triumphabit:

IN-

I N S I G N E L V .

IGNATIVS SE SE CVM SOCHIS SVMMO PONTIFICI AD
OMNE RELIGIONIS VOVET OBSEQVIUM.

Nuda in tabula , parataq; picturæ , QVÆ FOR-
MA PLACEBIT , hanc poterit ex libito Pi-
ctor exprimere . Vt in obsequium Religionis,
& Fidei se se Ignatius, Socijque deuoueant, Pon-
tifici summo animis in omnia paratis , ala-
cribusque se sistunt ,

EPIGRAMMA LV.

IN IGNATIVUM, ET SOCIOS SUMMO PONTIFICI
SE SE IN OMNE RELIGIONIS OBSEQUIVM
DEVOVENTES.

*Mitte; Meduseos vis demetat Hæresis angues?
Vis proturbet humi fana profana lous?
Perfidiaque gelu, et scelerum procul exulet aethus?
Floreat hinc Pietas? plena sit inde Fides?
Loyolam, et sobolem Loyolæ, Maximo Mundi,
Que potiora iubes, in loca mitte Parens.
Tunc te aliquis regnare neget pro Numine: per quam
Cuncta potes, soboles te probat ista Deum.*

ELOGIVM LV.

Inficiare si potes prodigium,
Materiem inueniri facilem, & cælestem.
Ignatij soboles imbuta Deo tam altè,
Ut à Caritate Christi
Illam separare quisquam haud possit,
An non formam habet in se se cælestem?
Et adhuc facilis est,
Quando Molitoris summi Vicario
Materiam offert se se paratam ad omnia.
Iam Cælum Philosopho ideò sit incorruptum,
Quia cum optimam habeat,
Formam in se aliam nec appetit, nec admittit,

De Cælo enim intra Physicam,
De Ignatij sobole disputandum est altiùs.

Supra naturam Virtus est.

At nihil appetens, apta omnibus inuenitur.
Vsq̄ue adeò hac omnium vacuitatè votorum
Suam approbavit Pontifici capacitatem.
Minimã iam, Ignati, tuã hanc Sodalitatẽ appella:
Granum hæc est minimum, sed sinapis:
Cuius in ramis verè Cæli volucres habitabunt,
Quando ipsius inhabitaturi ramos,
Ex terrenis cælestia sapientes,
Homines mutabuntur in volucres:
Quàm porrò futurũ acre sit granũ hoc minimũ,
Ostendet profectò non semel
Aduersis ictibus contrita Societas?
Lacrymas lacessentibus, sed salutare eliciet,
Vt, & qui frigidæ iam caritatis in hyeme
Scelera grauiora deuorant, conterantur.
Denique Ignatij, Sociorumque vota
Romanus Pontifex, vt impleret,
Iis pro Cælo, & Roma
Omnia & agere dedit, & pati:
Dixisse ex his alterum erat satis.
Pro Deo enim nemo agit, qui non patiat,ur,
Nemo patitur, qui non agat.

INSIGNE LVI:

PAVLVS TERTIVS LECTO SOCIETATIS INSTITV-
TO, DIGITVS, INQVIT, DEI EST HIC.

Miram hanc mundi molem intuere : an non
structurâ suâ INDICAT AVCTOREM? Di-
gito Dei scriptas esse Societatis Constitutio-
nes, postquam eas legit, Paulus Tertius vic-
cario Diuinitatis oraculo affirmavit.

EPI-

EPIGRAMMA LVI.

PAVLO TERTIO, LECTO SOCIETATIS INSTITVTO,
DICENTI, DIGITVS DEI EST HIC.

*Legit ut Ignatij leges Farnesius Orbis
Paulus Romulea summus in Vrbe Parens,
Hic, ait ille, Dei est digitus: scripsisse Tonantem
Forma characterum Numine plena docet:
Spiritus hanc vnus membranam permeat: vnus,
Qui hæc scripsit digitus, Spiritus ergo Dei est.
Quid? nihil hic est Ignati? sed ab æthere leges
Dicitabat Deus, hic amanuensis erat.*

ELOGIVM LVI.

A secretis nempe cum Deo Paule, communicas,
Qui seribentis Dei notas intelligis tam furtiuas:
Immò tam claras; sed conscio diuinorum:
Libellum legis legum Ignatij,
Et, Digitus, inquis, Dei est hic:
Surdus iam porrigat aures Mundus:
Digitum hunc Dei, vt benè possit audire,
In aures sibi non detrectet immitti.
An verò Cæli voluminibus
Similem, Paule codicem cum videres,
Illius artificem
Non nisi Deum credere potuisti?

Et verò Poëma Dei Cælum est,
 Voce tam intensa, vt Dei gloriã semper enarret,
 Eloquutione tam ornata,
 Vt totum fit sideribus figuratum .
 Scriptorem nempe tantum , atque tam clarum,
 Nec papyrus angustior ,
 Nec nota decebat obscurior .
 Quid ? negabit aliquis similem hũc Cælo librũ ?
 Sed qui Ignatios , qui Xauerios ,
 Qui tot formabit Heroas ,
 An non micaturas perpetuò stellas dabit ?
 Quid si & Cælo liber hic præstat ,
 Quia præstat Cælum ?
 Iam verò ex apparentibus notarum sensis
 Arcanus , Paule , digitus tibi patet Dei .
 Patentibus olim digitis ,
 Regem impium notarum sensa latebant .
 Et inuentus ille minus habens
 Regnum protinus amisit , & vitam .
 Cum te in confirmata Societate Iesũ
 Plus satis habentem Deus inuenerit ,
 An non cum vita tibi
 Regnum ille firmarit in Cælo ?

I N S I G N E L V I I .

S. FRANCISCVM XAVERIVM IN INDIAS AB VRBE
MITTIT IGNATIVS.

Festis ignibus **VNVS NON SVFFICIT** orbis
quando geminus itá globus aptatur, vt postquá
alter cõflagrauerit, papyraceus tubus ferreo filo
ad alterũ incendendũ excurrat. Nostrũ hunc
Solis Occidentis Orbẽ nõ satis Ignatio fuit incẽ-
dere: Ad Solis Orientis orbẽ alterũ inflãmandũ
milit Ignatius ab Vrbe Xauerium.

EPIGRAMMA XXXII.

IGNATIO S. FRANCISCVM XAVERIVM IN INDIAS AB
VRBE MITTENTI.

*Prodige, Xauerium, Ignati, dum mittis ad Indos,
Quæ nullo redimas tempore, damna subis.
India sed census fiet Romæ: ipse cadentem
Sol oriens Solem cernaus ante cadet.
Qui sua dilapidat patrimonia prodigus, aui
Dura laborantis tempora ducat inops.
Tu dans Xauerium, te, Romam, et sidera ditas:
Fecisti, Ignati prodige, prodigium.*

ELOGIVM XXI I.

*Vt longissima, Xaueri, nauigatio tua sit,
Adhuc tamen non sufficiunt tantæ siti tot maria.
Ærumnarum Oceanum propinante Deo,
Quanto ultra sitires ardore,
Plura, Domine, plura ingeminans, approbasti,
Æthiopem atrum æquè, grauemque
Visus tibi es baiulare per somnium:
Tàm candida mente inuigilas Deo vel dormiēs:
Tàm vera tibi dormiēti Deus immittit & sōnia:
Perge iam, & veterum in oras fabularum
Nouam infitor mercem importa prodigia.
Illud interim miraculorum primum esto,
Quæ*

Quæ videri possit fabularum esse nouissima :

Rei dumtaxat alienæ causâ ,

Potuisse tantum ab homine nauigari !

Tum, vt ostentum ostento rependere nt ,

Quando , ad exhumandum apud Indos aurum ,

Viuus infra tumulos

Xauerius non descendit in Tartara ,

Xauerio tumuli excitata ab Inferis

Victura rursus reddidere cadauera ?

Quid? alterum altero maius

Non putauere Indi prodigium ,

Hominem scilicet tam peregrinum aspicere ,

Et viuis aurum, animam alteram nō rapientem ;

Et mortuis cū aura, vitam alteram restituentem :

Iam verò tam multis à te in Cælum inuectis ,

An non Hercules, Xaueri, es ,

Quem Leonis Inferni spoliū tantum insignit ?

At suis subeuntem laboribus

Eoi te Cæli columen diuinus Atlas agnoscit .

Denique Mundum alterum implente Ignatio ,

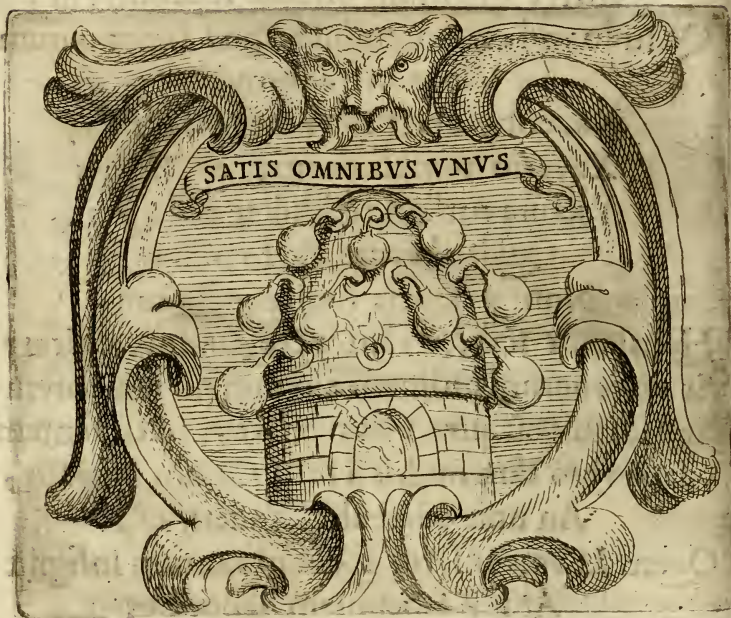
Necesse fuit in alterum mitti Xauerium :

Vsq̄ue adeò , Parum est Regnum ,

Nec Mundus hos capit duos :

INSIGNE LVIII.

SOCIETATIS IESV PRAEPOSITVS GENERALIS
ELIGITVR.

In stillatoriae machinae fornacula medius ignis
includitur dispositus circum vnus SATIS OMNI-
BVS VNVS est. Ut distillatis sudoribus ipsi se
in salutem eliquent proximorum, ab vno Ignatij
igne, quem supremo Magistratum admodum sibi
medium statuere, Socij omnes calore accipiunt.

EPI.

EPIGRAMMA LVIII:

IGNATIO SVMMVM MAGISTRATVM GENERALIS
PRAEPOSITI DETRECTANTI.

*Es, Loyola, Parens; parens tamen esse laboras:
Vis longum ut sis onus, vis brevis ut sis honos.
Nempe alijs, inquit, praeam? vitaque prioris
Desicis ad claudum lumina prona pedem.
Sed caput haud reputas quanto dein robore Virtus
Imbuit, hinc te alijs posse praeire negas.
Claudus est exemplo tamen, imperioque praebis:
Hac capite, Ignati, sis via, non pedibus.*

ELOGIVM LVIII:

Maximum Virtuti sapere est, se nescire
Mereri proinde ita sciat ingentia,
Ut vel minima mereri se nesciat. (meretur,
Nemo certe formam honoris pulcherrimam tam
Quam qui materia eius maximè cum sit capax,
Adhuc tamen illius possit esse non appetens.
In supremo Societatis Magistratu dicendo
Cum omnes vni suffragentur Ignatio,
Vnus omnibus Ignatius refragatur.
Et Crucem ille quidem,
Sed non in capitis gestare ambit ornatu,
Humeros illi forti patientiam consecrauit.

Fun-

Fundatorem Ordinis cum se sciret,
 Infimum sibi, hoc est fundamenti locū optauit:

Sed, qui se ipsum reprobarer lapsus,
 Hic ab ædificantibus in caput anguli factus est:

Et adhuc suffragijs victus, & argumentis,
 Cum causâ extimo caderet Sociorum in foro,

In intimo animi tribunali

Spiritalem Ignatius appellauit ad Patrem:

Qui ne sibi & ipse tantum honoris imponeret:

Pristinæ vitæ suas apud illum sordes

Generali rursus exhomologesi deposuit.

Vsq̄que adeò quæ diuina sunt intelligens,
 Christiana Humilitas, quæ sunt humana, nō per-

Dum tanto Magistratui [cipit.

Suas Ignatius sordes reputat indecoras,

Tanto illas cum sensu expians,

Non aduertit facere se sibi decorem ex sordibus.

Denique utroque victus in foro,

Cum quò vlteriùs prouocaret, haud esset,

Paruit, vt imperaret.

Quam iustè sunt hæc in Ignatium lata suffragia!

Debuisse cogi, probat eligi debuisse.

INSIGNE LIX:

RELIGIOSAE VITAE VOTIS ROMAE IN D. PAVLI
 TEMPLO SE SE CVM SOCIIS DEVINCIT IGNATIVS.

Ne inanes in frondes liberiùs arbor duffusa luxu-
 riet , ligneis retinetur circulis , ijsque fit VIN-
 CTA FOECVNDIOR. Hoc Religiofæ vitæ vo-
 ta Ignatio , Socijsque præftitere ; Ijs devincti
 cumulationem bonorum fructum operum pro-
 tulere :

EPIGRAMMA LIX.

IN IGNATIVM RELIGIOSAE VITAE VOTIS IN D. PAU-
LI TEMPO SE SE CVM SOCIIS DEVINCIENTEM .

*Disperges cum Sole manus , Loyola , retentas
Cur in Vincula Volens induis ergo manus ?
Carceris impatiens Amor est , neque longius usquam ,
Si quo ducit amor tramite , fallit iter .
At tibi Pauperies tamen , Integritasque Vouetur ,
Acceptaque gradi lege iubentis amas .
Tum magis à Vinculis raperis pede prapete : fræna
Hæc in virtutis tramite calcar habent .*

ELOGIUM LIX,

Vasa Caritatis ; & Sanctimonix tam electa
Quo melius auspice , quàm electionis Vase ,
Diui Pauli consecrarentur in Templo ?

In Euangelium pacis

Præparatos pedes vt habeant ,

Vincula sibi vitæ Religiosæ votis innectunt :

An quia in via virtutis , & Dei

Magnum iter , & properum ,

Non gradiendo vbique ,

Sed nusquam aberrando conficitur ?

Porrò ne quis malè gradiatur , aut déuiet ,
Primæ votorum pedicis habendæ sunt grates :

Qui

Qui suæ affixos Párenti terræ filios ,
Terrenorum mole graues affectuum

Meliorē ad Patrem ,

Ad Deum homines meditarentur attollere ;
Gnari triplicem difficilè rumpi funiculum ,
Illum sibi voto triplici compararunt .

Iam verò vt tergeminus in nos hostis
Armatus pugnet , & fortis ,

Nusquã illi irrita sine vulnere iacula magis vo-
Quàm vbi diriguntur in nudos : [lant,
Immò ne telo sit locus ,

Et Paupertas vestes , & Castitas corpus ,

Et Obedientia animum, dum vouentur, eripiunt.

Tum verò , vt nusquam sit tutus ,

Triplicem hostē tergemina vbiq; Virtus inuadit.

Auidum Ditem Paupertas in Inferis,

Sordidum Leuiathan Castitas in tellure ;

Tumidū Luciferū sternit Obediētia, vel in Cælo.

Sed vobis omen rursus, Patres, à Paulo .

Nomen Iesu coram Gentibus, Regibusque

Sine viatico non feretis .

Cum vobis, quanta pati oporteat, Deus ostēderit ,

Ibitis sanè annonæ tantæ securi ,

Cuius nimirum plena horrea inuenietis vbiq; .

INSIGNE LX:

GENERALIS PRAEPOSITVS RENVNCIATVS AD
 INFIMA STATIM DOMESTICI SERVITII MVNE.
 RA SE SE DEMITTIT IGNATIVS.

Insignem in excelsitatem postquam lilium ex-
 creuit, collo tum languido CELSVM RES-
 PICIT IMA. Ad summum in Societate
 Magistratum euectus Ignatius, vltro se
 domi ad ima deiecit officia.

EPIGRAMMA LX.

IN IGNATIVM SVMMO IN MAGISTRATV AD INFIMA DOMESTICI SERVITII MVNERA SE DEMITTENTEM.

*Iussa suprema tuum, Loyola, est tradere : sed tu
Iussa ministerij protinus ima capis :
Nempe, quia imperium tibi detrectare negatum est,
Pares vel minimo maximus ipse Parens .
Et lacero lances inter deiectus amictu ,
Tàm vili tu te pendere lance potes .
Quid reputem? iniuste facis hæc? Loyola; sed inter
Iura humilis Virtus, ius sapit ista suum .*

ELOGIVM LX:

Præstare alijs, & sibi constare,
Quàm sit arduum, vel hinc disce .
Cælû ipsum in summo naturâ positû, nō fortunâ,
Adhuc tamen vertigine trepidando laborat .
Æternum fanè, ac evidens
Celsioribus aut documentum, aut conuicium,
Quo intelligant, hæc duo
Nisi cum insania coire non posse,
Celsitudinem, & securitatem .
Nemo proinde attentius oculos demittat ad pe-
Quàm, in alto qui graditur, [des,
Vbi magnû sēper heret errori, vel paruo periculû.

Humiles habeat oculos Fortunæ superbia,
 Quâ humilē efficere statim possit superbia ocu-
 Fiducia nempe si qua esse potest excelsis, [lorū .

Illa vel sola esto, vel prima ,

Si, dum ab alijs efferuntur ,

Non ipsi se efferunt :

Hoc est omnem ad sublimia vim

Ambitiosi non faciunt , sed modesti patiuntur .

Ad Magistratū in Societate summū euectus Igna-

Puerorum in Templo Magister , (tius,

Minimorum minister domi ,

Fidei Christianæ illos elementa docebat ,

Sodalibus suis parare ab his alimenta discebat .

Et nitorem vtroque curans ,

Illic animorum, hinc lancium ,

Quàm dignus Iesu Sodalis in Templo visus est ,

Tam bonus Christi odor fragrauit Ignatius in

An illū humana vnquā cecitas inuenisset, (culina.

Quæ caput omnium

Omnium infra pedes quærere debuisset ?

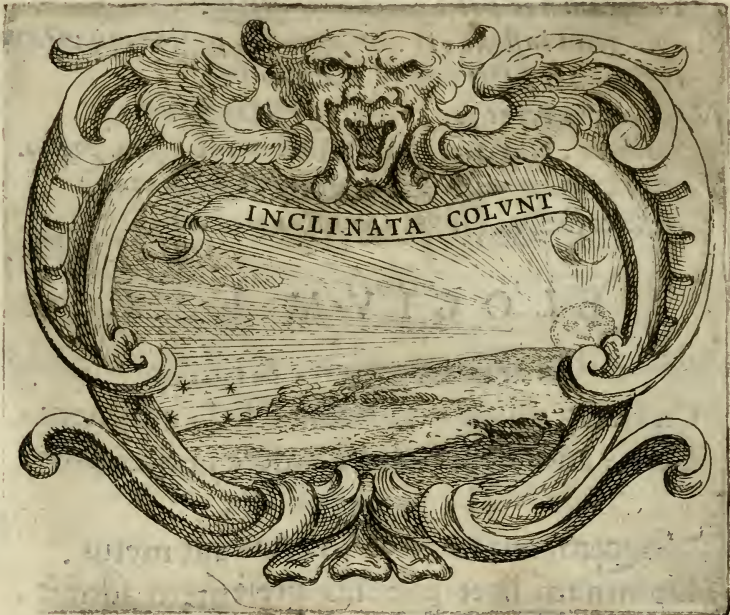
Hic tamen quicumq; aspicit Ignatium, suspicit :

Vsq; ad eò alios supra sursum virtus incedit,

Cum graditur, vel deorsum .

INSIGNE LXI.

S. FRANCISCVS XAVERIVS FLEXIS GENIBVS AD
IGNATIVM SCRIBIT EX INDIA.

Orientem Solem cetera dum moriuntur astra ,
suo occasu **INCLINATA COLVNT** . Cum
se Xauerius vel animo tantum Ignatio presentem
sisteret , ad illum scribens , tamquam homini ,
Parentique suo Sanctissimo reuerentiam flexis ge-
nibus exhibebat .

EPIGRAMMA LXI.

IN S. FRANCISCVM XAVERIVM FLEXIS GENIBVS
IGNATIO SCRIBENTEM EX INDIA.

*Quem tibi tot dirimunt terræ , Loyola , tot Undæ ,
Te coram hæc sistit pagina Xauerium .
Scripta genu inflexo est : qualem tibi pagina , quantum
Inflexo hæc sistit poplite Xauerium !
Nosce characteres , te sic docuisse Magistrum
Scribere , plus docet hic , quàm manus ipsa , poples.
Tantus , tam pronus ? cuius sit epistola dextra ?
Inflexo scripta est poplite ? Xauerij est .*

ELOGIVM LXI.

In aras Diuorum , & titulos
Cæsarum inuade superbia , sed cum metu .
Quid ? adorari simul , & timere non còeunt ?
Si cultus ille esset ,
Quem , aut adulatio præstat , aut metus ?
Dominum licet populus præsentem adoret ,
Illum non rarò libentiùs , quàm illi litaret .
Ignatio certè negare quisquã apotheosim haud
Quem viuentem adhuc , [possit,
Xauerij sanctitas vel ex India consecrauit .
Minor genibus Mundus est ante Xauerium :
Xauerius etiam non ante Ignatium ,
Illi

Illi dum scribit, minor est genibus :
 Quantus ille est, quo tantus est minor !
 Hic verò Xauerium ne magis mirer
 Cælestis pondere sanctitatis libratum in aere,
 An Christianæ humilitatis hac ecstasi

Inclinatum in genua ?

Sed qui post tam alta prodigia

Tam demissus apparet,

Post tam demissum

Altiora illius incipiunt apparere prodigia;
 Usque adeò abundas, Xaueri, miraculis :
 Cum ex ijs tam multa dispergas in Indos,
 Adhuc suppetūt, quæ mittere possis, & Romam.

Ignatij chyrographum

Sacra inter lypsana

Gestari à te suspensum in pectore ;

Te adoratum ab Indis flexo genu ad Ignatium

Quanto facis ista prodigio ! (scribere,

Et tibi tantum itinerum, & gestorum

Nihil tantæ potuit demissionis atterere ?

Quid ? hoc fuit in Ignatium Xauerij ;

Hoc in Xauerio miraculum fuit Ignatij.

INSIGNE LXII.

SACRAMENTORVM FREQVENTIA ROMÆ AB IGNA
TIO RENOVATA FERVOREM PIETATIS INDVCIT.

Bacchi, Cererisque potus, & esca à brutis DIS-
CREVERE FERIS HOMINES, qui cū feris an-
tea & gelidā potabant, & glandibus vescebantur.
Diuini frequentia epuli, quam Ignatius Romæ
primū inuexit, feruorem pietatis inducens, ho-
mines à brutis ferarum moribus vindicauit.

EPI:

EPIGRAMMA LXII.

IN SACRAMENTORVM FREQUENTIAM ROMAE AB
IGNATIO RENOVATAM.

*Sancta Ceres, diuina Ceres, atque vberè quamuis
Prompta manu, nunquam non pretiosa Ceres.
Annonam Loyola tuam si rursus in Orbem
Intulit, & larga dideris vsque manu,
Non unquam tu vilis eris, sed sparsa per omnes,
Conuiuus pretium tu pretiosa feres.
Languēbat Pietas? nempe hoc penuria fecit:
Quid Cereris fecit copia? conualuit.*

ELOGIUM LXII

Vitalem necesse est calorem minui,
Vbi vel nimia sit abstinentia cibi, vel horror;
Porrò frugis diuinæ cibum
Non nisi Pietatis appetit calor;
Et hic rursus cibus
Non nisi calorem appetit Pietatis.
Vt tam inuenire non sit,
Qui hunc non sumat, & caleat,
Quàm qui caleat, & hunc non sumat,
Veteris proinde malitiæ fermentum abijcere
Nemo facilius possit, & citius,
Quàm qui frugi se dederit Eucharistiæ tam bonæ:
Ne-

Nemo etiam se certiùs approbet
 Dignum horreis Cæli frumentum ,
 Quàm in quo probata satis
 Plena Deo inueniatur hæc Ceres .
 Ut sibi constent , non impetrabunt homines ;
 Nisi vino hoc se inebrient virgines germinante .
 Pocula Cæli omnia , vel nectaris ,
 Tandiu erunt amara potantibus ,
 Quamdiu ab hoc vitis fructu verè dulcissimo
 Gustare non incipiunt , quàm suavis est Dominus .
 Porrò ad hoc Ignatius iuge conuiuium
 Sodales acciuit
 Pij feruoris inuitamento frequentes .
 Inde expiatis animæ sordibus ,
 Cum à pastu homines pecudû brutarû horreret ,
 Splendidè conuiuantibus
 Nitorem etiam adiecit in mensa .
 Ab Ignatio enim nitere ornatiùs ,
 Ornari nitidiùs & Tempa ceperunt , & aræ .
 Hunc Iosephum , sit licet Pharao , Mundus colat :
 Voluntaria in fame populi perire ne pergerent ,
 Vberis hic usum dedit annonæ .

INSIGNE LXIII.

LUTHERIANI RABVLAE DISSEMINATOS IN CON-
 CIONIBVS ERRORES ROMAE DETEGITE OS QVE
 REPELLIT IGNATIVS.

Edita de turri accensa fulgens lucernā scopulos
 in circumfuso mari prostantes DAT VITARE
 DVM DAT VIDERE. Scopulosam Lutheriani
 asseclæ doctrinam dum Romę detexit Ignatius,
 illam vt populus euitaret, effecit.

EPIGRAMMA LXIII.

IN IGNATIVM LVTHERIANI CONCIONATORIS ER-
RORES DETEGENTEM, EAQVE PROPTER ININVI-
DIAM ADDUCTVM.

*Dum Lutheriacus, dente infrendente, Quiritum
Mordet in attonita Cerberus Vrbe Petrum.
Approperat, monstri compescat ut ora trifaucis,
Pro claua, Ignati spiritus, igne domans.
Inde reluctantis, latebrasque, Umbraeque tenentis
Perfida Romana perculit ora die.
Inuidia hic contra Loyolam est orta: Tonantis
Hunc prolem, haec Iuno, hic Cerberus ergo probant.*

ELOGIVM LXIII,

Gratis nunquam gratum se praestat scelus.
Alienam in perniciem
Sua foenerat nocitura, cum placet.
Praeiuuit nimia cum libertate licentia?
Tyrannidem expecta cum seruitute pedissequa.
Haeresim porro nemo satis exhorreat:
Et auro, & dulci Babilonis haec mulier
Malis confusum artibus,
Venenum impium propinat errorum.
Et fraudibus illa suis
Cum diem veritatis extinxerit,
Tunc scelerum latrocinij adoritur in nocte:
Dum

Dum Romanus abest ab Vrbe Pastor,
 E' Lutheri lustris in Christi ouile
 Romam lupus ingreditur.

Et quidem Religiosæ vultu, habituque familiæ,
 In ouis pelle ingreditur lupus rapax.

Tum sacris è suggestibus rabula
 Cum, quæ placerent auribus, loqueretur,
 Sacerrimis suggestionibus
 Persuadere cæperat animis, quæ nocerent.

Rumore interim ad se rei perlato,
 Noluit excitare turbas Ignatius,
 Adit priuatim ingenuus sycophantam.
 Sed, alios dementare qui veller,
 Saniora ad respiscendum

Noluit furens Ignatii audire consilia:
 Quin Instructori bono malorum structor;
 Flammam in Ignatium

Communis exciuit inuidiæ. (ditur.

At innoxium sæper igne adamantina Virtus ingre-
 Contra improbus ille scelere iam deprenso,
 Ut publici fori se se flammis eriperet,
 Aquilonaris plagæ redijt fugitiuus in glaciem.

Quam interim nõ mercenarius Petri Ignatius est.
 Cuius pro grege ponere sic animam est paratus:

INSIGNE LXIV.

EX OBJECTIS FALSO CRIMINIBVS, MIRABILI RATIO.
NE ROMÆ IGNATII SANCTITAS APPARET.

Falsam rebus vel minimis magnitudinem mi-
croscopium dum affingit, illarum figuræ ap-
paret ignorata VERITAS EX MENDACIO
Conficta in Ignatium crimina hoc illi profuere:
cum de ijs iudicio quæritur, mirabili ratione ve-
ra Ignatii Sanctitas apparet.

EPI.

EPIGRAMMA LXIV.

IN IGNATIVM FALSORVM CRIMINVM ACCERSI-
TVM, EX IISQVE RATIONE MIRABILI ABSOLVTVM.

*En cui tam crebrò squallens in carcere pædon
Perfidia infecit facta luente genas .
Haud unum impostor fidei Minoa, nec una
Ignemque, & meritam fugit in Vrbe crucem .
Loyolam agnoscat Mundi arbitra Roma: tot Vrbes
Quod nequiere, potens obruat ipsa nefas .
Insimulator, ades: cognoscit Roma; sed ecce
Roma reum absoluit: Roma tibi imposuit:*

ELOGIUM LXIV.

Telluri quandoque profunt, & fulmina:
Quæ sterilis putabatur intacta,
Aut gemmis, aut auro detectis,
Scissa vulnere patuit pretiosa.
Bilinguium inuidorū linguis plusquàm trifulcis
Romæ fulminatus Ignatius,
Facto velut in tellure cordis hiaru,
Thesaurum illicò probitatis ostendit.
Seù testibus tempus,
Seù tempori accusationem accōmodans,
Calumniæ telam,
Quam denso textu implicarat improbitas,
Por-

Portento retexens rariore Deus explicuit .

Ità Ignatij vitæ , morumque

Iudices alibi , Romę testes adhibuit :

Qui ad diuersa quisque negotia cum venissent ,

In hoc omnes ,

Vt cum laude testarētur de Ignatio , conuenere .

Doli cuniculum vbi rimata vēritas est ,

Vi astus omnis in auras efflatâ per rimas ,

Plausum fragor ille innocenti edidit, nō ruinam .

Et rumpi tunc debuit liuor ,

Dum constantiam nequijt virtutis effringere .

Sectis ità capitibus, contra obtreptantium virus

Hæ demū viperæ in elemētū antidoti trāsierūt .

Tum à quo pestilentia velut afflato ,

Calumnia morbosa cum glisceret ,

Horrebant scelerum plerique contagium ,

Perpicuâ deinde veritate ,

Ab eo sanandis animis

Parauere sibi morborum omnium panaceam .

Tàm prouidè cum virtute Deus agit , & benè :

Ne non sit vbique semper intrepida ,

Turissima illi conflat , vel ex hoste præsidia .

INSIGNE LXV.

IGNATIVVS, ET SOCIJ IN INVIDIAM ADDVCTI, ET
 LATÈRE ALIQVAMDIV COACTI, PERSPECTA
 INNOCENTIA, CVM PLAVSV TANDEM
 ERVMPVNT.

Quos viminea clausos in theca rēpore inclemen-
 tiori seruamus, POST EXACTAM HYEMEM
 flores ex illa effracta pandimus erūpētes. Igna-
 tium, & Socios continuerāt aliquandiū domi ex
 liuore confictæ calumniæ: Virtutis suæ florem
 palā deinde exactâ illâ tempestate protulere.

EPIGRAMMA LXV.

INIGNATIVUM VNA CVM SOCIIS AB INVIDIAE PRO-
BRIS CVM GLORIA ERUMPENTEM .

*In tua , liuor edax , vertes iam viscera dentes ,
Loyola irritat cum tibi fama famem .
Exiit è latebris , & falsas exiit umbras
Spectat e Virtus cyclade lucis ouans .
Eripe te Cælo , Stygÿsque immitte cauernis ,
Turbatamque fremens nocte repende diem ,
Immò mane , nullam tibi iam Styga deprecor : omnem
Loyola sortem videris , hoc satis est .*

ELOGIUM LXV ,

Time diem , scelus ,
Tunc maximè , cum opertam tenebris
Latere compuleris in nocte virtutem .
Bellua , liuor , immanis , patique manum infueta ,
Cum tam metueret cicurari , quàm nollet ,
In quas ipsa conijci debuit ,
Humanitatis Magistros penè egit in caueas .
Nil profectò Romæ magis præposterè factū vi-
Quàm cum innocentæ agnis (dit ,
Obseratæ domunculæ inclusis ergastulo ,
Toto in Urbis theatro
Calumniantium lupi liberiùs ferocirent .
Visque

Vsq̄ue adeò arduum est virtuti stare ,
 Cum ab illa ruinam timeret improbitas .

Verùm erecta demum virtute

Vitium nunquam stetit .

Nullo licet illa verberare

Scelere compactos Iericonthinos muros arietet ,

Clangente famæ tuba

Illos vel sono virtus euertit .

Iesu Socios , angusta pectora ,

Domus arctant angustiae ?

Time iterum , scelus :

Magnum in te virtute agis arctatâ cuniculum :

Vt illum scintilla vel tantula

Veritatis attigerit ,

Tuarum in te fraudum arces quatiêdo disijciet :

Ne presso tellus àeri pondus fiat :

Per excussos ille demum vel montes exiliet :

Supra & àerem leuis ,

Et ignem ardens est Virtus

Suum illi , suû hæc sibi locû quærît , & vindicabit

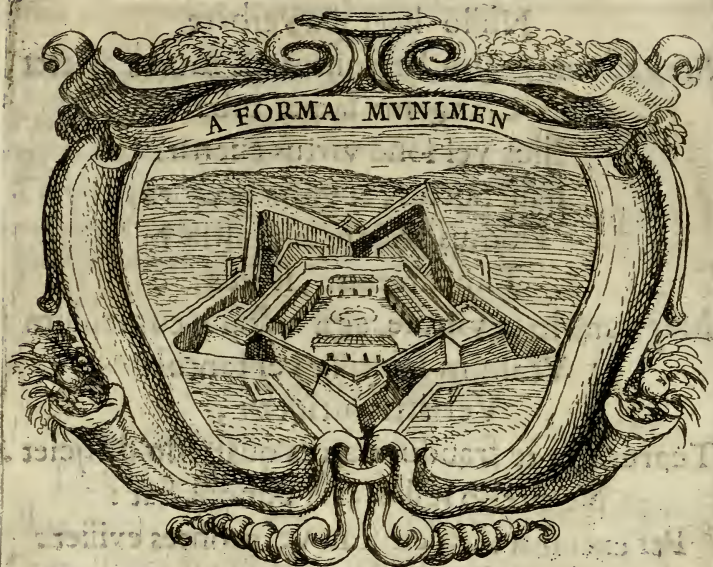
Vt scias , luor , quàm deprimas periculosè virtutem

Debitus illi locus , est Cælum

INSIGNE LXVI

COLLEGIUM ROMÆ GERMANICÆ, ET HUNGARI-
CÆ IUVENTVTIS INSTITVIT IGNATIVS.

Dispositis ex arte, firmisque surgens propugnacu-
lis Arx, suum habet A FORMA MVNIMEN:
Ut ad Romanam propugnandã fidem Germa-
nica, & Hungarica Iuventus valeat, Collegium
illi Romæ Ignatius optimã formã litterarum, &
pietatis instituit,

EPI-

EPIGRAMMA LXVI.

IN GERMANICAE, ET HUNGARICAE IUVENTVTIS
COLLEGIVM ROMAE AB IGNAT. INSTITVTVM.

*Sparsit Hyperboreis glaciale in montibus Arctoa
Canitiem, & pigra torpuit Iſther aqua?
Addis caluitium, Calvine; et transfuga Luther;
Et centum adijcitis sordida monſtra lutum?
Cæſareæ ſoboles Aquila germana, periculum
Romani ad Solis lumina ſume tui.
Ne glaciem, aut ſordes habeas, te Ignatius arſit;
Hoc tibi ab Igne calor: hoc tibi ab Igne decor.*

ELOGIVM LXVI.

Lernæ monſtrum capitale Hydra,
Quàm multis te capitibus Hæreſis impiat,
Aquilonarum plaga!
Hoc interim te portento, ſuo vt expiet Igne,
In Germanica, & Hungarica prole.
Ad ardua quælibet fortes, & alacres
Hercules Ignatius Romæ inſtituit domitores.
Profunda Iunioſus ille Tartara
Vivus penetrarit in fabulis:
Et illuſtris pompâ mendacij
Trementem Cerberum
Soli potuerit oſtentare pallenti:

Verum in historijs

Tuum erit, Iuventus Germana, præconium,

Quæ non medicatis frugibus ossa,

Sed ingenuâ veritate

Tria guttura latrantis impietatis oppleueris

Immanique portento, nō sopore strato, sed funere,

Ad inferos ne trahantur,

A ferali animorum interitu

Tâm multos vitæ iam afferas, & saluti.

Interim altrice Româ

In hæc portenta virium adulta grandescis:

Ignatij animata calore

Secura vitæ es,

Quæ exulta virtutibus,

Tandiu animo um distas à funere,

Quandiu vitiorum non torpes à frigore

Litteris etiam, ac disciplinis imbuta

Romanum Cælum, & mores

Sic iam fer tecum, vt transfèras:

In hoc enim te Roma educat, edocetque,

Vt hanc demū discas facere de ipsa metaphorâ:

Nihil enim tuo ex instituto propriè magis effe-

Quàm cum hoc feceris, (ceris,

Româ tecum tuas in oras, inuectâ translatum:

I N S I G N E L X V I I :

CONSTITVTIONES SOCIETATIS AB IGNATIO SCRIP-
TAE FREQVENTIBVS DIVINAE TRIADIS, ET DEI-
PARAE APPARITIONIBVS COMPROBANTVR.

Solis ac Lunæ **ALTERNO MVNERE VISA**
turò via inceditur. Religiosæ perfectæque virg
femita an non clarè pareret Ignatio qui, de ill
Constitutiones dum scriberet, & Diuinam Tri-
dem, & Deiparam Virginem sibi habuit afful-
gentes ?

EPIGRAMMA LXVII.

IN IGNATIUM SOCIETATIS CONSTITUTIONES PRE-
 QVENTIBVS DIVINAE TRIADIS, ET DEIPARAE
 APPARITIONIBVS CONSCRIBENTEM.

Quàm pleno (Loyola vides ?) in lumine Virgo !

Quanta tibi rupto fulget ab axe dies !

Dignum nocte sua quid vana lucerna Cleanthem ,

Doctasque eloquij laudet in arte moras ?

Dum scribenda facis , scribis facienda , lucerna

Ignati , et Mariae , et Numinis illa probat .

Perge Parens : Iesu trabis hae in luce Sodales ?

Qui sequitur te non ambulat in tenebris .

ELOGIUM LXVII:

Ne Spartam desideret aliquis in Societate
 Vel Romam ,

Ad propugnandam fidem ,

Et pectora Socij pro mœnibus habent ,

Et Pietatis cultu Religionis Arcem edificant.

An Legislatore in Ignatio

Meliorẽ fortiti sunt Socij & Licurgũ , & Numã ?

Et illorum alter fortibus ab Apolline ,

Pijs alter legibus ab Ageria fidem adsciuit :

Quid Ignatius ?

Augustioribus tantò , quantò & verioribus

Vtrumque superavit auspicijs .

Supra

Supra barbaram Spartanorum ,
 Supra Romanorum impiam ,
 Piam fortitudinem , fortem Pietatem
 Suis Ignatius legibus Socijs imperauit .
 Interim pro tripode Apollinis, Solis diuina Tri-
 Pro falso Ægeriæ Numine, (dem ,
 Veram Deiparam coram habuit approbantes .
 Quid ? suę hypostasim voluntatis
 Cum Iesu fecit Iesu Societas :
 Hinc vnum est vtrique
 Pium ex equo votum , & forte ,
 Aliorum in salutem & viuere , & mori .
 Effectus eiusdem causę sunt eadem ?
 Hinc corporibus
 Iesu , ac Societatis Iesu formandis
 Deus pariter , ac Deipara conspirarunt .
 Securo iam animo , constanti & manu.
 Scribe leges , Ignati .
 Tuam in istam paginam
 Quæ nã è terris irreperere umbra possit erroris ,
 In quam Parens ipsa Veritatis
 Tanta se cum luce fundit è Cælo ?
 An licuram illi quisquã audeat Censor inducere ?
 Sed scripta hæc omnia Palatij Magister ætherei ,
 Et Summus idem Pontifex approbavit , Deus :

EPIGRAMMA LXVIII.

HONORES IN SOCIETATE AB IGNA-
TIO REPELLVNTVR.

Elegantes, proceræque lauri si vineam ambient,
opportuno ad fructum negato illi Solis aspe-
ctu, ORNANT., SED IMPEDIVNT :
Constitæ in fructum Societati ne dignitatum
honores obsessent, illos ab ea exclusit Ignã-
tius.

EPIGRAMMA LXIII.

IN HONORES AB IGNATIO IN SOCIE-
TATE REPVLSOS.

*Seù tumet in Tyrio pretiosum syrma ueneno,
Aula uel à Phrygia barbara fulget acu;
Seù graue gemmato caput à diademate multum
Inter adoratum pondus Inanis habet,
Esto procul, speciosa oculos non figis honorum
Umbra: nec in nostra queritur umbra die.
Vrere decretum est Socij's; nemo efferat ignem.
Vi flamma urendi, cum tenet alta, caret.*

ELOGIUM LXIII.

Nunc verò Insulæ Ignatium accusate superbiæ:
Crimen diluere certè non poterit,
Qui vos, nuncupato etiam voto, nolit admittere.
Sed illum tamen absoluite:
Cum reuerentia omnis,
Velut à longinquo, sit maior,
Ut vos colat impensius,
Aditu vobis in Societatem obstructo,
Procul vos decreuit aspicere.
An verò Societas illa
Longum syrma trahere possit à tergo,
Quæ lesum in fronte gerens,

Ex instituto debet succincta lumbos incedere?
 Depositura venis sanguinem,
 Quid humeris ostrum ambitiosum imponat?
 Quæ verò Societatis ambitio est,
 Labores suos
 Sanguinis habet, non purpuræ candidatos.
 Quem cum omnem exhaustâ vitâ persoluerit,
 Tunc vnum illum pileum sumat,
 Quo in libertatem asserta filiorum Dei,
 Manu vel atrâ mortis
 Transcribatur in album cælestium Purpuratorû.
 Porro Societatem Iesu
 Filiam suam, non mercenariam
 Pastor hinc Petrus agnoscat:
 Ut pro Christi ouibus ponat animam,
 Non ut Christi oues denudet in pretium,
 Hoc vno diuino affectu Vaticani seruit imperio,
 Quæ humanis affectibus se maior nouerit impe-
 Tu verò hic, Sodalis Iesu, te proba: [rare.
 Lineamentis hincce confimilem
 Vultum animi si non habeas,
 In ingenua sobole te ipsum time degenerem.

INSIGNE LXIX.

IGNATIVS SIBI SOCIISQUE TESSERAM FACIT, AD
MAIOREM DEI GLORIAM.

Planetarum orbibus, qui proprio motu in occa-
sum feruntur ab ortu, inscriptum est, RAPIMVR
MAIORE, quia maioris Cæli motu ab occasu ra-
piuntur in ortum. Sua, & Sociorum vota, Ad
maiores Dei gloriam, motu hoc supra cæteros
cellissimo, rapi voluit cælestis impulsu virtutis
Ignacius: EPI.

EPIGRAMMA LXIX.

IN IGNATII, ET SOCIORVM TESSERAM A.M. D.G.

*Siue molnda Ceres vento est, Operatur in alto,
Fortia ventorum qua mola flabra petit.*

*Siue ingens ratis aquor habet, luvat ire per altum
Nec pigra telluris radere littus amat.*

*Siue tenebrarum pelluntur ab Orbe phalanges,
A maiore oritur sidere vecta dies.*

*Spargere sic iubar, Ignati sic uela per aquor
Tendere, sic Cererem ferre salutis amas.*

*Ergo sola tuum diuina est gloria uotum,
Maior & est uotum gloria sola tuum.*

*Esse tibi uanum quis dicat nomen ab Igne?
Qui nunquam dicit sufficit, Ignis hic est.*

ELOGIUM LXIX.

Tàm sanam esuriem, & tantam
Non nisi benè valenti exercitatio iugis irritat.

Fortia & agens, & patiens
Calorem stomacho Ignatius cōcepit immodicū.

Parasitator proinde nobilis
Immensam dumtaxat ad mensam
Maiorem Dei gloriam opsonatur.

Porrò fluxere ludibria,
Quando Ignatius totus sudat in gloriam,
Quam

Quam caducam ne reputes , Dei est ,
 Ne vanam , fatagit pro maiore .

Mare iam in Ignatio nosce , vel Solem .

Vt probrosa in ipsum flumina deuoluat inuidia ,
 Suum nomen hoc amittent in pelago .

Vt labes illi aspergere conetur improbitas ,
 In lucem hoc degenerabunt in Sole :

Et Iesu Societas

Diuinæ glorię syncategorema infinitū amplexa ,
 Laborum , facinorum

Nec Isthmo territa , nec immensitate perculsa ,
 Nullum sibi Herculem ,

Nec ab alio passa est obijci , nec à se se .

Termini proinde tam impatiens , quàm ignara ,
 Diuinæ gloriæ facturas vbique basim ,

Suas vltius propulit columnas , & protulit ,
 Gloriosiore dignas epigraphæ ,

Quia maiore Dei gloria inscribendas :

Dignum fanè Ignatio votum ,

Quia Ignis celsitate digna superbia :

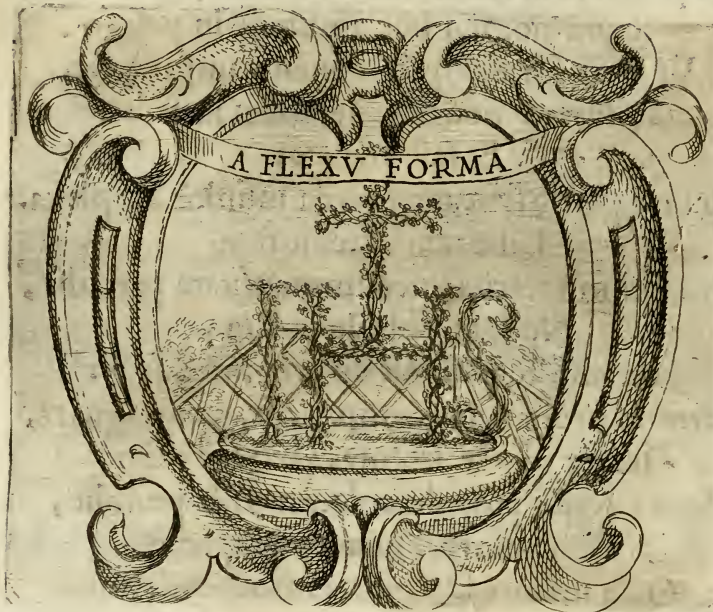
In Cæli tantum sublimi Ignis ,

Diuinæ solùm in sūmo gloriæ quiescit Ignatius .

INSIGNE LXX:

OBEDIENTIAM PROPRIVM SOCIETATI CHARACTE-
 REM FACIT IGNATIVS.

Teneriores cum ex arte flores inteximus, eorum
 facili A FLEXV FORMA quæuis effingi-
 tur. Ordinis sui Socios in omne Maiorum
 imperium, & nutum non aliter Ignatius pro
 indito Iesu nomine voluit esse flexibiles.

EPIGRAMMA LXX.

IN OBEDIENTIAM PRO CARACTERE SOCIETATI
TRADITAM AB IGNATIO.

*Texat equo thoraca Cilix, villosa det Vrsus
 Strata alijs, patriam Caucasus, antra lares -
 Sunt, quibus est pulchrum per Tartara querere Cælum,
 Et quibus aeternum vita sepulta mori est.
 Sit Socys, Loyola inquit, parere, character:
 In meriti & grande hæc tessera nomen eat.
 Victor habet palmas, qui paret, & imperat astris:
 Parere imperijs, imperium parere est.*

ELOGIVM LXX.

Cum Cæli, & via, & ianua sint angustæ,
 Citiùs vtramque, ac certius
 Nemo possit inuenire, quam cæcus:
 Sed qui suis quidem pedibus
 Oculis tamen ambulet alienis.
 Sphyn gem dedi, & Oedipum dabo:
 Vir obediens hic est:
 Qui membrum cum sit Christi, non monstrum,
 Oculos suo tantum habere debet in Capite.
 Ità quod illi, aut dirigendo vident,
 Aut indicant imperando,
 Cæcus ipse sequitur diligendo facilis,

Parendo fortis exequitur ?

Quid ? militia est vita hominis ?

Vt Ordinis sui militia obediens

Victorias loqui posset in Cœlo ,

Militarem illi Obedientiam

Ignatius imperavit in terris .

Profanæ olim accensus amore militiæ .

Militiam postea diuini amoris instituens ,

Hostem illi non mentem mutauit armorum .

Filios proinde lucis in Principē instruēs tenebra-

Sua vt tela certos semper in ictus dirigant; (rū,

Illos Obedientiâ prorsus excœcat .

Porrò si iubentis in capite

Noster oculus Christus est ,

Quàm nobis totum corpus lucidum erit ;

Quorum oculus nequam esse non potest !

Denique cum æquè monstrosus sit,

'Aut truncum , membra omnia sine capite ,

'Aut hydram, omnibus habere caput in membris,

Suum Ordinē, formæ corpus præstâtis, vt faceret,

Membris omnibus vnum caput imposuit .

Factus est obediens ad vsque mortem Iesus :

Vitæ nostræ factus est , obedire , character :

An Iesu non sit socius , qui Iesu sit similis ?

I N S I G N E L X X I .

CATHECHISMI PVERIS TRADENDI MOREM INSTI.
TVIT IGNATIVS.

Suis in nido pullis mater auicula apta deferens
alimenta, MOLLITA DAT TENERIS. A-
lendis, imbuendisque Christiana pietate Pue-
ris, fidei nostræ elementa in Cathéchismi
tradendi forma, eius moris Ignatius institu-
tor emollijt.

EPIGRAMMA LXXI.

IN CATHECHISMI PVERIS TRADENDI MOREM AB
IGNATIO INSTITVTVM .

*Nempe rudimentum linguis infantibus hoc est,
Quod nullo euoluent sine Lycea satis?
Aetheris arcanum, Triademque, hominemq; Tonantem;
Infanti infandum hoc audeat ore Puer?
Balbutire Deum scis infans lingua? diserta es:
Altior hac unquam non tibi gymnas erit.
Eloquij sileas tua numina, Roma: disertas
Infantum linguas qui facit, hic Deus est.*

ELOGIVM LXXI.

In hoc tenui, sed non tenui cum gloria
Magnus sudauit primò labor Ignatij:
Vt odorem diù,
Quo semel imbuta fuerit seruatura,
Benè pueritia imbuatur.
Iesu proinde pigmentarius
Puerorum in vascula
Diuini nominis oleum,
Hoc est, Christianæ balsamum pietatis infudit.
Ipso statim initio, suo de fine
Aetutulam rudem noluit ignorare.
Vsq̄ue adeò illam sapere docuit ante, quàm scire,
Iam

Iam verò qui, ad se vt venirèt, paruulos inuitaret,
Christum vicissim.

Libenter ven ire ratus ad paruulos,
Per fidei & documenta, & opera
Simul Christum ad Pueros,

Simul Pueros deducebat ad Christum:
Ituris naturæ prauitate in obliquum stirpibus,
Ne in dirigendis adultis

Labor olim conaretur inanis,

Teneris adhuc, regulâ vitæ morûq. rectâ applicuit.

Iam verò Gentium auctore Magistro,

Opera quæ nesciat, mortua Fides est;

Ergo viuere Christum in illo quis credat,

Qui & Christi Fidem, qua credat, ignorat?

Mammilla Regum hæc est:

Huius concupiscite lac, Infantes!

Quo benè quisquis alitur,

Ne cum terræ filijs volutetur in sordibus,

In Cœli porphyrogenitum educatur.

Agite iam, prolem quicumq; benè amatis, Patres,

Sinite paruulos ad Iesum ire per Socios:

Hoc nempe, votum Iesu, quod fuit,

Ambitionem fecit Ignatius Sociorum.

I N S I G N E L X X I I .

SOCIETATI PRAECIPVVM STATVIT MVNVS IGNA-
TIVS, IVVENTVTEM IN SCHOLIS INSTITVERE .

Citrium malum suo inclusum continemus in
modulo , DONEC FORMETVR in ipso
iam adulto moduli continentis imago . Et
Scholas instituit Ignatius , vt ab earum mo-
dulis , litterarum , & pietatis imaginem in-
clusa Iuuentus accipiat ,

EPIGRAMMA LXXII.

IN BONARVM ARTIVM SCHOLAS AB IGNATIO
INSTITVTAS.

*Cude numisma, Puer, sed imagine cude Tonantis,
Ex auro mentis cude numisma, Puer.*

Iunge bonis discendo bonas virtutibus artes:

Scire, hoc est hominis; sed bene scire Dei.

Non secus ex Pueris Loyola numismata cudit,

In quibus et Pallas iungitur, et Pietas.

Exige: cui Domino hoc solues, Libitina, tributum?

Hæc duo quod cudunt signa, numisma Dei est.

ELOGIVM LXXII.

Vt pretiosior sit auro scientia,

Adhuc non est sine igne Caritatis obriza.

Adhuc sine oleo Pietatis,

Cum vili ferro à rubigine non est tuta:

Quam à scelerum actu cum contrahit,

Tunc sæpiùs quàm ferro aurum,

Ignorantiâ fit scientia ipsa nocentior.

Nam quando cuique non præstitit

Carere scientia, quàm abuti?

Bonis artibus cum Scholas Ignatius aperiret,

Aditum malis obstruxit astibus, ne subirent.

Ad quos eliminandos sæuire cum veller,

Ipso in limine frontem statuit Pietatis:

Tantulis proinde in Pueris ,
 Quanti & Steropes educantur , & Brontes !
 Atque hi non sub ignis Deo Vulcano ,
 Sed sub igne Dei Ignatio,
 Vera fulmina vero procidunt Ioui .
 Monstrosis terre filijs
 Gradus olim in Cœlum , Pelion , Ossa :
 Nefarijs inferorum asseclis
 Fraudes , scelera , montes in Superos .
 Trifulcis ignibus vindicatum est de Gigantibus :
 Pijis litteris de rebellibus triumphatur .
 Iam , inuestigare de Mundo
 Hæc homini occupatio data sit pessima :
 Cum in vsus tam bonos illa concesserit,
 Melior hac homini occupatio dari non poterit .
 Denique , vt sis ad sobrietatem sapiens ,
 Misce meram Pietate Scientiam :
 Vt sis ad Sapientiam sobrius ,
 Meram misce Scientia Pietatem :
 Pietas tibi ;
 Etiam alijs te Scientia præstat bonum :
 Macti , Iuuenes : Serpens liuore iam rumpitur :
 Pijis his artibus malum , bonumque
 Reprobare , & eligere cum scietis ,
 Verè eritis sicut Dij .

INSIGNE LXXIII!

SOCIETAS ABIGNATIO TOTO TERRA-
RVM ORBE DISSEMINATVR,

Signiferi Orbis, & Vrsæ sidera vides expressa: Ver-
tente se breui ambitu frigidâ circa Polum Vrsâ,
Zodiaci sidera FERVIDIORA LATIVS pro-
uehuntur. Quam Dei, Fideique causâ suam
voluit ardere Societatem Ignatius, hanc vbique
diffusam in Mundum omnē voluit disseminari.

EPI.

EPIGRAMMA LXXIII:

IN SOCIETATEM TOTO TERRARVM ORBE AB
IGNATIO DISSEMINATAM.

*Orta recens, et adulta breui, numerosa per Orbem
Brachia, Loyola porrige lecta cohors.
Hesperus haud noctis, neque vulsus terreat umbris
Eous; flamma Sirius, Vrsæ gelu.
Tu Zephyris vinces Austros, ardore Triones,
Et cadet ante tuum quælibet umbra iubar.
Metatibi haud Cancer, neq; sit Capricornus: ut omnes
Irradies, Tropicus Solis ubique tui est.*

ELOGIUM LXXIII.

Quanto ferbuit calore Parens Ignatius,
Qui sparsos vbique filios
Membra sua potuit animare tam diffusa!
Totius Mundi hospita
Futura Romæ Iesu Societas,
In totum terrarum Orbem
Suas deducit ab Vrbe colonias.
Et nunc pulchri pedes euangelizantium pacem
Tartareo prædone depulso,
Positione sui
Cœlesti pro Domino adeunt possessionem.
Horreis daturus messem æternis,
Vbi-

Vbique feminandum censuit bonus Agricola :
 Porrò bonum hoc semen , mala omnia pati,
 Et suis , & Sociorum humeris
 Securam sarcinam consultus Parens iniecit :
 Docuitque melius exemplo , quàm verbis
 Barbarorum terras desertas , & steriles
 Ad bonam , vberemque frugem
 Immitia ab ijs omnia patiando mansuescere .
 Atque hìc caritatis , lector , alchimiam
 Vel intellige , vel mirare .
 Populos tàm multis in regnis tàm innumeros
 Vt ab interitu vindicaret in salutem ,
 In terras omnes , & maria
 Suo Socios Ignatius misit è cœtu tàm paucos .
 Sed homines in hac humana cõpage vix homi-
 Quia agente Deo penè iam spiritus , (nes,
 Suum Ignatius ad ignem planè fecit empiricos .
 Quicquid enim de se aspergerēt ipsi vel modicè ,
 Tartara licet saperet ,
 Virtutis illicò redolebat empyreum .
 Vsq; adeò verum in omnes diffūdi vult bonum :
 Et omnia vel vnus implet ,
 Vnus quem implet Deus .

I N S I G N E L X X I V .

SOCIORVM VULT ESSE VOCATIONIS IGNATIUS,
ANIMARVM CAUSA DIVERSA LOCA PE-
RAGRARE.

Dum irrequieta circumaguntur in Cœlo sidera ;
rebus subiectis omnibus sua VERTIGINE
PROSVNT . Vni loco suos socios noluit
Ignatius affigi , quos Dei gloriæ , & proxi-
morum salutis ergo ad terras omnes , & ma-
ria obeunda voluit expeditos .

EPIGRAMMA LXXIV.

IN SOCIETATEM DIVERSA LOCA EX PROPRIAE
VOCATIONIS INSTITVTO PERAGRANTEM.

*Damnante an Cælo ritu Scythæ barbarus omni est?
Barbarus anne vagam fertque, refertq; domum?
Ire iuuat, Socij, ritu hoc: quacumque vagantes
Vectare, et nulla figere sede lares.
At, sibi quòd profit, mutet Scythæ barbarus oras,
Vos uariante alios, ite, iuuate domo.
Tunc Scythicum, vestrūque hominum ne credite morē:
Ille feras deceat, sed decet iste Deos.*

ELOGIVM LXXIV.

Cui solum omne patria est,
An non fortem Societas Iesu se probat?
Amplius etiam;
Cui nulla tellus est patria,
An non se probat Societas Iesu fortissimam?
Ecquid illa sit fortius,
Quæ nusquã per vim potest nec teneri, nec pelli?
Vnde autem pellas, quæ ita vbique ciuis est,
Vt exul vsquam esse non possit?
Vbi teneas, quæ ita vbique exul est,
Vt patriam nusquam habeat nisi in Cælo?
Sui tandiù secura census, quandiù corde nõ caret,

Supellectilem omnem non supra humeros ,
 Sed intra pectus Iesum quòquò vehit ,
 An non omnia bona sua secum portat ?

Suum statuens in labore brauium,
 Comprehensura currendo , quiescit in motu :
 Quem vt in se possit experiri perpetuum ,
 Salutis alienæ calcari se commouens,
 Per omnium patientiam ærumnarum,
 Nec otij patitur carceres , nec quietis .

Arbor sanè bona

Bonos datura fructus vbique ,
 Translatitia veluti planta ,
 Nullam , vt frugifera sit ,
 Certam suæ deposcit radici tellurem .
 Sanguine , quem Societas in venis ,
 Deo , quem gestat in corde ,

An non fata omnia

Et foecunda , & felicia possit efficere ?

Alia alio in solo poma

Veneno exuto mansueuerunt :
 Societatis fructus est , Christo insito ,
 Vel infectis terrarum campis ,
 Virus omne superstitionis auferre .

INSIGNE LXXV.

SOCIOS IIS SAEPE VERBIS HORTARI CONSUEVIT
IGNATIVS, ITOTE ET OMNIA INCENDITE
ET INFLAMMATE .

Horridum vepretis informibus agrum , vt frugi
sit , INCENDERE PRODERIT . Scelerum
dumis cum Ignatius mundum omnem hor-
rentem aspiceret , illum , ad bonam ferendam
frugem , vt feruore spiritus incenderent , So-
cios hortabatur .

EPIGRAMMA LXXV.

IN IGNATIVM SOCIOS IIS VERBIS ADHORTAN-
TEM, ITOTE, ET OMNIA INCENDITE, ET
INFLAMMATE.

*Qua niue, quo Borea, quo pigro afflata Boote
Tota sub aeterno frigore torpet humus?
Ferte citi flammæ, Mundusque resurgat ab igne,
Cui longum est funus, funus, et Urna, gelu:
Igneus hæc Socijs passim Loyola; profari
Non aliter poterat lingua? cor Ignis erat.
Ignis erat cor? cor dederat Loyola Tonanti:
Cordis et Ignati cor Deus Ignis erat.*

ELOGIVM LXXV.

Mundo tot sæculorum senio laboranti
Quid antiquius,
Quàm calor refrigesceret caritatis?
Tanto proinde seni, & tam frigido
Quæ nam ad fouendum sufficeret Sunamitis?
Iesu inuenta Societas est,
Quæ bonorum operum amplexu feruenti
Castè se Mundo iungeret in salutem.
Et suo laborantem sæculo Phænicem Mundum,
Vt viuidam reuocaret ad Iuuentam,
Strue hac verè odorata Caritatis,
Suis á filijs iussit illum Parens incendi,

An potius, arida omnia cum videret in terris,
Nihil habuit aliud,

Quod illis voueret Ignatius, nisi flammam?

Et vndis vlttricibus

Cum abluere olim Deus

Mundum ad munditiam nequiuisset,

Ignibus nunc beneficis

Illum expiare tentat Ignatius ad splendorem:

Postquam diuinæ legis immemores,

Obluionis in puteum

Ignem homines Caritatis abiecerant,

An non ille à scelerum corruptela

Crassam ibi transfret in aquam?

Adhuc tamen nouus Elias, Ignatius

Homines Deo consecraturus in victimas,

Ignem illinc feruidæ pietatis accendit:

An quia, indignationis qui latebat in nubilo,

In mera sudæ Caritatis die

Per Iesu Socios Iustitiæ Sol refulsit?

Age iam:

Vt faustè diem summi Iudicis vltimū anteuertas,

Has in te flammam terrarum Orbis admitte.

Non erit olim, cur vltor in te ignis ille descendat,

Si hoc ab incendio, scelerum sublata materie,

Quid in te possit vrere, non habebit.

INSIGNE LXXVI.

INSTITVTIS IGNATII, SOCII OMNES IN LVSITANIA
 APOSTOLI NVNCVPANTVR.

Granis eodem sub cortice punici mali contentis ,
 ab imposta verticis corona HONOR OMNI-
 BVS IDEM est . Vlyssipponenses eos omnes ,
 qui institutæ ab Ignatio Iesu Societati nomen
 dedissent , specioso Apostolorum nomine co-
 ronarunt .

EPIGRAMMA LXXVI.

IN LVSITANOS, QVI IGNATHI SOCIOS APOSTOLOS
NVNCV PARVNT.

*Magnanimi, & Solis Soles Orientis, & armis
Lusiada, & magni ter pietate Duces,
Loyola socios quo nomine fertis? Iesu
Qua tituli clarus laude Senatus erat.
Non est desidia, non nomen, Apostolus, Umbra est:
Et vos Sol vocat in praelia, Lusiada.
Hoc eat armato armatus cum milite miles,
Et labarum labaro firmet uterque suum.
Ne pereat, vincatur Eos: vos praelia vestro
Marte, at nos nostra vincere morte iuuat.*

ELOGIVM LXXVI.

*Natantes vrbes, tua nauigia,
Votis Vlyssippo tam varijs
Inscendi aspicias, & impleri?
Desinat, iam tibi esse miraculo,
Quòd perituræ opes
Per tanta queri possint pericula pereundi.
Prodigiosius aliquid iam mirare,
Quòd per opum omnium contemptum, & sui,
Pericula quærant, & funera perituri.
Iam, quæsituris omnes, omnia qui reliquerant,*

Nomen olim fecerat Iesus Apostolis:

Et quos Iesu Socios

Instituta fecerunt Ignatij,

Hos Lusitani salutauerunt Apostolos :

An quia, ad Christi lucra vt omnes adijcerent,

Cum relictis suis omnibus,

Et ipsi se se relinquebant in pretium ?

Magnanimi porrò Lusitadæ

An in eos magni nominis largi non essent,

Quos in se animæ tantæ

Videbant esse largissimos ?

An verò Apostolorum vultus

Vel à pedibus agnouere,

Quibus ideò pulchris,

Quia in pacis Euangelium expeditis,

Iesu vestigia tam & propè, & plenè calcabant?

An quia, vt Apostolos in terras è mari,

Ità in mare Socios vocabat Iesus è terris,

Vt ipsos non hominũ modò piscatores efficeret,

Sed vt ex barbaris, hoc est brutis,

Homines efficerent ipsi piscando ?

Verùm cū Lusitanis quid vltra moror in titulo ?

A quibus accepit rerum tam larga præsidia,

Debet ijs Societas plus sanè multò, quàm nomē.

INSIGNE LXXVII:

VARIOS IN SOCIETATE GRADVS APTE IGNATIVS
DISTINGVIT ET ORDINAT.

Varia columnæ segmenta seorsim elaborata vsui
tunc erunt, & ornatui, cum **ORDO DABIT
FORMAM**. Ut aptè Societas virtutem, Fi-
demque suffulciat, suos in gradus ab Ignatio
distincta, & ordinata ab hac forma fortem
vsu accipit, & decorem.

EPIGRAMMA LXXVII.

IN SOCIETATEM VARIIS GRADIBVS DISTINCTAM
AB IGNATIO, ET ORDINATAM.

*Cur Phlegetontæus nigro cum milite Princeps
Nil plusquam Ignati nomen, & ora timet?
Principis Inferni cur castra vicaria terris,
Hæresis hoc odit nomen, & impietas?
An quia militiæ prudens Loyola Magister
Cuique arma in castris dat sua, cuique locum?
Formidet Stygiæ confusio noctis: Iesu
Hoc Erebo est acies ordine terribilis.*

ELOGIUM LXXVII.

Maeste sub Ignatio Duce, miles Iesu:
Certam ille victoriam
Tuis dedit in manibus,
Qui tam benè tuos pedum incessus
Ad secura certamina ordinavit:
Suo timeat capiti Cæli transfuga,
Cum pedes pro Deo pugnantium
Mouere loco non potest.
Qui nisi perturbando non vincit,
Hic à seruante ordinem milite profligatur.
Et nunc sanctior aliquis,
Quàm seductus ille, seductorque Vates
Ten-

Tentoria hæc ex alto despiciendo suspiciat:
Iustorum fato misceri se cupiens

Exclamet hîc etiam ,

Quàm pulchra sunt tentoria tua Israel !

Fortitudo nempe Dei

Verè in terris est illa militia ,

Per quam fortiora Deus inferre certamina ,

Victorias referre non desinit clariores.

Hesperij , immò ætherij Gedeonis

Time iam, inferne Madian,

Has Ignatij tubas , & lampades ?

Errorũ agmina doctrinæ tubis fugare quos iubet,

Horum in manibus,

Claro vitæ sanctioris exemplo,

Ardere dedit lampades inextinctas ?

Tu verò, Iesu Sodalis ,

Fidum , germanumque Imperatoris tui militem

In ordine semper stando te proba .

Stabis verò, si ad rerum fluentia labentium ,

Modicissimo illarum hauſtu ,

Erectus , vt Vir , non pronus , vt verna ,

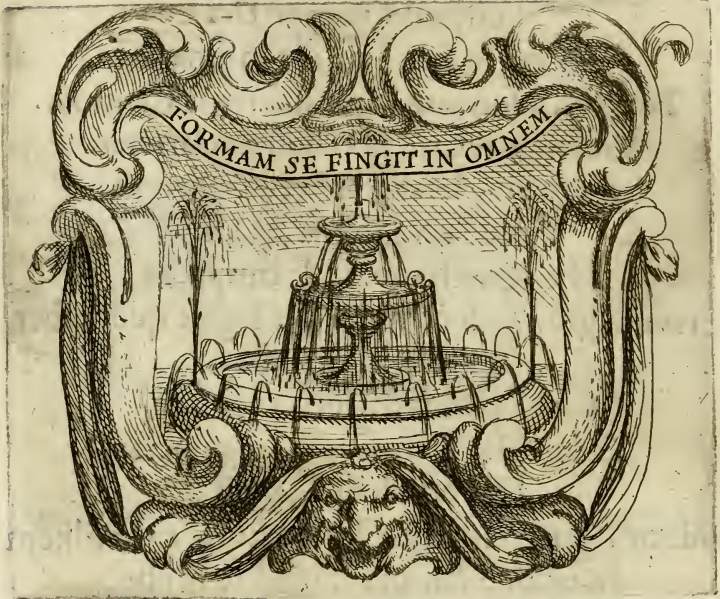
In siti vel summa

Tibi fortiter noueris imperare :

I N S I G N E LXXVIII

ANIMARVM CAUSA MVNERIBVS OMNIBVS AB
IGNATIO SOCIETAS APTATVR.

Varijs aqua syphunculis maioribus, minoribus-
que profiliens, FORMAM SE FINGIT
IN OMNEM. Vt proximorum sa-
luti proficit, Ordinem suum Ignatius
cuiuscumq; generis omni
planè aptat obsequio.

EPIGRAMMA LXXVIII:

IN SOCIETATEM AB IGNATIO ANIMARVM CAUSA
MVNERIBVS OMNIBVS APTATAM.

*Siue Lyceæ docent, Academia, Porticus, Umbrae,
Siue profana tenent, & sacra vōstra tonant;
Aut Myſta in Templis populum expiat: aut lare cœtus
Priuato cogens, efficit arte pios.
Vrbibus, aut villis, fora per luſtrata. forisque
Prædam aſtris Ieſu miles ab hoſte refert:
Cuncta ſuæ iuſſit Loyola hæc munera prolis
Eſſe: ſuum Proli num dedit eſſe Parens?*

ELOGIVM LXXVIII.

In vberem animarum Autumnum
Sanctiorem Pomonam Societas caſtè deperiens,
Quid mirum, ſi, omnem ſe cōmutās in formam,
Agit planè Vertumnum?
Oleum effuſum, Ieſu nomen
Quàm benè huic aptatum eſt Ordini!
Qui nempe funditus ſe fundens in alios,
Suis in muneribus formam ſic aliorum induit,
Vt liquidorum naturâ
Termino tantùm terminari gaudeat alieno.
Et adhuc charactere amoris indubio,
Cum ità ex nomine fluat, vt inſuat,
Nul-

Nullis infracta iactibus,
 Constantia sic duratur, ut stet.
 Antiquum hostem suis omnibus è stationibus depul-
 Tentat illum, & inuadit ubique. (sura,
 Amantem fordes
 Inducto nitore fugat ex aris.
 Hominum animos, hoc est Dei fana, profanata scele-
 Frequentiam consecrat Sacramentorum. (ribus,
 Aerias in potestates
 Cum potestate tonat & fulminat è suggestis.
 Pios Sodalitatum coetus
 Concilij obijcit impijs Tartarorum:
 Et gladio pugnantem errorum, & fraudis,
 Tanquam in campo, apertis iugulat in Lyceis.
 Iam, ut omne illi asylum eripiat,
 Urbanis, paganisque, castrensibus, & naualibus
 Expeditionibus palam ubique palantem petit.
 An verò morborum horrore, vel compedum
 In Xenodochia recipiat se tutò, vel carceres?
 Sanandis, soluendisque animis,
 Caritatem suam antidotum infert & libertatem:
 Omnia in hunc Ordinem mala machinare iam, Plu-
 Tua ut scelera omnia, te perditò demoliat (to:
 Omnia hic Ordo in omnes cogitat, & molitur bona.

I N S I G N E L X X I X .

IGNATIVS A' MVLTIS VISVS, ET DICTVS EST LO-
QVI TANQVAM POTESTATEM HABENS.

Vi, manūque Artificis percussū pariter, & di-
rectū IMPRIMIT QVOD EXPRESSIT in
marmore scalprum. Non auribus tantū,
loquebatur Ignatius. sed ea, quæ uocibus ede-
ret, tanquam potestatem habens cordibus in-
figebat.

EPIGRAMMA LXXIX.

IN IGNATIVM EA, QVAE DICERET, CORDIBVS
IMPRIMENTEM.

*Omnia non Zephyri, non aure uerba uolantes
Aufertis prædam per leuis arua Iouis.
Verberat Ignati uox auras, uerberat aures,
Verùm hæc & cordi uerbera uerba ferunt.
Eloquitur? penetrat: dixit? persuasit: & ore
Tàm fluit ex illo dicere, quàm facere.
Irrita uerba uolant, leuitas queis subiicit alas:
Loyole non sunt irrita? pondus habent*

ELOGIUM LXXIX.]

Cum Dei sermonem Ignatius,
Gladium loquatur ancipitem,
Ingenuâ veritate
Tam per aures recta cor petit,
Vt quibus incolumitas falsa esset exitio,
Vulnus ijs certam inferat in salutem:
Et cum, persuadendi vi, facere videatur attonitos,
Adhuc in audientibus, ad agendum,
Principium commouendi se se fit stupor.
Quatò iam melior hæc diuinę Gorgo est Palladis,
Quæ non homines, humana ne sentiant,
Obdurat in lapides;

Sed ad cælestia percipiēda obduratos cœu lapides,
Emollit in homines?

An verò simulacra Memnonis
Sua cum luce Sol verberaret Ignatij,
Voce in se se per illum excitâ,
Virtutis edebant suauissimum Deo concentum?
Tuum hunc saluta iam, Roma, Periclem,
Et mirare.

Tonitrus nimirum perorando ciet Ignatius:
Sed quorum fragor, ac vis
Christi ouibus, foetus pietatis excutit,
Non abortus.

Læuum diceres intonuisse semper hunc Iouem,
Tâm dextera eueniebant cuncta loquenti.
Iam verò, habeat meritò vox illa sepulcrū in auri-
Quæ cunas habet in lingua: (bus,
Dicentis in corde, principio vitæ quæ nascitur,
Illa stabili melioris vitæ cum fructu
Et audientium dicta,

Et dictis obedientium perennat in cordibus.
Interim familiaribus alloquijs, & priuatis
Tanta hæc consequebatur Ignatius.
An ne, mallei sonitu nec audito,
Veræ Sapiētix Tempia Deo condit hic Salomon.

I N S I G N E LXXX.

OBSTINATVM IVDAEVM AD CHRISTIANAM FIDEM CONVERTIT TRIBVS HIS NON AMPLIVS VERBIS, MANE NOBISCVM ISAAC.

Affixa naui remora, piscis tantulus, illam, ne moueri loco possit, tenet NON MOLE, SED VI. Qui obstinatum Iudæi animum tribus non amplius verbis mutare potuit, quantam in ijs vim habebat Ignatius!

EPIGRAMMA LXXX.

IGNATIO TRIBVS VERBIS OBSTINATVM IV-
DAEVM AD CHRISTIANAM FIDEM CON-
VERTENTI .

*Perfidia Hebræum antiquæ cum flectere nemo
Posses adhuc (tænebris, & cute tantus erat)
Nobiscum maneat Isaac, Ignatius inquit,
Nec plura his, uerbis mansit at ille tribus .
Totus amans, totus sapiens, tria uerba locutus,
Quod sequitur, totus debuit esse potens .
Tàm subito fecit, quàm dixit? tota Tonantis
Indiderat uerbis se tribus ipsa Trias :*

ELOGIVM LXXX.

Suis à natalibus surdum ,
Quia suis à Maioribus perfidum ,
Hæbræum Ignatius veræ fecit Fidei audientem ?
Occlusas duri cordis in aures
Digitum immisit & ipse , sed Dei :
Quando verborum triadem elocutus ,
Quod nec perfidus ille crederet ,
Nec surdus vellet audire ,
Nostræ Fidei arcanum , & altum
Verbum , mysteriumque Triadis persuasit .
Rationum nemo quærat seriem , & momenta :
Tota fuit in imperio suadela :

Mane, Ignatius ait, nobiscum, Isaac:
 Et mancipium aliàs perfidiæ fugitium,
 Dedititium nunc vltro libertum Fidei
 Vnius imperij manicis mancipavit.

Manfit ergo sic Isaac,
 Vt, qui & gēte, & nomine filiū se Abrahæ diceret,
 Factus hærendo penè sit lapis:

Quem tamen Phidias melior, Ignatius,
 Fidei formatum cælo

In Dei filium tunc animavit,
 Cum, inhalato animi sui spiritu,
 Viuam credenti, Dei filij dedit imaginem.
 Vt magnis in hunc alij connisi essent ardoribus,
 Gelu obstinati cordis soluendo tam duro,
 Igne non minore opus erat Ignatij.

Quo præfente,

Cum antea in Aquario hyemaret ille perfidiæ,
 Caritatis illicò æstuarè potuit in Leone.

O' nauum hominum, piscatorem,

Qui tam facilè prædam posset

Tam in alto, & gelu piscari! (cebat,

Et tam prodigiosè Ignatius facere potuit, quæ di-

Qui tam sanctè, quæ posset dicere, faciebat;

I N S I G N E LXXXI.

AETERNA CONTEMPLANS IN NVLLA RERVM VO-
LVBILIVM ACQVIESCIT IGNATIVS.

Accipitri prono capite in somnum conniūenti,
versatilis fulcri ADIMIT VERTIGO QUIE-
TEM. Et hac ille cruciatus insomnia, pati ma-
num discit, & obsequi. Quæ æterna non
sunt omnia cum conuersa mutantur, in ijs
propterea non acquiescit Ignatius :

Q

EPI-

EPIGRAMMA LXXXI.

IN IGNATIVM NIHIL IN HAC VITA DVRVVM, QVIA
BREVE CENSENTEM.

Res, quandoque pati, dura est, durissima, semper:

Tota pati vita est? est quoque, tota mori.

Heu durum vite genus hoc, Loyola tæc annos

Tu tibi producta morte superstes ages?

Hæc ille attonitus cum secum uolueret, an non,

Stare inquit, dum nos credimus, effluimus?

Per momenta omnis vita ecce liquatur in urnam:

Es cuiquam durum, quod fluit, esse potest?

ELOGIVM LXXXI.

Staré Cælum, terramque moueri

Auditor Christi verè Christiana dicat in Ethica,

Quod audacior aliquis falsò pronūciauit in Physi

Aeternum scilicet naturâ suâ stat tellus: (ca.

Virtutibus, & gratiâ Cælum dūtaxat æternū stat.

Proinde vt veluti se se

Constantia sustulit felicitatis in Cælum,

Ità commutantis se se fortunæ

E Cælo vertigo defluxit in terras.

Quid hoc tamen est, quòd in terris homines ac-

Vsq; adeò defecta in senectute (quiescunt?

Infantiæ Mundus arguitur,

Qui

Qui somnum capere quietis haud possit,

Nisi infantium more

Commouentium se terrarum agitur in cunis :

Quantò Ignatius sensit, egitque virilius !

Nullum in illo locum,

In quo hæreret Mundus inuenit ?

Locum in Mundo nullum,

In quo quiesceret inuenit Ignatius ?

Hinc porrò vox ipsius illa tam frequēs, & nitida :

Heu quam sordet tellus, dum Cælum aspicio.

Tantum nempe Mundi corpus, atq; tam varium

Sordesne agendo, patiendoque non gigneret ?

Hæ proinde in ima defluere cum deberent,

Iacentes altè confluxerunt in terras.

Denique veteri Archimedis effato

Aut inuidiam Ignatius abstulit, aut superbiam :

Extra telluris ambitum figere si pedem posset,

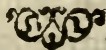
Terras ões suis ille moturũ se machinis gloriaba

Solido Ignatius in Cælo virtutis (tur.

Extra telluris ambitum pedem fixit :

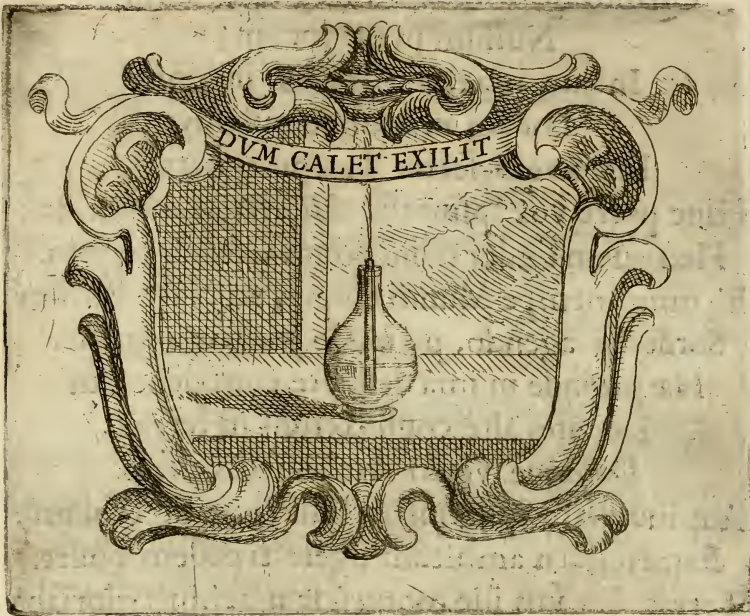
Mutatis, euectisque in altum hominum moribus,

Hac nimirum Metonymia terram mouit .

I N S I G N E L X X X I I .

INTER ARDENTISSIMAS PRECES EX IGNATII OC-
 LIS VIS INGENS EFFLUIT LACRYMARVM.

Inclusa intra mathematicam amphoram aqua
 instar fonticuli de siphunculo DVM CA-
 LET EXILIT. Calorem cum conciperet
 inter preces Ignatius . ex oculis vber-
 rimo latice lacrymæ protinus e-
 rumpebant .

EPIGRAMMA LXXXII.

IN IGNATIVM ARDENTISSIMAS INTER PRECIAS
AD ASPECTVM SIDERV M LACRYMANTEM.

*Dum despectat humum Loyola, et suspicit astra,
Et simul hinc sordes aspicit, inde iubar,
Lacryma ceu uultum, pectus sic permeat ardor,
Et quantum spectans hinc calet, inde gemit.
Heu quam sordet humus, dum Calum spectro, profatur,
Atque aufert dictis protinus ipse fitem.
Omnia nam lacrymis tergens Ignatius, igni
Vrens, quae fuerat sordida, terra nitet.*

ELOGIVM LXXXII.

In amoris diuini symposio,
Ut liquida inebrientur voluptate carissimi,
Potus, lacrymae delictum est.
An veriùs, arcanum gaudiorum merum
Propinanti nobis Deo lacrymâ responderet?
Et ille quidem tam hilariter se se
Nostrarum hoc mero miseriarum inuitat,
Ut factus potando sui penè iam impos,
Suam in nos omnem
Inclinari sinat, & excuti commiserationem.
Iam verò pretium tunc habere cor incipit,
Cum thesaurum promit gemarum in lacrymis.

Qui quanti fit faciendus, hinc æstima:

Lacrymarum vnâ venalis est Deus.

Vt iam vel in probrum Cleopatrar, vel inuidiam,
Non vnum liquata Deo hæc gemma imperium,

Sed totum æquet empyreum.

Soluete nimirum se ingenuas in lacrymas corde;

Nullus cuiquam amor propinauit augustius.

Sed cordis sanguis lacrymæ sunt:

Vulnus in corde igitur

Quam altum accepit Ignatius, quam perenne,

Qui turgentibus oculis

Tam largè, tam iugiter lacrymatur!

Rursus, naturæ argumentū est lacryma imbecille?

Ergo quæ Ignatij potest exprimi è corde tam forti

Quam non leuem manū arguit illa prementem?

Denique nulla tam altè foderet Ægyptus,

Vt expiare illam

Nilus hic purior nequeat lacrymarum.

Quid? lacrymâ citiùs nil arefcit?

Sed ingenua cum fuerit,

Nihil illa felicius

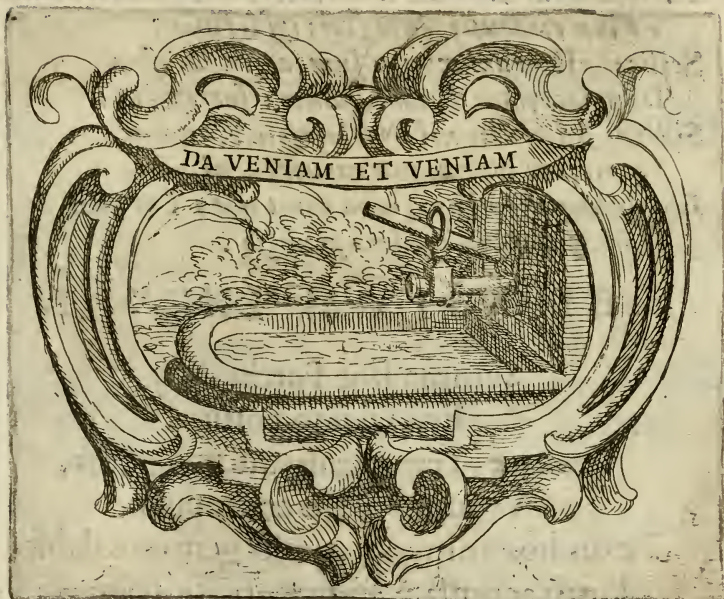
Cordis agrum virtutum irrigat in fœcūditatem.

Vsque adeò

Latas Cælo segetes tristis hic imber alit.

INSIGNE LXXXIII

ACCEPTVM A' DEO LACRYMARVM DONVM
NOVO DEI MVNERE IMPERIO TEM-
PERATVR IGNATII.

DA VENIAM, ET VENIAM, inscriptum a-
quæ est, quæ, obducta clauæ retinetur quò mi-
nus in craterem erumpat. Paratas sic habuit
lacrymas semper Ignatius, vt illas posset pro
imperio, libitoque, vel fundere, vel con-
tinere.

EPIGRAMMA LXXXIII.

IN ACCCEPTVM A DEO LACRYMARVM DONVM
NOVO DEI MVNERE TEMPERATVM IGNATIO.

*Parce, ah, cur tanto ex oculis, lacryma, effluis, amne,
Ut lux ex oculis, dum fluis ipsa, fluat?
Scilicet aſtrorum munus ſum, dicis: & aſtra
Dum lacrymas donant, lumina ſurripiunt?
Sidera ſed præter nil Loyola aſpicit; an non
Surripiant lucem, quæ rapuere oculos?
Ecce ſed, hæud rapiunt; nam paret nata Parenti:
Hoc rapiunt oculi ſidera prodigio.*

ELOGIUM LXXXIII.

Summa ſine Fortitudine

Eniti nemo poſſit

Summæ Temperantiam voluptatis,

Virtutis amore concepto,

Fœtus hos animus non niſi geminos dabit.

Porrò accenſa penitus Caritate flagranti

Lacryma refrigerante quid dulcius?

Et cum corde tantum amator incaleas,

Tantam, Ignati, imperare poteſ oculus ſiccitatem?

Eat nunc aliquis, ſi poteſt, inficias,

Herculeâ tibi adoleuiſſe in pectore Fortitudinem,

Quando coæua illi, & par

Affectuū in te omniū Tēperātia tāta grandescit.

Quid? parientium in interitum oculorum

Cum proles tibi nasceretur nimia lacrymarum,

Ne despectis terrarum sordibus

Ornatum Cæli spectare non posses,

Illorum amore orbium

Oculorum horruisti perpeti orbitatem.

Iam verò, vt rerū naturā contēplaretur attentius,

Æris fulgore candentis

Derisor omnium se se Democritus obcæcarit.

Tu, supra naturā, videre qui cupias per naturam,

Totus ignis, ne tibi lucem extinguant,

Latices vetas, & obstruis lacrymarum.

Interim Cæli donū tuas esse lacrymas sic probasti.

Naturam scilicet beneficiorum sequutæ,

Quæ non conferuntur inuitis,

Tunc se dumtaxat tibi fundebant,

Cum illas in oculos inuitares.

Alij denique lacrymis Deum placent:

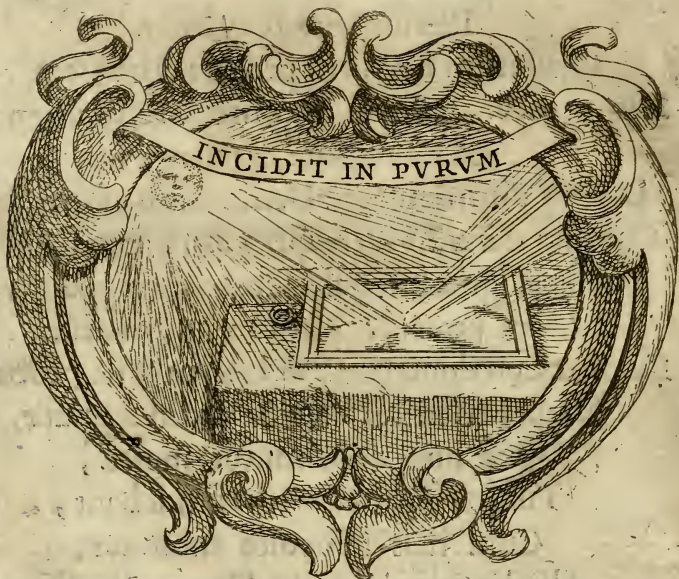
Quantò pulchrius est illud, & grandius?

Ignatius suis annuente votis

Lacrymas placat Deo:

I N S I G N E L X X X I V .

DVM SACRIS OPERATUR SVpra IGNATII CAPVT
INGENS FLAMMA CONSPICITVR.

Solis lux ideò in altum reuerberatur à specu'o,
quia **INCIDIT IN PVRVM**. Flam-
ma visa est supra caput Ignatij? di-
uinum fulgorem tam clarè,
sanctimonia vitæ re-
percutit.

EPIGRAMMA LXXXIV.

IN FLAMMAM, QVAE VISA EST SUPRA CAPVT
IGNATII SACRIS OPERANTIS.

*Victima sacrandus Cælo an faciente Sacerdos
Ille est, cui tanto fulgurat igne caput?
An, cor secreta dum flagrat amoris in ara,
Expirat magni pars leuis illa rogi?
An titulum inscribit, luditque in nomine Cælum;
Et sacrum Ignati nominis Igne notat?
Quo res acta die fuerit, non scribitur: ignis
Sed Pentecosten, ni fuit, iste facit:*

ELOGIUM LXXXIV.

Qui & pro Deo toti,
Et totum Deum arderent,
Ignis litantibus, vel prodigiosus,
Nec Ignatio deesse potuit, nec Elia:
Mutauit tamen ostenta Cælum:
Suo quondam igne sacra,
Nunc verò corripit Sacerdotem.
Ostentum iterum in ostento:
Illicium portentoso Igne fit humor.
Ità in victimã ab Elia olim aquã perfusam
In Ignatium nunc sparsum lacrymis operantem
Ingens pariter, & subita

E Cælo flamma delabitur :

An Ignatium Deus lacrymis madētem intuitus ,

Odoratus in Sacerdote victimam ,

Innoxia supra verticem demissa flammâ ,

Arcanis incendijs

Cor ipsum pascendo immolat immolantis ?

An potius Caritatis initiandus Antistes ,

Operari qui debeat infulatus ,

Coronariam accipit cœlesti ex igne Tiaram ?

An serenante Gratia Cælo

Cum grauida cordis è nube

Pluuia per Ignatij oculos defluat lacrymarum ,

Prodigijs cordatus æther , & prodigus

Sua continere non potuit meteora ?

Demisit proinde fulmen , at innocens ,

Ignis enim in igne quid mutet ?

Mutuis proinde osculis

Flammæ se libauerunt innoxia .

Ominosum iam

Princeps Mundi Cometem hunc timeat :

Ipsius in tædas funeris hoc portentum acceditur .

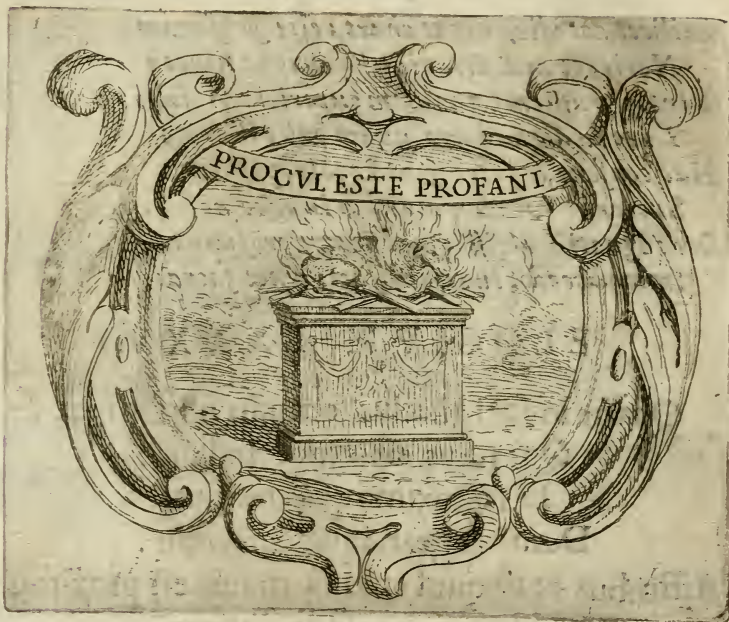
Regnatore Deo per Ignatiū in terras ões inuecto ,

Ipsè iam, potestatis antiquæ depulsa tyrannide ,

Eijcietur foras .

I N S I G N E L X X V .

REDDITAS EX HISPANIA INTER ORANDVM EPI-
STOLAS CREMAT IGNATIVS.

Flagrat in aris victima? Ne polluantur sacra,
 PROCVL ESTE PROFANI. Agentem
 cum Deo Ignatium cum interpellarent hu-
 mana, ne ardorem precum importunè re-
 stinguere, illas ardere iussit in igne:

EPIGRAMMA LXXXV.

IN IGNATIVM REDDITAS SIBI INTER ORANDVM
EX HISPANIA LITTÉRAS CREMANTEM.

*Scilicet accedis, cum te charta esse profanam
Noris, et ardentis nil tibi ab igne times?
Tentas orantem? Urentem experiere, profano
Tàm tu digna, sacro quàm calet ille rogo
Hæc censens, et succensens Loyola, papyri
Succensa vindex mulctat in igne nefas.
Oras Ignati? absisto, sum nempe profanus:
Immo accedo; tuo quid facis igne? sacras.*

ELOGIVM LXXXV.

Quàm in se Ignatius orando non friget,
Qui totus est ardor in suos!
Et, proxima quæ fuerint,
Dum flagrat, ignis incendit.
Affinibus verò quid cuiquã magis est proximũ?
Horum proinde litteras
Inter orandum redditas importunè,
Proximi vsus opportunitate ignis,
Iussit Ignatius in illo statim ardere.
Vide nunc, quàm vigilem
Sopita nunquam Vestalis hæc melior
Suum ignem Pietas seruet Ignatij.

Feruorem intimum in corde ne minuat.

Halitum terrarum omnem

Arcet peregrinum, & gelidum.

Sed cum mortis, frigus, origo vitæ sit, calor,

Quàm simul & mors, & vita non coeunt,

Tàm reciprocari nequit spiritus Terræ simul, &

An doctus pro malis bona rependere, (Cœli.

Diurnæ obicem luci

Suo facere interiectu tentantibus,

Flammaram luce litteras donauit Ignatius?

Nimirum quem à diuinis

Voluisset deflectere ad humana,

Per flammam sese in sublime ferentem

Incensam paginam è terris euexit in Cælum.

Quanto interim Dei amore dignum existimem

Odium tantum, & suorum, & sui!

Tabellario igne

Bonum hunc nūcium Ignatius misit ad Superos,

Malle se omnia semper ignorare de suis,

Quàm à Deo se momento vel vno nesciri.

Vos interim, quamquam in igne arsis, &

In igne tamen non perijstis, epistolæ.

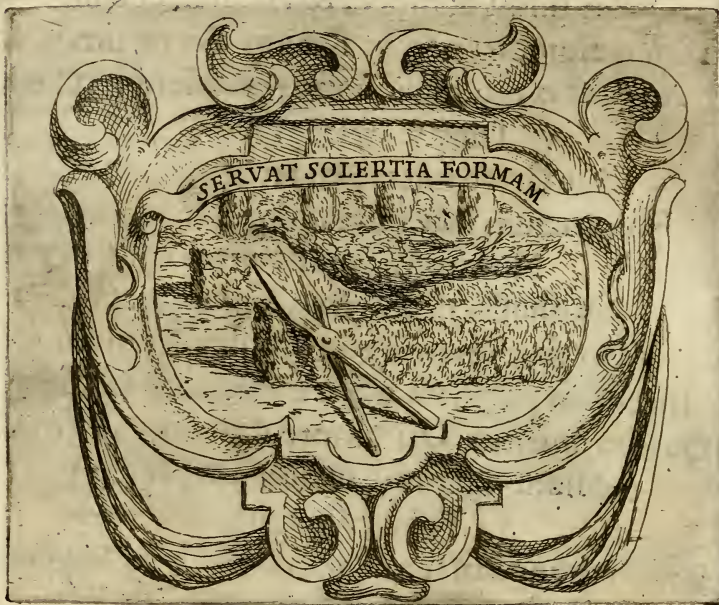
Ad perpetuam rei memoriam,

Cœli vos in tabularium

Ignatius retulit incendendo.

I N S I G N E L X X X V I .

SINGVLIS HORIS SVAM CONSCIENIAM SEDVLO
EXAMINE RECOGNOSCIT IGNATIVS.

Tonsis viridibus opere topiario auis simulacrum
à Viridario affabrè concinnatur: tum frequenti
castigatur forfice, atq; ità SERVAT SOLER-
TIA FORMAM. Ne deformitatem vllam suc-
crescere in animo pateretur Ignatius, frequenti
examine singulis horis in se ipsum aduertit.

EPI-

EPIGRAMMA LXXXVI.

IN IGNATIVM SVAM CONSCIENTIAM SINGVLIS
HORIS SEDVLO EXAMINE RECOGNOSCENTEM,

Quis tibi, Loyola, instantem Minna seueri

Admouet hac tanta mole supercilij ?

Hora monet, mora nulla, in ius reus ipse citaris,

Horaque, cum possis vix reus esse, citat.

Tu reus, et Minos insons, crudelis et idem es.

Nemo tibi veniam non daret, ipse negas.

Est tamen hac pietas: quæ? ne sententia damnet

Semper, saepe tui te facis ipse reum.

ELOGIVM LXXXVI.

Spectantis oculo Domini

Pinguescit solum ?

Quàm vberem sui agrum animi habebit Ignatius,

In quem horis singulis

Herus ipse, colonusque tam sedulus intuetur !

Bona cum fruge zizania ne succrescerent,

Iis superferendis

Desidem fomnum, opportunitatem scilicet

Vigil Homini ademit Ignatius inimico.

Quærite iam, an tempus ille fallat,

Qui nec tempus sibi permittit errandi.

An verò tempora multa non explet Ignatius,

R

Qui

Qui fugientes horas

Vel minimis vindicans ab erroribus,
 Tempora consummat veriùs, quàm consumit?
 Bonum in Ignatio virtutis horologium,
 Cum carere dentibus videretur,
 Quando animum conscientia nil mordebat,
 Adhuc horarum ictum sic iustè semper exclusit,
 Ut suis horis

Includi nihil pateretur iniustum.

Hic porrò dies vnquam ne vergat in noctem,

Qui tantum semper habet lucis,

Ut Iustitiæ Solem sequens

Ne minimi quidem ambulet erroris in tenebris,

Quem simul, & in quem protinus non aduertat

Ignatius?

Tempore alijs fugiente,

Contractæ culparum sordes

Diù plerumque in ipsis cunctantur, et hærent.

Ut sordes vel à se fugiant, vel fuget à se se,

Fugientia Ignatius tempora

Cunctanti examine reprehendit.

Quàm porrò ille quieta dignus æternitate est,

Qui tam instans, & sedulus sibi vivit in horas!

INSIGNE LXXXVII.

VNIUS ANIMAE SALVS MVLTVS DIV LABORIBVS
AB IGNATIO QVAERITVR, ET PARATVR.

Graue seù columnæ, seù epistylj pōdus, tractorij
organi **NON VNO ATTOLLITVR ORBE**,
sed illud necesse est diù, sæpiùsque circumagi.
Proximorum salutem tam graue negotium la-
boribus omnibus, & patientia curare, maximum
operę pretium existimauit Ignatius.

EPIGRAMMA LXXXVII:

IN IGNATITM VNIVS IN SALVTEM ANIMAE DIV.
MVLTVMQVE LABORANTEM.

*Dum fugit, & sequeris prædam Loyola: nec illa
Ludere desistit vincla, nec ipse sequi.
Tendere te casses incassum dixerit, artem
Venandi quisquis nesciat esse tuam.
Ipsa fatigatur fugiendi præda labore,
Dumque fugit casses, rete fit ipse labor.
Rideat ergo tuos quis iam tot in orbibus orbes,
Vnus si prædam ex orbibus orbis habet?
Circulus esto Sophis vitium: sed crimina soluens
Circulus, Ignati, non vitiosus hic est.*

ELOGIVM LXXXVII.

Cæli magnetem Deus
Ignatij cordi plus fatis affricuit.
Nisi salutis cynosuram inuenerit,
Ignatius non quiescit.
Sui propterea penè impos
Tandiù se circumagit,
Quandiù errantes in circuitu impios
Ipso figat in centro virtutis.
Vsq; ad eò, vt impios doceant recta gradi,
Ambulare in circuitu possunt & pij.

Perditis cum fœminis perdere visus operam ,
 Quâquam illæ constantiâ amitterent benè agēdi,
 Non dimisit ipse, iuandi .

Quanti Deum faceret , palam fecit :
 Ne mortali quisquâ crimine vel semel auderet in
 Laboribus vitæ omnibus (Deum,
 Mortē hâc vnam animi benè censuit propulsari .

Interim cum circumiens totus flagret ,
 Ixionem Ignatium dicerem in hac rota :
 Nisi quòd illum damnatos inter reorum manes

Tormenta sua miserrimum ,
 Hunc inter asserendas salutis animas
 Sua facit sollicitudo beatum .

Quid ? relabentium muliercularum
 Grauis idem lapis , & lubricus

Laborantem sæpiùs eludit hunc Syssiphum ?
 Parricidæ aliorum , & sui

Sacra suadelæ flumina excipiunt cribro Danaides ?
 Suum Ignatius habet vel apud Inferos Cælum .

Cuius nimirum infelix nunquam est labor,

Qui satagit pro virtute :

Nunquam inanis ,

Qui plenus est Deo .

INSIGNE LXXXVIII:

SALVTIS SVAE PRAESENTIS SECVRITATEM LABO-
RIOUSO ANIMARVM LVCR0 POSTPONIT IGNATIVS.

Tutum est frumentum in sacco: campus tamen
si suppetat, messurus cum scenore, frumento in
sementem effuso, SPEM CREDE LABORI. Fe-
licitatē Ignatio in presēti Deus promittat indu-
biam: dum proximorum possit scenerari salu-
tem, illam sibi vel ancipitem certis pro labo-
ribus malit vltro differri.

EPIGRAMMA LXXXVIII.

IN IGNATIVM SALVTIS SVÆ PRAESENTIS SECVRITATEM LABORIOSO ANIMARVM LVCRPOSTHABENTEM.

*Vel Cælo, Ignati, iam nunc posiere: vel Ultra
Terrigenis dubio est sine paranda salus:
Dat Deus hanc veniam, spondetq; utrumne praoptas!
Elige, signatum ex aetere chyrographum est.
Haud, inquis, moueor, liceat dum quærerere terris,
Quod Deus in terris quæsit, haud moueor:
Non Cælum maiora parat mihi gaudia? Cælum,
Quo Deus in terris gaudeat, ipse paro.*

ELOGIVM LXXXVIII.

Iam tuo, Ignati, Magistro,
Amori nempe plus facis inuideo!
Cui cum te totum exsolueris in pretium,
Adhuc tanta mercede
Nihil te sapere docuit.
Factâ tibi vel præsentis in Cælo potestate gloriæ,
Vel in terris, animarum causâ, laborum,
Eligendum, inquis, si detur alterutrum,
Animarum causâ pati dum liceat,
Animi causâ frui Deo non libet.
Et sapere hoc est, Ignati?
Dignû te probas tamen Magistro tuo discipulû:
R 4 Docuit

Docuit nimirum ille te plus satis amare :

Amare verò , & sapere ,

Si vix vni Deo conceditur ,

Quis hoc requirat in homine ?

Vt proinde tam amet parum, qui nimium sapit ,

Quàm minimum sapiat, qui multum amat.

Quid ? alta olim amoris in ecstasi

Quicquamne Patris Sapia sapere visa est ,

Quæ Paternæ gloriæ cum sit splendor ,

Sordes complexa est hominum, quos amabat ?

An verò aliud ab humano est

Amare diuinum . & sapere ,

Quando contra quam sapiunt homines,

Sapia Dei est, causâ animarum pati ?

Tibi verò , si omninò non desipit ,

Nihil non debeat Mundus omnis Ignati .

Quantum enim ipse pro causa vreris aliena ,

Tantumdem pauci pro sua ipsa v x calent.

Stultitia sit hæc apud humana sapientes :

Nemo apud Deum sapit,

Nisi qui sic stultus sapit :

Rursum: longâ, obstinatamq; Mundi phrenesim

Feliciùs nemo curet, ac citiùs ,

Quàm qui non sapiat, quæ sunt Mundi !

I N S I G N E LXXXIX.

INSECUNDIS, ADVERSISQVE REBVS EAMDEM VVLTUS,
ANIMIQVE CONSTANTIAM SERVAT SEMPER
IGNATIVS.

Medio inter aquæ craterem, & malleum adamanti adiecta epigraphe est, NEC MOLLIOR, NEC FRANGOR. Quem non secunda mollirent, nec aduersa frangerent, an non Ignatius idem semper, sibi que similis animum verè habuit, adamantem?

EPIGRAMMA LXXXIX.

IN IGNATIVM SECVNDIS, ADVERSISQVE IN RE-
BVS EAMDEM VVLTVS ANIMIQVE CON-
STANTIAM RETINENTEM.

*Seu Zephyros pellant Cauri, nubefue serenum,
Sive, ubi ridebant equora, turbo fremat,
Stat Cautus immota tamen, stat Olympus eodem
Vertice, & ut certent tristia, leta, supra est.
Stat liber Loyola inter magis arcta, catenas
Sortem, vinciri dum nequit, ipse trahit.*

*Quid Fortuna moues? unam alto in pectore mentem
Quisquis habet, vultus non habet ille duos.*

ELOGIVM LXXXIX.

Miser humanis esse ille non potest,
Beatus qui esse nolit humanis.

Cui gaudium nascitur introrsum in corde,
Illius in vultu indigena serenitas est, & domestica;
Non incerta viatrix, & aduena.

Porrò vno se contentum esse, Dei est:

Accedit ad Deum proximè,

Cui & Deus, & ipse sibi sit satis.

Iacenti sub Lunã Mundo cõmutabiles, variosq;

Ominetur dies Astrologus:

Qui supra Lunam se se vindicauerit altiùs,
Diebus singulis constanti adscribat à Sole,

Serenat .

Quid ? stultus vt Luna mutatur ?

Sapit igitur , qui cum Sole semper est idem .

Tot inter variantia constanti semper vultu ,

Nunquam Ignatius visus est sibi dissimilis .

Referre quis hunc in album differat Sapientum ?

Mouere in illo

Nil potuistis aëriæ Potestates :

Solido nempe virtutis in Cælo fixus

Inane iam excefferat ille Fortunæ :

Contrariarum rerum

Cum animo totum aliquâdo nomenclatorẽ euol-

Quo commoueri posset, aut tristari, (ueret,

Ne vnum quidem in illo nomen inuenit .

Vsque adeò fortis non erat ille discipulus ,

Qui omnia discendo legerat in Virtute :

Mea, inquit, æternum Societas si soluatur,

Pars horæ vix quarta

Animum mihi , gaudiumque recolliget.

Neque cordi vnquam absit , ac fronti serenitas,

Quandiù mihi soli , Soli adsim & Deo .

Agere qui sic potuit fortiter ,

Fortiter quid non posset hic pati ?

INSIGNE XC.

AFFECTIONES ANIMI OMNES RATIONIS IMPERIO
MAXIME OBSEQUESTES HABET IGNATIUS.

Horologij throcleam circumducto funiculo rotis
ità dispositis continemus, vt eius attemperata
vi ACCIPIANT VIOLENTA MODVM.
Impulsus à natura Ignatius acceperat vehemen-
tes: ità illos virtutis exercitatione repressit, vt
habitudine postmodum, vel ex ipso sanguine
languidâ videretur.

EPIGRAMMA XC.

IN IGNATIVM AFFECTIONES ANIMI OMNES RA-
TIONIS IMPERIO SVBIIICIENTEM.

*Qualis adusta Leo Lybie quem misit, ouantis
Carpentum docili nobile fronte trahit;
Ille sui patitur Vocemque, manumq; Magistri,
In tanta & feritas uix super ulla fera est.
Pectoris arcanum talis Loyola leonem
Imperij domitum mandere fræna iubet.
Ingenio, calidoque ferox Leo sanguine: uultu,
Cordeque tam facili mox, uelut agna, fuit.
Quod fera monstra parit, monstrosa sit Africa: mites,
Plus facit ille, suas qui iubet esse feras.*

ELOGIVM XC.

Quod inanimis est repugnans,
Iuri suo, ditioniq; cedere, homini non sit ægrum?
Ciet illicò natura tumultus,
Cum aliquid fuerit in loco non suo.
Et, solida licet,
Suis tamen labat tellus mota cardinibus;
Dum subterraneis inclusus carceribus
Inanes aër eluctetur in campos.
Pacē miratur aliquis in Ignatij corde tam altam?
Sed sua in animi Republica,
Quod suum est, cuique iustè cum reddat,
Materiem omnem abstulit simultatum.

Verùm & suum habet

Pax in Ignatio tam alta miraculum .

Quando affectionum plebem ,
Turbas semper alieni cupiditate cientem ,
Imperata pace suo cœegit esse contentam .

Naturâ olim acer , ac vehemens ,

(Vsu ne , an portento virtutis ?)

Habitudine plusquam facili , & cunctante ,

Vel ex ipso sanguine potuit apparere .

Tam altè insita illi viuendi ratio virtus erat ,

Quæ in ipsum vitæ principium ,

Penitus se se penetrarat in sanguinem .

Porrò quàm Regius ille sanguis est ,

Qui seruire sic vlli non patitur ,

Vt & sibi valeat imperare ?

Iam verò nihil non pacatum in nobis est ,

Cum ipsi nos

Nostris in nos tumultibus non rixamur :

Paradoxum , lector , aut ænigma iam solue .

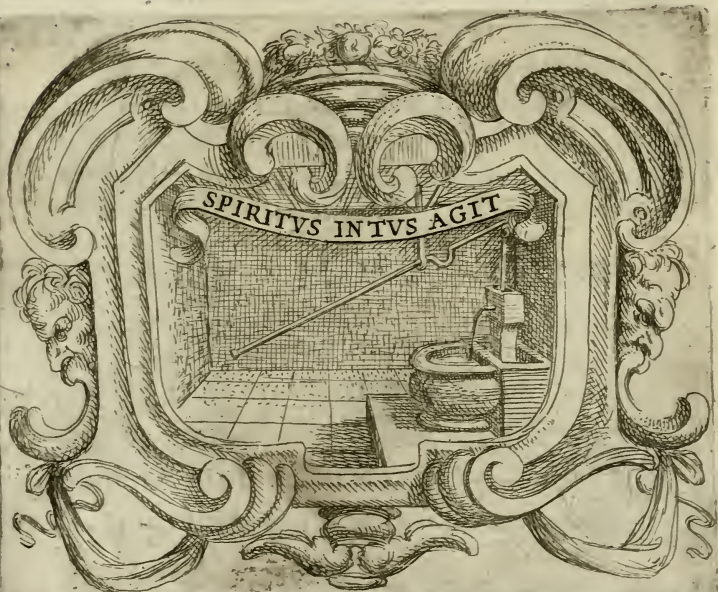
Quid illud est , quo nihil nobis est magis in mani-

In potestate nil minus ? (bus,

INSIGNE XCI.

QVOVIS TEMPORE AD RES QUANTVMLIBET AR-
DVAS, DIVINI OBSEQVII CAUSA, PARATISSI-
MVM ANIMVM HABET IGNATIVS.

Tracta ex imo puteo alum̄ aqua emicat in cra-
terem : inclusus quippe syphoni SPIRITVS
INTVS AGIT . In ardua enitendum Igna-
tio erat? Spiritum ipse conceperat ad illa-
semper vires alacres impellentem .

EPIGRAMMA XCI.

IN IGNATIVM AD ARDVA TOTIS VIRIBVS CON-
NITENTEM.

*Classica fulmineum fremuere sonantia Martem:
Miles adest, ferrum fulget, arena calet.
Lixat mes? ignave fugis? sed uiuida Virtus
Per medios hostis non timet ire globos.
Bilat adhuc Loyola, truci stant fronte laborum
Contra acies; hostem num fugit ille? petit.
Magnus a' est, paruum Loyola sed aestimat: Hostem
Non magnum, se se qui benè uicit, habet.*

ELOGIUM XCI.

Ne laboret inualetudine
Valetudinem suam diù
Nemo abstineat à labore.
Benè scilicet valenti, quàm non Medico,
Tàm exercitatione semper est opus.
Verùm imbecilles, aut fortes
Exercitatio non decet vna, eademq., par, impares.
Virium otio robur ibi languescit,
Vbi fracta pondere
Soluitur imbecillitas in sudorem:
Vnus ne vnum Macedonem probat equus?
Ut ficæna ab illo pati

Mundos omnes deceat, vel irrepertos,

Qui ferocissimæ unius

Artem ac vim belluæ frœnandæ repererit?

Cape omen, Ignati:

Suis cum affectionibus animum,

Equum nemini non calcitrosum, & restitantem

Cœgisti tui pati frœnum imperij:

Quò minus moderanti parëat,

Nulla tibi iam tellus, nullum mare sit contumax.

Et, tibi nunc, vt illi quondam Macedoni,

(Quod naturâ, mundoque

Cum terra, marique deficientibus,

Terror fuit cœteris) esto votum:

Generosi aurâ spiritus inuitante, procedere.

Itâ planè,

Vt tuum intelligas esse, quod arduum:

Viresque, tunc probes Herculeas, cum exerces.

Quid? Herculem fecere Tartara Cælo dignum?

Deioratâ cum ærumnis vel morte,

Diuorum gloriâ dignum immortalitati te proba.

Eligant in Reges populorum alij,

Qui ceteros homines ab humero præstet, & sursû:

Ille Rex est sui maior, & melior,

Qui, inter humana dum graditur,

Toto vertice supra est.

I N S I G N E X C I I

RELIGIOSAM SOCIORVM VITAM NVDAE PAUPER-
TATI, TANQVAM MATRI FILIAM HAERERE
IUBET IGNATIVS.

Vnae botrus sua pendens è vite, Solis excipiens
radios IN NVDA MELIOR mature scit.
Religiosè vitæ meliorem fructum vt Socij ca-
pian, illam Ignatius nude paupertati iubet
herere.

EPIGRAMMA XCII.

IN PAUPERIATUM SOCIUS AB IGNATIO COM-
MENDATAM.

*Pauper in aggesto, contempto diues in auro est,
Qui malè cuncta rapit, qui benè nulla cupit.
Diues opum gestas uterum? Virtutis abortum
Mox dabis : has genitrix non parit Una duas.
Pauperiem Loyola, suos cui debeat ortus
Virtus, dignari Matris amore iubet.
Nuda sed hac Virgo Virtus Matre ibit : Honestè
Et tantùm nuda hac viuere Virgo potest .*

ELOGIUM XCII.

Orbari ne vnquam possit Genitrice Societas,
Matrem illi decreuit Ignatius, Paupertatem.
Nolenti scilicet, Opulentiam auferre fors potest :
Inuito vis nulla vnquam eripuit Paupertatem.
Et Opulentia cū priuignos possit habere, nō filios,
Odium exercet nouercale semper in curis :
Germanam hæc vbi prolem enititur,
Amorem genitricis exhibet in securitate .
Quâquam anceps & ipsa est in vtrûq; Paupertas,
Tâm enim fit nouerca ; cum fugitur ,
Quâm se probat, præbetq; cū quæritur , genitricè.
Porro quam pretiosus thesaurus est Paupertatis ,
S 2 Qui

Qui, nisi venditis omnibus, emi non potest?
 Rursum, quantum hoc est calcar ad Cælum,
 Quod loris omnium abruptis affectuum,
 Dum leuiter incommodando nos pungit,
 Commodè nos, acriterque incitat ad virtutem!

Iam verò plena cum potestate

Omnia nemo sic possidet,

Quàm qui, nihil cum habeat, nihil cupit:

An verò inanis potestas illa non est,

Quæ cum maximè nolit,

Potest tamen amittere quicquid habet?

Amoris interim sine glutine,

Nec Paupertas vlli, nec Diuitiæ

Sic affricantur, vt hæreant.

Proinde quàm olet Cælo malè,

Qui diuitiarum Dominum Plutonem olet,

Tàm ille grauis Erebo est,

Cui, thesaurus Christi, Paupertas est leuis:

Denique nec noctuas Athenas,

Nec è terris quisquam ferat opes in Cælum.

Suo diues fundo Vrbs illa Regum est:

Donari diuitum ciuitate illa qui velit,

Peregrinæ soluat mercis pretium, Paupertatem.

Et enim, nisi quia ipsorum est Cæli Regnum,

Cur aliàs pauperes sunt beati?

I N S I G N E X C I I I .

CASTITATIS DONVM MODESTIA OCVLORVM
SEVERISSIMA TVETVR IGNATIVS.

TVTVM , QVIA TECTVM lumen claudi-
tur in laternâ . Ne lucem in se purissimam
Castitatis extingueret , oculorum
modestiâ illam regere, tuerique
consuevit Ignatius .

EPIGRAMMA XCIII.

IN IGNATIVM CASTITATIS DONVM OCVLORVM
MODESTIA SEVERIORE TVENTEM.

*Scilicet ex astris ne cor, Loyola, refigas,
Prona tuæ frontis lumina figis humi.
Alloqueris castam, tamen illa est fœmina, dicis :
Nullaque tuta Viro est fœmina, fœmina si est .
Visa semel, semper quandoque excæcat: & illam
Qui nimium, nemo se satis inde videt.
Quæ spectati igitur spectanda modestia casti est?
Ne benè non videat, non habet ille oculos .*

ELOGIVM XCIII.

*Quàm periculosum est cuicumque casto, videre ,
Gui nec videri sit tutum !
Sordes nimirum vtrinque munditia,
Aut spectata patitur ,
Aut spectans facit .
Vivere diù cum integritate quæ velit ,
Per quas mors intrat
Oculorum claudat mens casta fenestras !
Suo docta hieroglyphico ,
Demissis cum capite oculis
Lilium imitetur celsa Virginitas :
Quos cum in vsum verterit lacrymarum ,
Hoc*

Hoc purius femine illibatè fœcunda,
 Cogitationū sobolem poterit eniti mundissimã ;

Suos Ignatius oculos

Ne piarum quidem attollit in ora mulierum .

An quia prauo illarum à genere

In tantum imminet Castitati discrimen ,

Vt vel à sanctimonia singularium

Vix vlla possit subire securitas ?

Dalila , Bethsabæa ,

Cladium nomina sunt :

Et ne calorum aggestus reposes, aut lixarum ,

Sampsones strati , Dauides .

Alteri fœmina impotens fortitudinem ,

Alteri excussit licentior sanctitatem .

Quàm verò nullum habeant salem mulieres ,

Sapientissimus docuit mortalium Salomon ,

Illarum nempe amoribus infatuatus .

Porrò tutum in corde Castitatis est regnum ;

Si in ipsa finium fronte

Arx & præcipua oculorum , & prima ,

Occluso per modestiam aditu ,

Viam hostibus interuertat .

Disce lector :

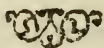
Cogi nihil potest , qui cedit nihil .

I N S I G N E X C I V .

ANIMVM AB HVMANIS AD DIVINA EVEHERE FACILLIMÈ CONSVEVIT IGNATIVS.

Vt versa in Cælum ballista intentam illic sagittam immittat, EST TETIGISSE SATIS: Facillimè ad diuina animus erigebatur Ignatij, ad quæ votis omnibus semper erat intentus.

EPIGRAMMA XCIV.

IGNATIO ANIMVM AB HVMANIS AD DIVINA FACIL-
LIME ATTOLLENTI.

*Tàm faciles, Loyola, tibi quis sufficit alas,
Tàm celer è terris ut super astra uoles?
Quò libet impellant animum mortalia, at ille
Impulsu quouis undique in astra redit.
Vota tui cordis sic omnia mittis ab arcu,
Ut semper, quò tu miseris, illa uolent.
Cur? breue qui terræ punctum petit, errat: in orbes
Tu Cali ingentes dirigis, inde feris.*

ELOGIUM XCIV.

Naturam seruat intimam fidium,
Quicumque fidelis ex intimo
Domino seruus integram seruat fidem,
Vnus manu neruus in chely percutitur,
Et, illi vnisonè qui consonet,
Vltrò alter excitatur ad sonitum:
Tantus Musices amor est, vel inanimis.
Dei nomen vix aures pulsat Ignatij,
Neruusque cordis consonus modulatur Deum.
Et hanc verus Musicam docet Amor.
Quàm verò suis res humanæ tumultibus
Nihil eius obstrepebant ad aures,

Qui-

Quas inter, Dei tenuè poterat audire vel sibilum!

Incircumcisæ licet humanorum curæ

Subiecta membra vincirent ,

Immuni semper capite

Liber assurgebat in Deum .

Vsque adè Sampson hic fortior, quia potens sui,

Amore nullo amens , nulli affectionis Dablaæ

Mentis robur Nazarææ credebat .

Hic verò , ceteros ne potius hominum ,

An unum mirer Ignatium ?

Quòd in tantum illi naturæ vim inferant ;

Hic sequatur ?

Indecora sibi vincula satis est ,

Aut non induat animus , aut exsoluat :

Cum celsum , ac sublime illi sit centrum ,

Alieno ad Cælum non eget impulsu :

Toto statim pondere sursum fertur .

Sed, ut miremur Ignatium ,

Hoc homines cæteri fecerunt ostentum :

Quorum nempe impotentiâ fit ,

Vt miraculo iam sit omnibus ,

Naturæ esse omnibus quod deberet :

Quantam verò Gratia in illo vim habuit , (la!

Cuius vires tâta nequijt naturæ frâgere corrupte-

I N S I G N E X C V .

PROPHETIAE SPIRITV FVTVRA, ET ANIMORVM
ARCANA VIDET IGNATIVS.

Pinea nux , quamquam viridis, prodentibus se-
nucleis , PATET AD FLAMMAM. Pro-
fundè licet animorum , & futurorum arcana
lateant , illa tamen ad ignem sanctitatis Ignati-
tij, sacro vaticinij spiritu pandebatur .

EPI-

EPIGRAMMA XCV.

INIGNATIVUM SACRO VATICINII SPIRITV ANIMO-
RVM ARCANA, ET RES FUTURAS VATICINANTEM.

*Pectoris humani caueis arcana profundis,
Venturi aut cui nocte sepulta iacent?
Peruidet illa tamen Loyola, & praeuidet; inde
Diuinum Vates saepe quid ore sonat.
Obtutu Caeli figi, Caelique tueri
Per rimas solitus dicitur ille Deum.
Non Caelo fixus fuit ille? remota, profunda,
Hæc tantum, ut possis cernere, vitra iuuant.*

ELOGIVM XCV.

Arcana futurorum, & cordium
Ænigmata Dei sunt.

Nullus hæc soluere potest Oedipus;
Nisi qui humanorum contēptu se prius excœcat:
Statim verò incipiunt apparere, quæ latent,
Vbi incipiunt despici, quæ apparent.
Et ad præsentium cum hebetatur aspectum;
Tunc mens ad obtutum acuitur futurorum.

Hæc porrò, si minus Naturæ,

Gratiæ ceriè antiperistasis

Christiano in Lyceo discitur, & probatur:

Voluntaria spectabilium rerum

Extimè ambiente oculos cœcitate,

Intimam in mentem

Tota se recipit acies oculorum .

An diuinum specularis mente Verbum
Arcana ab eo verba sic audiebat Ignatius,
Ut quæ nec viderent oculi, nec aures audirent,

Latentia, futura

Intelligere tamen ipsi liceret, & loqui?

Quanti Præceptoris, quantus Auditor!

De ijs etiam, quæ non sunt

Cum mira detur ab hoc Magistro scientia,

Non sine miraculo,

Ab hoc etiam Auditore percipitur.

An, quæ amicorum tessera est,

Secreta etiam cordis habere communia,

Necessitudinem cum Ignatio Deus vt probet,

Afflatu vaticinij, quæ vnus ipse sciat,

Sua nimirum arcana cum illo communicat?

Sed habet tellus, habet & Cælum,

Natura nimirum, & Gratia Lynceos suos:

Locorum, montiumue

Longinquitas interiecta, vel moles,

Illorum nec fatigat aciem, nec retundit.

Ignatio ad scrutandum

Neque cor hominum prauum, & inscrutabile;

Neque latentia interiectu temporum obstiteret.

Latere quid illum possit, cui patet Deus?

INSIGNE XCVI.

S. PHILIPPVS NERIVS, ET ALII PROBITATE ILLV-
STRES IGNATII VVLTVM RADIANTEM AS-
PICIVNT.

Lunę discus cum altera obscurus parte à rebus
Lunę subiectis aspicitur; astra tñc superioribus
ex orbibus partē alteram CLARA VIDENT
CLARAM. Fulgentes sanctitate viri, Chri-
stiani Cæli sidera, vultum aspexere Ignatij
radiante m.

EPIGRAMMA XCVI.

IN IGNATII VULTUM, QVEM S. PHILIPPVS NERIVS, ET ALII RADIANTEM VIDERE.

*Quantus obit vultum Loyole fulgor! in illo
Loyolam quantum lumine Numen obit!
Candidus hæc olim testatus Nerius ille est,
Cuius erat simili candor in ore, Deus.
Magnum est, irradias viso quòd lumine vultum?
Plus, Pater, arcano est corda quòd igne cremas.
Nerius aspexit lucem? non abnuo. & ignem
Cre dam; sub sensus sed cadat ille meos.*

ELOGIVM XCVI.

Tàm benè cum agerer,
An odisse lucem posset Ignatius?
Christiana tamen humilitas
Cum illi tenebras fecisset amabiles,
Nihil inuisum magis erat Ignatio, quàm videri.
Sordium proinde grauis farcinâ
Cum viuens non semel optasset incedere,
Adhuc extinctum se tumulari iussit in sordibus.
Sed inoccidui Solis
Vestigia sequutus Christi tàm propè,
In tenebris ambulare non potuit,
Vultu propterea visus est radiante non semel.

Factusque ità suis est lucerna pedibus ,
 Ut gradi per errores illi non possent,
 Qui capitis tanto cum lumine, & à lumine
 Ducerentur in semita veritatis :
 Iam verò cum Ignatij sanctitas
 Incedere vellet incognita ,
 Ut illà palà Deus ostendens, omnibus publicaret,
 Personam iniecit ori, sed lucis.
 Ingenuum proinde vultum
 Obscurare regendo tunc illa non potuit ,
 Cum tam splendidè apparuit personata .
 Tam bono Ignatiū Deus collocavit in lumine ,
 Qui se non in alia voluit collocari luce ,
 Quàm Dei
 Sanctorum admittendus in partem ,
 Vivens adhuc lucis probatus est filius :
 Cuius etiam corpus an non totum lucidum esset,
 Quando non oculus tantum, sed caput totum
 Tanta se in luce simplex ostendit ?
 An qui Ignatio diadema glorię destinasset in Cę-
 Formam illius, & modulum (lo,
 Viventi adhuc in terris ;
 In hoc Deus Cęli lumine adumbravit ?

INSIGNE XCVII.

MORTIS MEDITATIONE MIRA VOLVPTATE PER-
FVNDI CONSVEVIT IGNATIVS.

Thymo insidenti apiculæ, ad mellis confectu-
ram libatus DVLCECIT AMAROR. Mel-
lificæ virtutis Ignatium apem existima, cui
mortem meditati accidebat amaror ille dul-
cissimus.

EPIGRAMMA XCVII.

IN IGNATIVM MORTIS MEDITATIONE VOLVPTA-
TIS SENSU PERFVSVM.

*Vultum pone truce[m] Libitina, columque Sorores
Ponite, nec tetrica ducite pensa manu.
Est, sua qui gaudet praecidi Stamina: fatum
Atque suum in nimias increpat ire moras.
Inde avidus mortis Loyola, colonus arata
Ex illa rugis gaudia fronte metit.
Omnia mors mutat: seuit Loyola labores.
Approperat messem condere? latitia est.*

ELOGIVM XCVII.

*Quisquis Grammaticus nimis es,
In morte, & mortalitate
Exceptionem hanc disce.
Naturam patris non semper deriuata sequuntur.
Mortalitas deriuatur à morte?
Sed mors amarum illi non sapit,
Cui non sapit dulce mortalitas.
Quàm amara mortis memoria est
Homini pacem habenti in substantijs suis!
An quia non suæ?
Diuinæ scilicet veritatis oraculo,
Vbi nimium eor hæret in fluxis,
Non*

Non diuitiæ virorum sunt , sed viri diuitiarum .

Sed voluptatis liquidæ

Torrente dulci in immortalitate potandus,
Quid ni, dulcius haurienti potus vt sapiat ,
Amarum aliquid animus prælibet in morte ?

Nimirum tota vita amara cui fuerit ,
Illi festinato munere , ipso mortis in calice
Cum suo immortalitas nectare propinatur.

Iam verò , bonus licet Astrologus ,
Quia totus in aspectu Cæli erat, & siderum,
Nihil tamen Mathematicus erat Ignatius ,
Solam scilicet in re nulla superficiem,
Nec ipsa contemplantur in morte .

Huic solidam subijci æternitatem videns ,
Bonus Gratia Physicus , non Naturæ,
Per mortis faciem tenuissimam ,

Hoc est per Naturæ debitum, ad Gratia præmia,
Mentem mansura semper in gloria trāsmittebat.

Quàm porrò felix ille viuitt,

Cui nec terribilium maximum

Incutere potest mors ipsa terrorem ?

Verùm debet ille , semper vt victurus, mori,

Qui semper vixerit, vt moriturus .

I N S I G N E X C V I I I .

ROMAE SANCTISSIMA MORTE ANIMAM CAELO
DEOQVE REDDIT IGNATIVS.

Extincto cereo in Cælum flamma dum euolat ,
fluxam materiam , humilesque terras DE-
SERVISSE IUVAT. Cum Ignatius obiit,
hoc sanctissimus ille Ignis habuit à morte
munus , in Cælum protinus euolauit.

EPIGRAMMA XCVIII.

IN IGNATIVM ROMAE KALENDIS AVGVSTI SAN-
CTISSIME' MORIENTEM.

*Non satis ardenti feruebat Iulius astro
Auctus ab Ignati ni foret igne Leo?
Expirante tamen Loyola, expirat & ipse
Iulius & se se hac viuere morte putat.
Quin tanto augeri gaudens sibi nomine factos,
Nil, ait, Augusto Iulius inuideo.
Iam mea linque, licet, feruens Leo, tempora: non est
Frigida, si Ignati mors mea morte calet.*

ELOGIVM XCVIII.

Frigus timē iam tellus,
Quando Ignis in te tantus extinguitur?
Vitalem experta viuento illo calorem;
An non extincto, in mortem penē frigescas?
Immò ardoris expecta incrementa iam tellus;
Vt ignem in terras mitteret,
E Cælo Iesus venit olim in terras:
Abiens Socius è terris in Cælum,
An non è Cælo demittat ignem in terras?
Tum etiam, vt ardoris,
Sic & lucis incrementa tellus expecta.
Quæ diù latuit

Humilitatis posita Christianæ sub modio ,
 Ut luceat posthac omnibus, qui in domo Dei sūt,
 Supra candelabrum

Et ardens , & lucens
 Lucerna altiùs collocatur in Cælo.

Verùm , quid hoc est ?

Dulcissimi Parentis in funere,
 Ipsius hæres , sobolesque Societas
 Doloris amarissimi

In lacrymas non soluitur parentales ?

Sed quæ solventibus iusta filijs

Iustum parere debuit Parentis iactura dolorem ,
 Iustiore salutis eius , & gloriæ spe

Iustissimum peperit in omnium corde solatium.

An receptus Cælo , datis veluti ad Socios litteris,
 Gaudiorum, quibus Superi scribunt, notis,

Quo iam felicitatis esset in loco

Suos facere de se voluit certiores ?

Iam extremas vitæ , mortisque horas

Solus in lecto , ac nocte duxit Ignatius .

An, ut soli Ignatio Cælites fruerentur in morte,

Quibus ille frui solis optarat in vita ?

Vsque adeò currenti ad Cælum, Cælum occurrit.

I N S I G N E X C I X :

DVM SACRA IGNATII OSSA TRANSFERVNTVR ;
FVLGENTES IN LOCULO STELLAE APPARENT.

Denso apes examine dum alueare circumuolant,
fauis ibi conditis , AD SVA FVNDVNTVR.
Cæli totus erat Ignatius , quid mirum , si eius
in loculum , tanquam ad rem suam sidera
confluxere ?

EPIGRAMMA XCIX.

IN STELLAS, QVAE IN IGNATII LOCVLO AP-
PARVERE.

*Totus, agens terris Loyola, ardebat Olympum :
Aetheris ipse sui totus & ardor erat.*

*Ergo ubi successit Cælo, succedere ad Urnam
Arserunt grata protinus astra face .*

*Quæ tamen è populo Cæli radiante sepulcro
Astra pares reputem grata referre vices?
In terras Astræa redit : nam, iusta Parenti
Quæ venit ætherio solvere, Iustitia est .*

ELOGIUM XCIX.

Tantus Ignis totus extingui non potuit .

Latent viuidæ adhuc

In cinere, vel emortuali scintillæ .

Urnâ vix motâ statim emicant in aspectum .

Ignatij nimirum illæ sunt ,

Quæ tantum igniti Parentis

Ardorem accendunt in filijs .

Verùm Superis inuidiosus esse quid pergo ?

Quæ agminatim fulgere videntur in loculo ,

Faces , opinor , illæ sunt

Pompam in funere prosequentium Angelorum .

Nisi veriùs, gratijs ab Ignatio tam multis acceptis,

Opti-

Optimè de se merito gratum Cælum,
In Ignatij tumulo
Has veluti lampades accendit,

EX VOTO.

An spectata toties ab Ignatio vivente
Spectare illum sidera, & mortuum ambiere?

Et nunc de ossibus his

Aliquis vaticinetur Ezechiel:

In illa ne ingreditur,

An ex illis egreditur vitæ spiritus,

Quando ardentium ab igne siderum

Verâ tantum calere vitâ cernuntur,

Vt piorum siderum, & fidereæ pietatis

Spectantes animent in calorem?

Iam ex fulgore tanto, quem metit,

Cui nam posteritati erit obscurum

Quàm clara lucis opera seminarit olim Ignatius?

Illustre, celsumque munus,

Priscis Heroibus per siderum galaxiam

Gradi dederit fama vetus ad Superos

Cum ad Ignatium nunc galaxia ipsa descendat,

Ad illum Superi gradiuntur Heroem,

Cuius sepulcrû Cæli factum est

Sanctitate tanta compendium:

INSIGNE C.

SANCTORVM HONORIBVS A QVINTODECIMO GRE-
GORIO LVDOVISIO CONSECRATVR IGNATIVS.

Impositus aræ Ignis dum ad peragenda Sacra
adhibetur, simul ipse SACRATVR, ET SA-
CRAT. Aris admotum Ignatium Gregorius
consecrauit? Mundum omnem Ignatij fan-
ctitas perpetuè consecrabit.

EPIGRAMMA C.

IN IGNATIVM SANCTORVM HONORIBVS A XV.
GREGORIO LVDOVISIO CONSECRATVM.

*Si sparsit cum Sole manus Ignatius ; omnes
Terrarum & sparso torruit igne plagas,
Totus in Ignati obsequium nunc ferueat Orbis,
Et voueat famulas Phoebus vterque faces.
Marmora, pyramides, gemmas, aurumque & odores
Dent Numida, Pharij, Maurus, Iberus, Arabs
Aras Gregorius Pater insuper adijcit: Orbi
Et sacras Igne hoc adijcit excubias.
Nomine Gregorius vigil est: tantum excitat ignem?
Est vigil, et corde, et nomine Gregorius.*

ELOGIVM C.

Ad communem Sanctorum gloriam
An non ille perueniret in terris,
Qui Sanctorum vitâ, votisque
Ad maiorem Dei gloriam
In terris vnicè gradiebatur?
Altarium, Templorumque
Nitorem Deo Ignatius cum pietate reddiderat:
Ignatium fulgere Deus in Aris iussit, & Templis.
Asylum Hæresi, lustra sceleribus,
Superstitioni fana, thura Idolis eripuit:
Huic Religio, huic Pietas,
Huic & Fides, & Deus, aris imposito

Omnia cōsecrarunt in cultu adorantiū populorū.

Prodigus , sed cum virtute filius ,
 Qui nimirū nuda cum Paupertate viuēdo castif.
 Dei causâ suis omnibus se se nudasset , (simè,

Ab optimo Cæli Parente
 Accipere debuit gloriæ stolam hanc primam:
 Par fuit illum in partem admitti Sanctorum ,
 Cui cum sanctitate viuenti
 Vnus fuerat tota pars Deus .

Felix , cui pars fuit illa , quæ totum !
 Et cui, præter hanc, totum aliud nulla pars fuit !
 Venite iam & vos in partem Ignatij
 Ludouisij fulgoris lumina , Gregori , Ludouice .

Alteri Pontificum Maximo
 Toto terrarum in orbe , aras :
 Nepoti ex Fratre alteri , & Purpurato ,
 In Vrbe Orbis capite
 Quantum debet Romæ Templum Ignatius !
 Vt igitur, & per me vobis ille sit gratus ,
 Quandiū suum in hisce paginis
 Nomen ipse olim legi non abnuet ,
 Interprete filio voluntatis in Patre ,
 Et vos cum vestrorum operū corona non vltimâ,
 Mei coronamentum operis,
 Cum IGNATIO perennate :

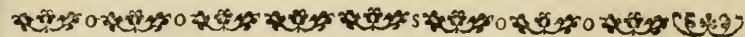
301

GOSVVINVS NICKEL

Societatis IESV Præpositus Generalis :

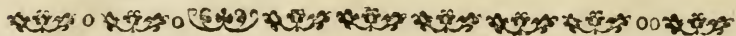
CUm opus, cui titulus *Ignatius, Insignium, Epigrammatum, & Elogiorum centurijs expressus*, à P. Carolo Bouio nostræ Societatis Sacerdote conscriptum, tres eiusdem Societatis Theologi recognouerint, & in lucem edi posse probauerint, facultatem facimus, vt typis mandetur, si ita ijs, ad quos pertinet, videbitur. Cuius rei gratia has litteras manu nostra subscriptas, sigilloque nostro munitas damus. Romæ 1. Februarij 1654.

Gosvvinus NicKel.

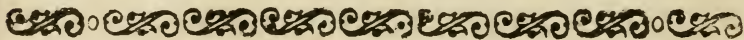
Imprimatur si videbitur Reuerendis. Patri Magistro Sac. Pal. Apostolici.

Marcellus Anania Episc. Sutr. & Nep. Vicesg.

Imprimatur :

F. Raimundus Capisuccus Ord. Præd. Sac. Apostolici Palat. Magister.

ROMÆ, Typis Ignatij de Lazeris 1655.

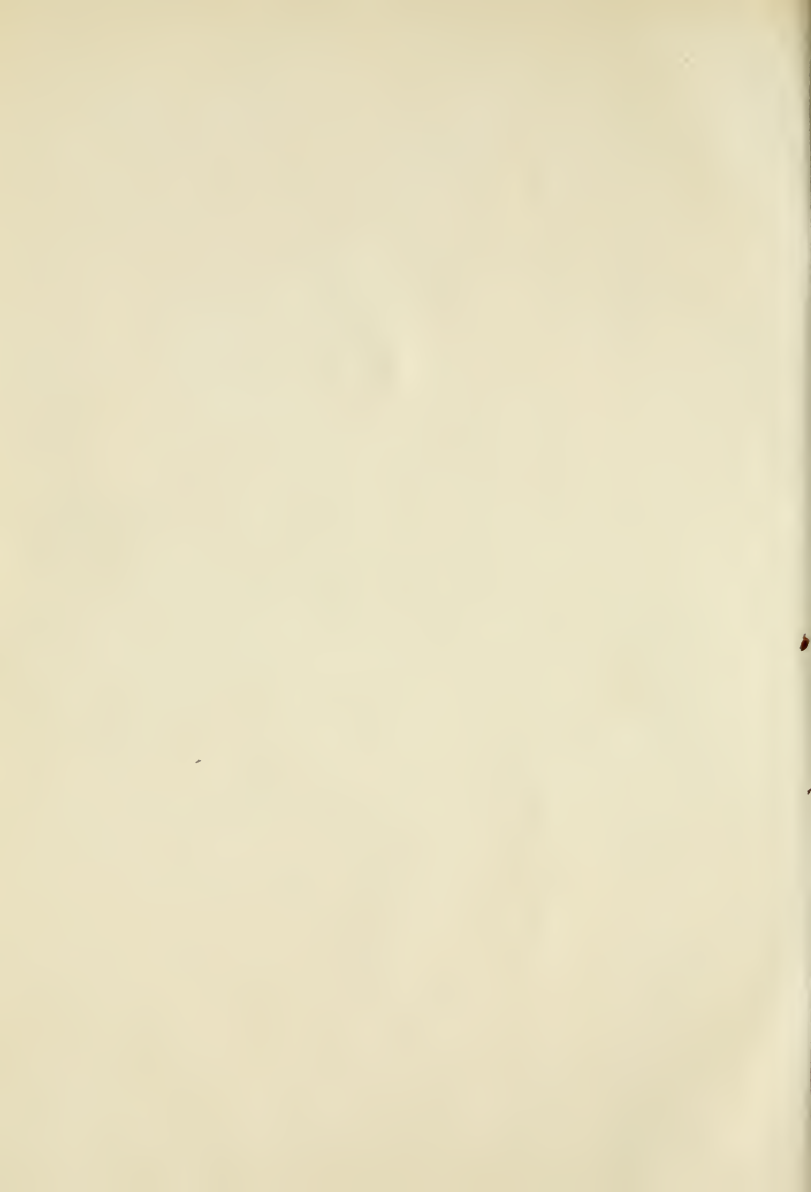
Superiorum Permissu. 30

Faint, illegible text, possibly a list or index of names and dates.

INDEX

Main body of faint, illegible text, likely the index entries.

SPECIAL 84-B
24988

